

E 1 Kommunallag (1997:73) för landskapet Åland

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. *Kommunal självstyrelse*

Landskapet Åland är indelat i självstyrande kommuner av vilka Mariehamn är stad.

Bestämmelser om kommunindelning finns i landskapslagen (1997:76) om tillämpning i landskapet Åland av vissa lagar om kommunindelning.

Kommunerna handhar de uppgifter som enligt grunderna för den kommunala självstyrelsen ankommer på dem.

2 §. *Kommunmedlemmar*

Medlem av en kommun är

- 1) den som har kommunen som sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994),
- 2) en juridisk person som har hemort i kommunen samt
- 3) den som äger eller besitter fast egendom i kommunen.

3 §. *Kommunens uppgifter*

Kommunen skall handha de uppgifter som den åtagit sig med stöd av den kommunala självstyrelsen och som den ålagts genom lag. Kommunen kan genom avtal åta sig att handha även andra offentliga uppgifter. Kommunen kan handha sina lagstadgade uppgifter själv, tillsammans med andra kommuner eller genom att beställa tjänster från andra tjänsteproducenter.

Kommunen skall i all sin verksamhet sträva efter att främja kommuninvånarnas välfärd och en ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling inom kommunen.

Kommunerna får inte ges nya uppgifter eller skyldigheter eller fräntas uppgifter eller rättigheter på annat sätt än genom lag.

4 §. *Förhållandet mellan landskapsregeringen och kommunerna*

Landskapsregeringen övervakar att kommunerna och kommunalförbunden iakttar gällande lagstiftning.

Landskapsregeringen skall tillförsäkra kommunerna möjlighet att delta i beredningen av lagstiftning som rör kommunerna och av andra frågor som är av stor betydelse för den kommunala förvaltningen och ekonomin.

2 kap. Kommunens förvaltning

5 §. *Organisering av förvaltningen*

Kommunen fattar beslut om hur dess förvaltning skall organiseras med beaktande av bestämmelserna i denna lag.

6 §. *Kommunens organ*

Kommunens beslutanderätt utövas av fullmäktige. Beredning, förvaltning och verkställighet handhas av styrelsen samt nämnder, kommittéer och direktioner.

I denna lag avses med fullmäktige kommunfullmäktige eller stadsfullmäktige och med styrelsen kommunstyrelsen eller stadsstyrelsen.

7 §. *Delegering av beslutanderätt*

Fullmäktige kan delegera beslutanderätt till kommunens övriga organ, till en enskild förtroendevald eller till en tjänsteman.

Fullmäktige kan besluta att en kommunal myndighet som avses i 1 mom. har rätt att delegera beslutanderätt.

8 §. *Instruktioner*

Fullmäktige kan anta instruktioner för styrelsen, nämnderna och kommittéerna.

9 §. *Förvaltningsstadga*

Fullmäktige skall anta en förvaltningsstadga.

I förvaltningsstadgan ska finnas bestämmelser om

- 1) de kommunala förvaltningsorganens sammanträden,
- 2) uppgifter för organens ordförande,
- 3) inkallande av ersättare,
- 4) tillfällig sammanträdesordförande,
- 5) rätt för andra än ledamöterna i ett organ att närvara och yttra sig vid ett organs sammanträden,
- 6) i vilken utsträckning ledamöter ska ha möjlighet att delta i organens sammanträden på distans enligt 23a §,
- 7) i vilken utsträckning andra organ än fullmäktige kan fatta beslut i ett elektroniskt beslutsförfarande enligt 23b §,
- 8) föredragning,
- 9) (2017/86) förande, justering och offentliggörande av protokoll,
- 10) undertecknande av kommunala handlingar,
- 11) lösen för handlingar,
- 12) hur kommunen ska fullgöra sin informationskyldighet,
- 13) förfarandet när en underordnad myndighets ärende tas upp till behandling av det organ som delegerat ärendet,

E 1 Kommunallag (1997:73)

- 14) kommunens ekonomiska förvaltning,
- 15) granskning av förvaltningen och ekonomin,
- 16) fullmäktiges verksamhet i de avseenden den inte i övrigt regleras i stadga,
- 17) behandlingen av fullmäktiges motioner och hemställningsklämmor samt
- 18) övriga angelägenheter som fullmäktige finner nödvändiga att reglera närmare. (2017/32)

10 §. Upphävd (2004/25).**11 §.** *Ordningsstadga*

För att främja allmän ordning och säkerhet kan fullmäktige anta en ordningsstadga.

Bötesstraff kan utsättas som påföljd för överträdelse av en ordningsstadga (ordningsföreseelse).

Innan kommunen antar eller ändrar en ordningsstadga skall kommunen inhämta landskapsregeringens utlåtande.

Böter för ordningsstadgeföreseelse får inte omvandlas till fängelsestraff.

12 §. (2017/86) *Kommunens elektroniska anslagstavla*

Varje kommun ska på sin webbplats ha en elektronisk anslagstavla.

Kommunala tillkännagivanden görs offentliga genom att de utan dröjsmål publiceras på kommunens elektroniska anslagstavla och vid behov på något annat sätt som kommunen fattat beslut om. Vid tillkännagivandet ska bestämmelserna om offentlig delgivning i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland iakttas i tillämpliga delar.

Den elektroniska anslagstavlan ska vara lättillgänglig och kunna särskiljas från övrigt innehåll på webbplatsen. Kommunen ska i sina lokaler eller på någon annan plats ge allmänheten möjlighet att ta del av innehållet på den elektroniska anslagstavlan.

13 §. *Kommunala avgifter*

Fullmäktige fastställer grunderna för de avgifter som skall bäras upp för kommunens tjänster och andra prestationer och grunderna för när kommunen kan avstå från att bära upp avgift för en tjänst eller prestation.

14 §. *Rätt till avvikelser från lag*

Landskapsregeringen kan, i syfte att effektivisera den kommunala förvaltningen, öka den kommunala självbestämmanderätten eller decentralisera beslutsfattandet, på ansökan bevilja en kommun eller ett kommunalförbund rätt att avvika från bestämmelserna i en landskapslag eller -förordning.

Rätten att avvika kan gälla

- 1) delegering av beslutanderätt från en landskapsmyndighet till ett kommunalt organ,
- 2) befrielse från skyldigheten att underställa landskapsregeringen ett beslut för fastställelse samt
- 3) avvikelser från särskilda bestämmelser inom ett sakområde.

Om ett ärende är anhängigt då rätt att avvika från bestämmelser i landskapslag eller -förordning beviljas, skall ärendet avgöras enligt de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för landskapsregeringens beslut.

3 kap. Allmänna bestämmelser om de förtroendevalda**15 §.** *Förtroendeuppdrags giltighetstid*

En förtroendevald skall handha sitt uppdrag under den tid för vilken han eller hon valts och även efter denna tid, tills någon annan har valts till uppdraget. Om ett förtroendeuppdrag blir ledigt under pågående mandattid skall en ny innehavare av förtroendeuppdraget utses för den återstående mandattiden.

En förtroendevald skall också handha sitt uppdrag till dess saken slutligt avgjorts, om

- 1) valet av innehavare av förtroendeuppdraget har överklagats,
- 2) befrielse eller avsked inte har beviljats eller
- 3) fullmäktiges valbeslut av någon annan orsak inte kan verkställas.

16 §. *Förlust av valbarhet*

Om en ledamot i ett kommunalt organ förlorar sin valbarhet förfaller förtroendeuppdraget genast och fullmäktige skall konstatera att ledamoten har avgått från sitt uppdrag.

En ledamot som för högst sex månader handhar ett uppdrag som innebär en inskränkning av valbarheten till ett kommunalt förtroendeuppdrag förlorar inte sin valbarhet men får inte verka som ledamot under den tid det tillfälliga uppdraget varar.

17 §. *Avsked och befrielse från förtroendeuppdrag*

En förtroendevald som visar giltigt skäl skall beviljas avsked från uppdraget.

Avsked beviljas av fullmäktige, utom för ledamöterna i en kommitté som beviljas avsked av styrelsen.

Den som utsetts till ledamot i landskapsregeringen skall på egen begäran befrias från ett fullmäktigeuppdrag för den tid uppdraget i landskapsregeringen varar.

18 §. *Återkallande av förtroendeuppdrag*

Fullmäktige kan under mandatperioden återkalla uppdragen för ledamöterna i kommunens eller ett kommunalförbunds organ eller i ett organ som är gemensamt för flera kommuner, om de eller någon av dem inte längre åtnjuter fullmäktiges förtroende.

Beslut om återkallande av uppdrag gäller alla ledamöter i organet eller, då fråga är om ett kommunalförbunds organ och ett för flera kommuner gemensamt organ, alla de ledamöter fullmäktige valt till organet.

19 §. *Felaktigt förfarande i förtroendeuppdrag*

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en förtroendevald i sitt uppdrag gjort sig skyldig till tjänstebrott eller handlat i strid med sina skyldigheter på något annat sätt, skall styrelsen kräva en förklaring av den förtroendevalda och vid behov anmäla saken till fullmäktige. Styrelsen skall utan dröjsmål göra en brottsanmälan om det är fråga om ett uppenbart tjänstebrott.

Fullmäktige kan avstänga en förtroendevald från uppdraget under den tid undersökning eller rättegång pågår med anledning av ett på sannolika grunder misstänkt tjänstebrott.

20 §. *Skiljande från förtroendeuppdrag*

Om en förtroendevald döms till minst sex månaders fängelse för ett brott, vars art eller det sätt på vilket det begåtts visar att denna brustit i fråga om den respekt uppdraget förutsätter, kan fullmäktige skilja den förtroendevalda från uppdraget. Ärendet får behandlas först då domen vunnit laga kraft.

21 §. *Rätt till upplysningar*

En förtroendevald har rätt att ta del av handlingar som förvaras hos kommunens myndigheter och att i övrigt erhålla uppgifter och upplysningar av myndigheterna.

Uppgifter om innehållet i handlingar som enligt offentlighetslagen (2021:79) för Åland är sekretessbelagda eller inte offentliga får ges ut endast om de är nödvändiga för beslutsfattandet i ett kommunalt organ där den förtroendevalda är ledamot eller ersätare. (2021/90)

22 §. *Arvoden och ersättningar*

Till en förtroendevald betalas

1) sammanträdesarvode,

2) ersättning för förlorad inkomst samt för kostnader som föranleds av förtroendeuppdraget, såsom ersättning till vikarie, utgifter för barnomsorg och andra motsvarande kostnader, samt

3) ersättning för resekostnader och dagtraktamente.

Till en förtroendevald kan även betalas arvode för en viss tid eller för ett särskilt förtroendeuppdrag.

Fullmäktige fastställer grunder för arvodena och ersättningarna.

4 kap. Allmänna bestämmelser om de kommunala organen

23 §. *Beslutförhet*

Fullmäktige är beslutfört då minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande. Om antalet närvarande ledamöter understiger två tredjedelar till följd av att en eller flera av de närvarande ledamöterna är jäviga i ett ärende, är fullmäktige ändå beslutfört i ärendet.

Styrelsen, en nämnd, en kommitté och en direktions är beslutfört då minst hälften av ledamöterna är närvarande.

23a §. (2017/32) *Deltagande i sammanträde på distans*

Fullmäktige kan bestämma att organens ledamöter får delta i organens sammanträden på distans. I förvaltningsstadgan tas in bestämmelser om i vilken utsträckning sådant deltagande får ske. Ledamöter som deltar på distans ska anses som närvarande och beslutande.

Vid deltagande i sammanträde på distans ska de närvarande stå i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor. Deltagandet i sammanträde på distans ska ordnas så att skyddet av sekretessen och personuppgifterna tryggas. Om det förrättas val med slutna sedlar får ett deltagande i sammanträde på distans inte äventyra valhemligheten.

23b §. (2017/32) *Elektroniskt beslutsförfarande*

Med undantag för fullmäktiges och andra organs offentliga sammanträden kan ett organ fatta beslut i ett slutet elektroniskt beslutsförfarande. I förvaltnings-

stadgan tas in bestämmelser om i vilken utsträckning det elektroniska beslutsförfarandet kan användas. Det elektroniska beslutsförfarandet ska ordnas så att skyddet av sekretessen och personuppgifterna tryggas.

I kallelsen till ett sammanträde anges vilka ärenden som behandlas i ett elektroniskt beslutsförfarande och före vilken tidpunkt ett elektroniskt beslutsfattande kan ske. Ärendet är behandlat när alla ledamöter i organet har uttryckt sin åsikt i ärendet och tidsfristen för behandlingen har löpt ut. Ett ärende behandlas vid ett sammanträde om en ledamot så kräver eller annars avstår från att uttrycka sin åsikt inom den utsatta tidsfristen. Protokollet kan justeras elektroniskt före sammanträdet.

24 §. *Behandling av ärenden*

När ett ärende föredragits skall ledamöterna i organet ges tillfälle att yttra sig. Ett yrkande på att ett ärende skall återremitteras till det beredande organet eller bordläggas skall avgöras genast då diskussionen avslutats.

För ett beslut om återremiss krävs att det biträds av minst hälften av de närvarande ledamöterna.

För ett beslut om bordläggning krävs att det biträds av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. För att fatta beslut om bordläggning av ett ärende gällande val eller ett tidigare bordlagt ärende krävs det dock att beslutet biträds av minst hälften av de närvarande ledamöterna. Ärendet skall bordläggas till nästa sammanträde om inte organet beslutar om en annan tidpunkt.

Om organet är enigt i ett ärende eller om ett motförslag inte har vunnit understöd skall ordföranden konstatera att beslut har fattats i ärendet och vilket beslutet är. I annat fall skall ordföranden konstatera att omröstning skall förrättas och ange omröstningspropositioner.

25 §. *Omröstning*

Ordföranden skall lägga fram en omröstningsproposition som kan besvaras med ja eller nej. Om flera omröstningar skall förrättas skall de förslag som avviker från det förslag som ligger till grund för behandlingen ställas mot varandra först, med början från de förslag som avviker mest. Sedan ställs det vinnande av dessa förslag och det förslag som ligger till grund för behandlingen mot varandra. Sist ställs det vinnande av dessa förslag och ett förslag som endast gäller förkastande av det förslag som ligger till grund för behandlingen mot varandra. Ordföranden kan besluta om avvikelser från denna ordningsföljd om vägande skäl talar för en annan ordningsföljd.

Omröstning förrättas öppet och verkställs efter upprop om inte fullmäktige i förvaltningsstadgan beslutat att annat tillvägagångssätt kan tillämpas. Som beslut gäller det förslag som har fått flest röster. Vid lika röstetal vinner det förslag som ordföranden har röstat för. Ordföranden skall efter omröstningen konstatera att beslut har fattats i ärendet och vilket beslutet är.

26 §. *Val*

Vid val utses den eller de som fått flest röster. Vid lika röstetal avgör lotten.

E 1 Kommunallag (1997:73)

Ett val ska vara proportionellt om två eller flera personer ska utses och proportionellt val begärs av så många ledamöter som tillsammans kan besätta minst en av de poster valet gäller. Vid proportionella val ska vallagen (2019:45) för Åland iakttas i tillämpliga delar. Fullmäktige ska vid sitt första sammanträde utse minst tre ledamöter som fungerar som centralnämnd under fullmäktiges mandattid. (2019/46)

Ersättare utses vid samma valförrättning som de ordinarie ledamöterna. Då en personlig ersättare utses ska den föreslagna ordinarie ledamoten och den föreslagna ersättaren ställas upp tillsammans. Om ersättarna inte är personliga blir de valda som fått de flesta rösterna eller de högsta jämförelsetalen. (2019/46)

Ett proportionellt val ska förrättas med slutna sedlar. Detsamma gäller majoritetsval om någon ledamot yrkar på det. (2019/46)

27 §. Sammanträdes offentlighet

Fullmäktiges sammanträden är offentliga om inte fullmäktige beslutar att behandlingen av ett visst ärende inte skall vara offentlig.

Övriga kommunala organs sammanträden är offentliga endast om organet beslutar det.

28 §. Protokoll

Vid de kommunala organens sammanträden skall föras protokoll. Över en enskild förtroendevalds och en tjänstemans beslut behöver protokoll inte föras om beslutet dokumenteras på annat sätt.

Fullmäktiges, styrelsens och en nämnds protokoll ska efter justeringen publiceras på kommunens webbplats tillsammans med en besväransvisning eller en anvisning om rättelseyrkande. Om publiceringen ska meddelas på kommunens elektroniska anslagstavla. (2017/86)

Övriga kommunala myndigheters protokoll ska hållas tillgängliga på kommunens webbplats om myndigheten beslutar det. (2017/86)

29 §. Reservation

Den som deltagit i beslutsfattandet i ett kommunalt organ och då lagt fram ett motförslag eller röstat mot beslutet har rätt att reservera sig mot beslutet. Den som föredrar ärendet har rätt att reservera sig mot ett beslut som avviker från beslutsförslaget.

En reservation kan motiveras skriftligen. En skriftlig motivering skall lämnas senast då protokollet justeras och skall fogas till protokollet.

En ledamot eller en föredragande som reserverat sig är inte ansvarig för beslutet.

5 kap. Kommunmedlemmarnas rätt till inflytande**30 §. Rösträtt i kommunalval (1998/19)**

Rösträtt i kommunalval som förrättas i kommunen har den som

1) fyller 18 år senast på valdagen,

2) den 1 september valåret har kommunen som sin hemkommun enligt lagen om hemkommun och

3) har åländsk hembygdsrätt. (1998/19)

Rösträtt har i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1997:63) om rösträtt och valbarhet i kommunalval för personer som saknar åländsk hembygds-

rätt även den som inte har åländsk hembygdsrätt men som under ett år närmast före valdagen utan avbrott haft en kommun i landskapet som sin hemkommun och som uppfyller kraven i 1 mom. 1 och 2 punkten. (2007/11)

30a §. (2007/11) Rösträtt i kommunal folkomröstning

Rösträtt i en rådgivande kommunal folkomröstning som förrättas i kommunen har den som

1) fyller 18 år senast på röstningsdagen,

2) (2019/46) har kommunen som sin hemkommun enligt lagen om hemkommun vid utgången av den 51 dagen före röstningsdagen och

3) har åländsk hembygdsrätt.

Rösträtt har även den som saknar åländsk hembygdsrätt men uppfyller i 1 mom. 1 och 2 punkten angivna kriterier och som har haft en kommun i landskapet som hemkommun under ett år närmast före röstningsdagen.

31 §. Möjligheter att delta och påverka

Fullmäktige skall ge kommunmedlemmarna och dem som utnyttjar kommunens tjänster möjligheter att delta i och påverka kommunens verksamhet.

Kommunerna kan främja möjligheten att delta och påverka genom att informera om kommunens angelägenheter, ordna diskussionsmöten och ge kommunmedlemmarna vägledning då de tar egna initiativ.

31a §. (2020/11) Äldreråd

Kommunstyrelsen ska tillsätta ett äldreråd för att ge den äldre befolkningen möjlighet att delta i och påverka beslutsfattande som berör den äldre befolkningens levnadsförhållanden.

Medlemmarna i äldrerådet tillsätts för kommunstyrelsens mandattid. Ett äldreråd kan vara gemensamt för flera kommuner. Närmare bestämmelser om medlemmarna i äldrerådet och rådets uppgifter finns i äldrelagen (2020:9) för Åland.

32 §. Initiativrätt

Kommunmedlemmarna har rätt att komma med initiativ till kommunen i frågor som gäller kommunens verksamhet. Initiativtagarna skall informeras om de åtgärder som vidtagits med anledning av ett initiativ.

Styrelsen skall minst en gång om året underrätta fullmäktige om de initiativ som har tagits i frågor som hör till fullmäktiges behörighetsområde och om de åtgärder som har vidtagits med anledning av initiativen.

33 §. Information

Kommunen skall informera kommunmedlemmarna om ärenden som är anhängiga i kommunen, planer som gäller sådana ärenden, behandlingen av ärendena samt hur de avgjorts och deras effekter. Kommunen skall vid behov göra upp översikter över frågor som gäller kommunens service, ekonomi, miljövärd och markanvändning. Kommunmedlemmarna skall också ges information om det sätt på vilket frågor och åsikter om ärendena kan framföras till beredarna och beslutsfattarna.

När skötseln av någon av kommunens uppgifter har anförtrots en sammanslutning eller en stiftelse, skall

kommunen på lämpligt sätt ge kommunmedlemmarna tillräcklig information om verksamheten.

34 §. *Kommunal folkomröstning*

Fullmäktige kan besluta att en folkomröstning skall ordnas om en fråga som hör till kommunens uppgifter. En folkomröstning är rådgivande.

Alla röstberättigade har lika rösträtt. Omröstningen är hemlig.

35 §. (2019/46) *Initiativ till folkomröstning*

Om minst fem procent av de kommuninvånare som fyllt 15 år har tagit initiativ till en folkomröstning ska fullmäktige utan dröjsmål avgöra om en folkomröstning enligt initiativet ska ordnas.

6 kap. Fullmäktige

36 §. *Valbarhet till fullmäktige*

Valbar till ledamot i fullmäktige är den som har kommunen som sin hemkommun och som har rösträtt i kommunalval i någon kommun i landskapet.

Valbar till ledamot i fullmäktige är inte

- 1) (2017/119) den som är minderårig eller som har förklarats omyndig,
- 2) ledamot i Ålands förvaltningsdomstol samt
- 3) den som är anställd hos kommunen i en ledande uppgift inom kommunstyrelsens eller en nämnds uppgiftsområde.

Som kandidat vid val av fullmäktige får endast den ställas upp som skriftligen gett sitt samtycke till att motta fullmäktigeuppdraget.

37 §. (2019/46) *Val av ledamöter*

Kommunernas fullmäktige utses för fyra kalenderår i sänder genom omedelbara, hemliga och proportionella val. Alla röstberättigade kommunmedlemmar har en röst. Bestämmelser om kommunalval finns i vallagen för Åland.

38 §. *Antal ledamöter*

Antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas bestäms i förhållande till kommunens invånarantal på valårets första dag enligt följande:

Invånarantal	Antal fullmäktigeledamöter
högst 500	11
501-1.000	13
1.001-2.000	15
2.001-3.000	17
3.001-4.000	19
4.001-6.000	21
6.001-10.000	25
över 10.000	27

Fullmäktige kan före utgången av april månad under valåret besluta att antalet ledamöter som väljs skall vara högre eller lägre än vad som följer av 1 mom. Antalet ledamöter skall alltid vara udda och får inte understiga nio. Landskapsregeringen skall underrättas om ändringar av antalet ledamöter.

39 §. (2019/46) *Ersättare*

För ledamöterna i fullmäktige utses ersättare. Antalet ersättare för varje lista uppgår till två gånger antalet ledamöter som valts från listan om antalet kandidater är tillräckligt. Om ett tillräckligt antal ersättare inte kan utses från en lista som hör till ett valförbund ska ersättare utses från andra listor i valförbundet. I övrigt ska ersättare utses i enlighet med bestämmelserna i vallagen för Åland, dock så att 102 § 2 mom. inte ska tillämpas.

Har en ledamot förlorat sin valbarhet, befriats från uppdraget eller avlidit övertas uppdraget för den återstående mandattiden av den i ordningen förste ersättaren enligt bestämmelserna i 1 mom. Finns ingen sådan ersättare ska bestämmelsen i 102 § 2 mom. vallagen för Åland tillämpas.

40 §. *Val av presidium*

Fullmäktige väljer bland sina ledamöter ett presidium som består av en ordförande och högst två vice ordförande. Väljs två vice ordförande skall en förste och en andre vice ordförande utses. Presidiet väljs för ett år i sänder. Hela presidiet utses vid samma valförrättning.

Presidiet skall väljas vid kalenderårets första sammanträde. Den ledamot som längst innehaft ett fullmäktigeuppdrag i kommunen utövar ordförandeskapet tills valförrättningen har slutförts. Om flera av ledamöterna tillhört fullmäktige lika lång tid, utövas ordförandeskapet av den ledamot som är äldst av dessa.

41 §. *Sammanträden*

Fullmäktige beslutar om vilka dagar sammanträden skall äga rum. Fullmäktige skall även sammanträda då styrelsen eller minst en fjärdedel av fullmäktiges ledamöter begär det för ett visst ärende eller då fullmäktiges ordförande anser att det behövs.

42 §. *Kallelse*

Fullmäktige sammankallas av fullmäktiges ordförande eller vid förhinder för denna av vice ordföranden. Vid förhinder för hela presidiet kan fullmäktige sammankallas av styrelsens ordförande, som också utfärdar kallelse till ett nyvalt fullmäktiges första sammanträde.

Kallelse till sammanträde jämte handlingar ska sändas till ledamöterna minst sju dagar före sammanträdet, om inte fullmäktige i förvaltningsstadgan beslutar om en kortare tid. Inom samma tid ska sammanträdet tillkännages på det sätt som bestäms i 12 §. (2017/86)

Om fullmäktige avbrutit sitt sammanträde och fastställt dag och tidpunkt då sammanträdet skall fortsätta behöver en ny kallelse inte utfärdas.

43 §. *Jäv och annat förhinder*

En ledamot i fullmäktige får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv, ledamotens make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående.

En ledamot som är förhindrad att handha sitt fullmäktigeuppdrag eller som på grund av jäv inte kan delta i beslutsfattandet i ett visst ärende skall utan dröjsmål meddela detta till kommunens kansli.

E 1 Kommunallag (1997:73)

En jävig ledamot skall självantmäla jäv. Fullmäktige avgör vid behov om jäv föreligger. Även den ledamot jävsfrågan berör skall delta i detta avgörande.

44 §. Förutsättningar för behandling av ärenden

Fullmäktige kan endast handlägga ärenden som nämnts i kallelsen till sammanträdet och som i enlighet med bestämmelserna i denna lag beretts av styrelsen eller ett beredningsorgan som avses i 45 §.

Om ett ärende enligt en uttrycklig bestämmelse skall handläggas vid ett särskilt sammanträde, skall ärendet handläggas vid det sammanträdet även om inte detta nämnts i kallelsen. Fullmäktige kan besluta att handlägga även andra ärenden som inte nämnts i kallelsen. Ett ärende som skall beredas och som inte har beretts av styrelsen eller annat beredningsorgan kan handläggas endast om fullmäktige enhälligt beslutar det.

45 §. Utskott

Fullmäktige kan bland sina ledamöter tillsätta utskott för att bereda ett visst ärende, för att avge utlåtande och för att granska förvaltningen.

Fullmäktiges presidium har rätt att närvara vid utskottens sammanträden.

46 §. Motion

En ledamot i fullmäktige som vill att fullmäktige skall behandla ett visst ärende kan väcka motion.

Då ärendet behandlas i fullmäktige skall motionens första undertecknare beredas tillfälle att yttra sig varefter ärendet skall remitteras till styrelsen eller ett annat organ för beredning.

Ärendet skall beredas så att fullmäktige kan fatta beslut i ärendet inom ett år efter att motionen väckts. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid skall detta meddelas till fullmäktige inom utsatt tid tillsammans med det som framkommit vid beredningen. Fullmäktige kan besluta att avskryva motionen från vidare behandling.

7 kap. Styrelsen**47 §. Valbarhet till styrelsen**

Valbar till ledamot i styrelsen är den som har kommunen som sin hemkommun och som har rösträtt i kommunalval i någon kommun i landskapet.

Valbar till ledamot i styrelsen är inte

- 1) (2017/119) den som är minderårig eller som har förklarats omyndig,
- 2) en ledamot i Ålands förvaltningsdomstol,
- 3) en avdelningschef vid Ålands landskapsregerings [centrala ämbetsverk],
- 4) den som är anställd hos kommunen inom kommunens centralförvaltning och som lyder under kommunstyrelsen,
- 5) den som är anställd hos kommunen och som är föredragande i en nämnd eller annars svarar för beredningen av ärenden som kommer att behandlas av kommunstyrelsen samt

6) ordföranden i styrelsen eller i ett därmed jämförbart organ för en organisation som har hand om bevakningen av personalens intressen i kommunen.

Valbar är inte heller den som i egenskap av förhandlare för organisationen eller i annan motsvarande egenskap ansvarar för intressebevakningen.

Den som är ledamot eller ersättare i fullmäktige kan inte samtidigt vara ledamot eller ersättare i styrelsen förutom då fullmäktige tillträtt efter nyval och en ny styrelse ännu inte har utsetts.

Den som är medlem av landskapsregeringen kan inte samtidigt vara ledamot eller ersättare i styrelsen.

En ledamot i fullmäktige eller landskapsregeringen får utses till ledamot eller ersättare i styrelsen endast om denna lämnat skriftligt samtycke därtill.

Majoriteten av ledamöterna i styrelsen får inte vara personer som är anställda av kommunen.

48 §. Tillsättande av styrelse

Fullmäktige tillsätter en styrelse vid ett sammanträde som fullmäktige håller i januari. Antalet ledamöter skall vara minst fem.

Ledamöterna och personliga ersättare för dem utses för två år åt gången.

Bland dem som utsetts till ledamöter i styrelsen utser fullmäktige ett presidium, bestående av en ordförande och en eller två vice ordförande. Hela presidiet utses vid samma valförrättning.

49 §. Uppgifter

Styrelsen ansvarar för kommunens förvaltning och ekonomi.

Styrelsen skall bevaka kommunens intressen, företräda kommunen och föra kommunens talan, om inte fullmäktige beslutar annat.

Styrelsen skall bereda och verkställa fullmäktiges beslut samt övervaka att besluten är lagliga, utom i ärenden som rör fullmäktiges inre organisation samt val av styrelse och revisorer.

50 §. (2008/14) Jäv

För ledamot i styrelsen gäller de jävsregler som finns i förvaltningslagen för landskapet Åland.

Se 24-25 §§ i förvaltningsL (2008:9).

8 kap. Kommunens övriga förvaltningsorgan**51 §. Nämnder**

Fullmäktige tillsätter de nämnder som enligt lag skall finnas i kommunen och de nämnder som i övrigt behövs för förvaltningen.

Ledamöter och ersättare för dem utses för fullmäktiges mandattid om inte fullmäktige beslutar om en kortare tid eller annan mandattid är föreskriven.

Bland dem som utsetts till ledamöter i en nämnd utser fullmäktige vid samma valförrättning en ordförande och en vice ordförande om inte annat är föreskrivet.

52 §. Direktioner

Fullmäktige kan tillsätta direktioner för inrättningar och affärsverk eller för andra uppgifter.

En direktion tillsätts för fullmäktiges mandattid eller en kortare tid.

Bland dem som utsetts till ledamöter i en direktion utser fullmäktige vid samma valförrättning en ordförande och en vice ordförande.

53 §. Kommittéer

Styrelsen kan tillsätta kommittéer för beredning eller utredning av ett visst ärende eller för att sköta en särskild uppgift.

En kommitté tillsätts för styrelsens mandattid eller en kortare tid. En kommitté som tillsatts för ett särskilt uppdrag verkar tills uppdraget är slutfört om inte styrelsen beslutar att upplösa kommittéen före det.

Bland dem som utsetts till ledamöter i en kommitté utser styrelsen vid samma valförrättning en ordförande och en vice ordförande.

54 §. Valbarhet till nämnder, kommittéer och direktioner

Valbar till ledamot i en nämnd är den som har kommunen som sin hemkommun och som har rösträtt i kommunalval i någon kommun i landskapet.

Valbar till ledamot i en nämnd är inte.

1) (2017/119) den som är minderårig eller som har förklarats omyndig,

2) en ledamot i Ålands förvaltningsdomstol,

3) kommundirektören,

4) den som är anställd hos kommunen och lyder under nämnden samt

5) upphävd (2003/23).

Valbar till ledamot i en direktion eller kommitté är den som har rösträtt i kommunalval i landskapet, dock inte den som är minderårig eller som har förklarats omyndig. (2017/119)

55 §. Behandling av ett ärende i ett högre organ

Styrelsen och nämnderna kan ta upp ett ärende till behandling som med stöd av denna lag har delegerats till en underlydande myndighet och som avgjorts av myndigheten. Ett ärende som inte avgjorts av den underlydande myndigheten får tas upp till behandling endast om särskilda skäl föreligger.

Ett ärende kan tas upp till behandling i det högre organet inom den tid rättelseyrkande skall framställas.

56 §. Jäv

På ledamöterna i en nämnd, direktion eller kommitté tillämpas bestämmelserna i 50 § om jäv för styrelseledamöter.

9 kap. Personal**57 §. (2004/25) Anställningsförhållanden**

Den som är anställd hos kommunen står i ett offentligrättsligt anställningsförhållande (tjänsteman) eller ett privaträttsligt anställningsförhållande (arbetstagar) till kommunen. Om tjänstemän och arbetstagare gäller vad som är särskilt föreskrivet.

Kommunens myndighetsuppgifter skall skötas av tjänstemän. Tjänster skall enbart inrättas för myndighetsuppgifter.

Fullmäktige beslutar om inrättande och indragning av tjänster. Om utövande av offentlig makt inte ingår i uppgifterna för en tjänst, skall tjänsten dras in när den blir ledig.

Kommunen kan besluta att ett tjänsteförhållande skall ombildas till ett arbetsavtalsförhållande, om utövande av offentlig makt inte ingår i uppgifterna för tjänsten och ombildningen inte innebär att tjänste-

mannens anställningsvillkor försämrans. Innan beslut fattas, skall kommunen ge tjänstemannen skriftlig information om villkoren i arbetsavtalsförhållandet i enlighet med 2 kap. 4 § arbetsavtalslagen (FFS 55/2001) och bereda tjänstemannen tillfälle att höras.

Beträffande tjänstemän, se LL (2004:24) om tillämpning i landskapet Åland av lagstiftning om kommunala tjänstemän, LL (1998:44) om tillämpning i landskapet Åland av arbetstidslagen, LL (2013:43) om tillämpning av semesterlagen på landskapets och kommunernas tjänstemän samt LL (1978:22) om tjänstekollektivavtal.

58 §. Kommundirektör

Kommunens förvaltning, ekonomi och övriga verksamhet kan ledas av en kommundirektör som är underställd styrelsen.

Kommundirektören utses av fullmäktige för viss tid eller tills vidare. Även en person som inte sökt tjänsten kan med sitt samtycke utses till kommundirektör. Om ingen i valet av kommundirektör fått över hälften av de avgivna rösterna, förrättas nytt val mellan de två kandidater som fått flest röster. Den som fått flest röster vid detta val blir vald.

En kommundirektör som förlorat fullmäktiges förtroende kan sägas upp eller förflyttas till andra uppgifter. Frågan väcks på framställning av kommunstyrelsen eller om minst en fjärdedel av ledamöterna i fullmäktige har tagit initiativ därtill. Kommundirektören skall underrättas om grunden för uppsägningen eller förflyttningen och skall beredas tillfälle att bli hörd.

Beslut om uppsägning av kommundirektören fattas av fullmäktige. Beslutet skall anses fattat om det stöds av minst två tredjedelar av alla ledamöter. Beslutet kan verkställas omedelbart och kommundirektören kan samtidigt befrias från sina uppgifter.

Kommundirektören har rätt att få upplysningar av kommunens myndigheter och ta del av deras handlingar. Uppgifter ur handlingar som är sekretessbelagda eller inte offentliga samt upplysningar som berörs av bestämmelserna om tystnadsplikt får ges ut endast om de är nödvändiga för kommundirektörens tjänsteutövning. (2021/90)

59 §. Medborgarskap och lokalkännedom

För anställning hos kommunen får inte ställas krav på visst medborgarskap.

När kommunala tjänster tillsätts skall särskild betydelse tillmätas att den som anställs har kännedom om landskapets förhållanden eller är bosatt i landskapet.

60 §. Krav på språkkunskap

Endast den som muntligt och skriftligt behärskar svenska får anställas som tjänsteman hos kommunen.

Närmare bestämmelser om kravet på kunskaper i svenska för olika tjänster fastställs i tjänstestadgan eller prövas av styrelsen i varje enskilt fall.

För arbetstagare gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om tjänstemän.

61 §. (2008/14) Jäv

För tjänsteman gäller de jävsregler som finns i förvaltningslagen för landskapet Åland.

Se 24-25 §§ i förvaltningsL (2008:9).

E 1 Kommunallag (1997:73)

62 §. Tjänstledighet för förtroendeuppdrag

En tjänsteman som valts till riksdagsman, lagtingsledamot eller medlem av landskapsregeringen har rätt till tjänstledighet i den utsträckning som behövs för att handha uppdraget. Den som valts till riksdagsman, lagtingsledamot eller medlem av landskapsregeringen har dock rätt till tjänstledighet under högst fyra år.

63 §. Upphävd (2004/25).**10 kap. Kommunens ekonomi****64 §. Budget**

Kommunen skall varje år upprätta en budget för nästa kalenderår. Förslaget till budget skall upprättas av styrelsen och överlämnas till fullmäktige före utgången av november månad. Fullmäktige skall anta budgeten före utgången av året.

Budgeten skall innehålla målen för kommunens verksamhet och ekonomi samt föreslagna ändringar i verksamheten och skall göras upp så att förutsättningarna för skötseln av kommunens uppgifter tryggas.

Av budgeten skall framgå de anslag och beräknade inkomster som verksamhetsmålen förutsätter samt hur finansieringsbehoven skall täckas. Anslag och beräknade inkomster kan tas in till brutto- eller nettobelopp. Budgeten skall bestå av en driftekonomi- och resultaträkningsdel samt en investerings- och finansieringsdel.

Budgeten skall iaktas i kommunens verksamhet och hushållning. Beslut om ändringar i budgeten fattas av fullmäktige.

65 §. Ekonomiplan

Fullmäktige skall varje år senast i samband med att budgeten antas godkänna en ekonomiplan för tre eller flera år, av vilka budgetåret är det första.

En ekonomiplan innehåller målen för kommunens verksamhet och ekonomi och skall göras upp så att förutsättningarna för skötseln av kommunens uppgifter tryggas.

66 §. Beslut om skatter

Fullmäktige skall senast i samband med att budgeten antas besluta om kommunens inkomstkattesats och om grunderna för övriga kommunala skatter.

67 §. (2003/23) Bokföring

Om kommunens bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut gäller, utöver vad som bestäms i denna lag, i tillämpliga delar vad som stadgas i bokföringslagen (FFS 1336/1997).

68 §. Bokslut

Kommunens räkenskapsperiod är kalenderåret. Styrelsen skall göra upp ett bokslut för varje räkenskapsperiod och överlämna bokslutet till fullmäktige före utgången av juni månad året efter räkenskapsperioden.

I bokslutet skall ingå en resultaträkning, en balansräkning och bilagor till dem samt en översikt över budgetutfallet och en verksamhetsberättelse.

En kommun som på det sätt som avses i bokföringslagen har bestämmanderätt i en annan bokfö-

ringsskyldig skall göra upp en koncernbalansräkning, som med bilagor tas in i bokslutet. Då koncernbalansräkningen görs upp skall bokföringslagen i tillämpliga delar iaktas.

Bokslutet skall undertecknas av styrelseledamöterna och kommundirektören.

69 §. Verksamhetsberättelse

I verksamhetsberättelsen skall styrelsen redogöra för hur de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige ställt upp har nåtts samt för väsentliga frågor som gäller kommunens förvaltning, ekonomi och koncernbokslut och som inte redovisas i resultaträkningen eller balansräkningen.

70 §. Åtgärder med anledning av räkenskapsperiodens resultat

När verksamhetsberättelsen överlämnas skall styrelsen föreslå åtgärder med anledning av räkenskapsperiodens resultat och för att balansera ekonomin.

71 §. Fonder

Fullmäktige kan inrätta fonder.

För varje fond skall antas en fondstadga med bestämmelser om fondens ändamål och förvaltning.

11 kap. Revision**72 §. De redovisningsskyldiga**

Skyldiga att redovisa för sin verksamhet till fullmäktige är

- 1) medlemmarna i de kommunala organen samt
- 2) den ledande tjänstemannen inom respektive organs uppgiftsområde.

73 §. Revisorer

Fullmäktige utser för sin mandatperiod minst tre revisorer med personliga ersättare för att granska kommunens förvaltning och ekonomi under tjänstemannaansvar.

Revisorerna skall ges förutsättningar att verkställa revisionen på ett oberoende sätt.

Revisorerna har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av kommunens myndigheter få de upplysningar och ta del av de handlingar som de anser vara nödvändiga för att ha hand om revisionsuppdraget.

74 §. Valbarhet till revisor och jäv för revisor

Valbar till revisor är inte

- 1) en ledamot i styrelsen,
 - 2) den som inte är valbar till styrelsen,
 - 3) den som är närstående till kommundirektören eller en styrelseledamot eller
 - 4) den som står i anställningsförhållande av bestående natur till kommunen eller en sammanslutning eller stiftelse som kommunen har bestämmanderätt i.
- Med närstående i 1 mom. avses make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående till kommundirektören eller styrelseledamoten.

Även en person som saknar rösträtt i kommunalval i landskapet eller inte har hemort i kommunen kan väljas till revisor.

Om jäv för revisor gäller vad som bestäms om jäv för styrelseledamöter.

75 §. Revisorernas uppgifter

Revisorerna skall med iakttagande av god revisionsdessa granska räkenskapsperiodens förvaltning, bokföring och bokslut.

Revisorerna skall särskilt granska

1) om förvaltningen skötts i enlighet med lag och fullmäktiges beslut,

2) om bokslutet och koncernbalansräkningen gjorts upp i enlighet med lag och om de ger riktiga och tillräckliga uppgifter om verksamheten, ekonomin, den ekonomiska utvecklingen och de ekonomiska ansvarsförbindelserna under räkenskapsperioden,

3) om uppgifterna om grunderna för och användningen av landskapsandelarna är riktiga samt

4) om kommunens interna övervakning har ordnats på ett ändamålsenligt sätt.

Revisorerna skall följa fullmäktiges särskilda anvisningar om de inte står i strid med lag, kommunens instruktioner eller god revisionsdessa.

Om revisorerna uppmärksammar missförhållanden skall de utan dröjsmål underrätta styrelsen och vid behov även fullmäktiges ordförande.

76 §. Revisionsberättelse

Revisorerna skall före utgången av maj månad året efter varje räkenskapsperiod avge en berättelse till fullmäktige med en redogörelse för resultaten av revisionen. I berättelsen skall revisorerna uttala sig om bokslutet bör godkännas och de redovisningsskyldiga beviljas ansvarsfrihet.

Om revisorerna konstaterar att kommunens förvaltning och ekonomi skötts i strid med lag, fullmäktiges beslut eller kommunens intresse i övrigt och felet eller den skada som åsamkats inte är ringa skall revisorerna i berättelsen rikta en anmärkning mot den redovisningsskyldiga.

77 §. Behandlingen av revisionsberättelsen

Styrelsen skall inhämta en förklaring av den som saken gäller om en anmärkning i revisionsberättelsen. Fullmäktige fattar beslut om de åtgärder som revisionsberättelsen och anmärkningar i den föranleder.

När fullmäktige fastställer bokslutet skall fullmäktige besluta om ansvarsfrihet för de redovisningsskyldiga.

12 kap. Samarbete mellan kommuner**78 §. Samarbetsformer**

Kommunerna kan med stöd av avtal sköta sina uppgifter tillsammans.

Kommunerna kan komma överens om att anförtro en annan kommun att sköta en uppgift för en eller flera kommuners räkning, att uppgifter skall skötas av ett kommunalförbund eller att uppgifter skall skötas av en mellankommunal ombudsstämman.

Kommunerna kan komma överens om att en uppgift som enligt lag skall skötas av kommunen och som kan delegeras till en tjänsteman anförtros en annan kommuns tjänsteman, vilken sköter uppgiften under tjänstemannaansvar.

Om en kommuns skyldighet att höra till ett kommunalförbund för ett visst ändamål föreskrivs särskilt genom lag. (2016/3)

Se LL (2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst.

79 §. Gemensamma organ

När en kommun med stöd av ett avtal sköter en uppgift för en eller flera kommuners räkning kan kommunerna komma överens om att en del av ledamöterna i det organ i kommunen som sköter uppgiften skall utses av de andra kommunerna.

Till ledamöter i organet kan utses personer som är valbara till motsvarande organ i de kommuner som berörs.

80 §. Samverkande av ombudsstämman

En överenskommelse om samverkande av en mellankommunal ombudsstämman (*ombudsstämman*) träffas på initiativ av fullmäktige i en kommun.

Varje deltagande kommun representeras vid ombudsstämman av högst tre ombud, vilka utses av fullmäktige. Fullmäktige kan även utse personliga ersättare för ombuden.

Valbar till ombud är den som är valbar till kommunens fullmäktige. Valbar är även kommundirektör.

Utdrag ur protokoll över val av ombud skall tillställas den kommun som tagit initiativ till ombudsstämman.

Minst 14 dagar före ombudsstämman ska hållas ska en kallelse sändas till ombuden. Kallelsen kan skickas elektroniskt. De berörda kommunernas styrelser ska samtidigt underrättas om ombudsstämman. (2017/32)

Ordföranden i fullmäktige i den kommun som tagit initiativ till ombudsstämman sammankallar stämman första gången och leder ordet tills ordförande och vice ordförande har valts.

Mandattiden utgår när ombudsstämman fullgjort sin uppgift. Varje kommun betalar arvoden och ersättning till sina respektive ombud.

81 §. Rösträtt och beslutföret vid ombudsstämman

Ombudsstämman är beslutföret när minst två tredjedelar av de deltagande kommunerna är företrädna. Beslut fattas med enkel majoritet.

Varje kommun har en röst för varje påbörjat femhundratals invånare i kommunen på årets första dag. Kommunens röster fördelas lika mellan dess vid ombudsstämman närvarande ombud.

Kommunens styrelse kan ge kommunens ombud direktiv rörande kommunens ställningstagande i fråga som behandlas vid en ombudsstämman.

82 §. Ombudsstämmans protokoll

När ombudsstämmans protokoll har justerats ska det tillsammans med besväransvisning publiceras på de deltagande kommunernas webbplats och om detta ska meddelas på kommunernas elektroniska anslagsstavla. (2017/86)

De deltagande kommunernas styrelser skall utan dröjsmål erhålla ett utdrag ur protokollet samt besväransvisningar.

83 §. Övriga bestämmelser om ombudsstämman

För ombud vid ombudsstämman gäller samma jävsregler som för fullmäktigeledamot.

Ombudsstämmans beslut överklagas genom kommunalbesvär i enlighet med bestämmelserna i 15 kap.

E 1 Kommunallag (1997:73)

84 §. Bildande av ett kommunalförbund

Kommuner och kommunalförbund kan ta initiativ till att bilda ett kommunalförbund. Ett kommunalförbund bildas genom ett avtal mellan medlemskommunerna (*grundavtal*).

Av grundavtalet skall framgå kommunalförbundets namn, hemort, medlemskommuner och uppgifter. I kommunalförbundets namn skall ingå ordet "kommunalförbund" eller förkortningen "kf".

I grundavtalet skall medlemskommunerna komma överens om

- 1) hur beslut fattas i kommunalförbundet,
- 2) antalet ledamöter i kommunalförbundets högsta beslutande organ eller antalet representanter vid förbundsstämman,
- 3) en eventuell förbundsstämmas uppgifter och befogenheter och grunderna för rösträtten,
- 4) medlemskommunernas andelar i kommunalförbundets tillgångar och ansvar för förbundets skulder samt annat som rör förbundets ekonomi och förvaltning,
- 5) vilket av kommunalförbundets organ som bevakar kommunalförbundets intressen, representerar kommunalförbundet och ingår avtal för dess räkning samt på vilket sätt beslut fattas om rätten att teckna kommunalförbundets namn,
- 6) villkoren för utträde ur förbundet samt förhållandet mellan en medlemskommun som utträder ur förbundet och de kommuner som fortsätter verksamheten,
- 7) hur kommunalförbundets ekonomi och förvaltning skall granskas samt
- 8) förfarande vid upplösning och likvidation av kommunalförbundet.

I grundavtalet kan medlemskommunerna komma överens om att vissa beslut skall fattas med kvalificerad majoritet.

Grundavtalet skall godkännas av respektive medlemskommuns fullmäktige. Landskapsregeringen skall underrättas om bildande och upplösning av ett kommunalförbund.

85 §. (2007/77) Ändring av grundavtalet

Grundavtalet kan ändras om en majoritet av medlemskommunerna understöder ändringsförslaget. Kommunens beslut skall fattas av fullmäktige. Är medlemskap i ett kommunalförbund eller något av dess verksamhetsområden föreskrivet i lag kan en medlemskommun dock inte utan sitt samtycke åläggas att medverka i nya frivilliga uppgifter för kommunalförbundet och i kostnaderna för dem.

86 §. Kommunalförbundets organ

Beslutanderätten i ett kommunalförbund utövas av medlemskommunerna vid en förbundsstämma eller av ett organ som väljs av medlemskommunerna.

Medlemskommunernas representanter vid förbundsstämman utses av respektive kommuns fullmäktige. Fullmäktige kan besluta att representanterna utses av styrelsen.

Förbundsstämma skall hållas minst två gånger per år.

Kommunalförbundet kan också ha andra organ om så bestämts i grundavtalet.

87 §. Valbarhet

Valbar till kommunalförbundets organ är den som har rösträtt i kommunalval i någon kommun i landskapet.

Valbar är dock inte

- 1) (2017/119) den som är minderårig eller som har förklarats omyndig,
- 2) en ledamot av Ålands förvaltningsdomstol samt
- 3) den som är fast anställd i ledande ställning hos kommunalförbundet.

88 §. Rättshandlingsförmåga

Ett kommunalförbund kan förvärva rättigheter och ingå förbindelser samt föra talan i domstolar och andra myndigheter.

89 §. Finansiering

För finansieringen av sådana utgifter i kommunalförbundet som inte kan täckas på något annat sätt svarar medlemskommunerna i enlighet med den ansvarsfördelning mellan medlemskommunerna som fastställts i grundavtalet.

90 §. Offentlighet

Det högsta beslutande organets sammanträden är offentliga om inte organet beslutar annorlunda i fråga om något visst ärende.

Övriga organs sammanträden är offentliga endast om organet beslutar det.

91 §. Protokoll

Vid kommunalförbundets högsta beslutande organs sammanträden ska föras protokoll. (2017/86)

Protokollet från kommunalförbundets högsta beslutande organ ska efter justeringen publiceras på kommunalförbundets webbplats tillsammans med en besvärsanvisning och om detta ska meddelas på kommunalförbundets elektroniska anslagstavla. Samtidigt ska en kopia av protokollet sändas till medlemskommunernas styrelser. När en medlemskommuns styrelse fått kopian av protokollet ska den publicera det på kommunens webbplats och meddela om detta på kommunens elektroniska anslagstavla. Medlemskommunerna och dess medlemmar anses ha fått del av besluten i protokollet den sjunde dagen efter det att meddelandet publicerades på kommunalförbundets elektroniska anslagstavla. (2017/86)

För protokoll från andra av kommunalförbundets organ gäller vad som stadgas i 1 mom. om kommunalförbundets högsta beslutande organ så beslutar eller organet anser att det behövs. (2003/23)

92 §. Utträde ur kommunalförbund

En medlemskommun får utträda ur kommunalförbundet.

93 §. (2017/86) Tillämpligheten av bestämmelser om kommuner

Om kommunalförbund gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om kommuner i 3-10 §§, 12-14 §§, 3-4 kap., 31-33 §§, 40-41 §§, 48-50 §§, 52-55 §§, 9-11 kap. samt 15 kap.

94 §. Jäv

För en representant vid förbundsstämman eller en ledamot av kommunalförbundets högsta beslutande organ gäller samma jävsbestämmelser som för en fullmäktigeledamot.

95 §. Skiljeförfarande

I ett avtal om samarbete kan bestämmas att meningsskiljaktigheter som föranleds av avtalet skall avgöras i den ordning som stadgas i lagen om skiljeförfarande (FFS 967/1992).

13 kap. Ålands kommunförbund**96 §. Bildande, anslutning och utträde (1998/19)**

Kommunerna skall bilda ett kommunalförbund med namnet Ålands kommunförbund kf.

Varje kommun är skyldig att ansluta sig till Ålands kommunförbund. Om en kommun önskar utträda skall kommunen skriftligen meddela Ålands kommunförbund detta. Medlemskapet upphör den 31 december det år som följer efter det år då kommunen meddelade om utträdet. Kommunförbundet och den utträdande kommunen kan dock komma överens om en annan tidpunkt. (1998/19)

97 §. Uppgifter

Ålands kommunförbunds uppgifter är att utgående från kommunernas behov

- 1) bevaka kommunernas intressen gentemot landskapet,
- 2) fungera som remissinstans,
- 3) fungera som samarbetsorgan för kommunerna,
- 4) utse kommunala avtalsdelegationen samt sköta dess ekonomi och förvaltning,
- 5) fungera som rådgivande organ inom juridik och ekonomi,
- 6) fungera som samarbetsorgan vid kommunalt samarbete utanför Åland samt
- 7) ha hand om andra gemensamma ärenden om förbundsstämman så beslutar.

98 §. Rösträtt

Det högsta beslutande organet i Ålands kommunförbund är förbundsstämman.

Vid Ålands kommunförbunds förbundsstämma har varje kommun en röst per påbörjat femhundredatal invånare i respektive kommun på årets första dag.

99 §. Finansiering

Ålands kommunförbunds verksamhet skall finansieras av kommunerna gemensamt. Av kostnaderna skall hälften fördelas enligt de beskattningsbara inkomsterna vid den kommunala inkomstbeskattningen under föregående år och hälften enligt antal kommuninvånare i respektive kommun på årets första dag det år kostnaderna avser.

De beskattningsbara inkomster som avses i 1 mom. omfattar även kommunens andel av samfundsinkomstskatten.

14 kap. Kommunala avtalsdelegationen**100 §. Uppgifter**

Kommunala avtalsdelegationen är en del av Ålands kommunförbund. Dess uppgift är att på kommunernas

och kommunalförbundens vägnar självständigt förhandla och avtala om anställningsvillkoren för kommunernas och kommunalförbundens tjänstemän och arbetstagare i enlighet med landskapslagen (1978:22) om tjänstekollektivavtal och lagen om kommunala arbetskollektivavtal (FFS 670/1970).

Avtalsdelegationen kan ge rekommendationer i allmänna anställningsfrågor.

Även om en kommun utträtt ur Ålands kommunförbund i enlighet med 96 § är den bunden av de tjänste- och arbetskollektivavtal som ingås mellan de kommunala avtalsparterna i landskapet. (1998/19)

101 §. Beslutanderätt

Beslut i frågor som handhas av avtalsdelegationen fattas av avtalsdelegationens medlemmar vid sammanträde.

102 §. Tillsättande

Avtalsdelegationen består av sex medlemmar med personliga ersättare. Mandattiden är fyra år. Medlemmarna och ersättarna utses av Ålands kommunförbund. Till medlemmar och ersättare skall utses personer som representerar de kommunala arbetsgivarna och har kännedom om villkoren i anställningsförhållandena.

Medlemmar och ersättare skall utses så att landskapets olika delar blir företrädda

103 §. Valbarhet

Valbar till medlem i avtalsdelegationen är den som har rösträtt i kommunalval i någon kommun i landskapet och som samtycker till att ta emot uppdraget.

Valbar till uppdrag i avtalsdelegationen är inte den som

- 1) (2017/119) den som är minderårig eller som har förklarats omyndig,
- 2) är ledamot i Ålands förvaltningsdomstol eller
- 3) innehar förtroendeuppdrag i eller är anställd av tjänstemannaförening som avses i 3 § landskapslagen om tjänstekollektivavtal eller av underförening till sådan förening.

Om medlem upphör att vara valbar förfaller uppdraget genast, varvid fyllnadsval skall förrättas.

104 §. Arbetsordning, ekonomi och förvaltning

Avtalsdelegationen skall anta en arbetsordning. Ålands kommunförbund fastställer avtalsdelegationens budget och bokslut, utser revisorer, fattar beslut om beviljande av ansvarsfrihet samt handhar övriga förvaltningsärenden som rör avtalsdelegationen.

105 §. (1998/19) Finansiering

Avtalsdelegationens verksamhet skall finansieras av kommunerna gemensamt enligt samma grunder som enligt 99 § gäller för finansieringen av Ålands kommunförbunds verksamhet.

En kommun som utträtt ur Ålands kommunförbund i enlighet med 96 § är trots utträdet skyldig att delta i finansieringen av avtalsdelegationens verksamhet.

Avtalsdelegationen har rätt att uppbara en skäligen ersättning för de tjänster som den utför åt kommuner eller kommunalförbund. Grunderna för ersättningen fastställs av Ålands kommunförbund.

E 1 Kommunallag (1997:73)

106 §. Sökande av ändring

Avtalsdelegationens beslut om ingående av tjänste- eller arbetskollektivavtal eller beslut som grundar sig på 5 § 2 eller 3 mom. landskapslagen om tjänstekollektivavtal får inte överklagas. Detsamma gäller beslut som med stöd av 3 § 2 mom. landskapslagen om tjänstekollektivavtal fattats av en kommun eller ett kommunalförbund.

I andra ärenden än sådana som nämns i 1 mom. kan kommunalbesvär anföras i enlighet med 15 kap.

107 §. (2017/86) Publicering av beslut

När avtalsdelegationens protokoll har justerats ska sådana beslut som kan överklagas genom kommunalbesvär publiceras på avtalsdelegationens webbplats. Om publiceringen ska meddelas på avtalsdelegationens elektroniska anslagstavla.

Kommunerna och kommunalförbunden ska underlättas om att protokoll har publicerats på avtalsdelegationens webbplats.

108 §. Rätt att ta del av uppgifter samt sekretess

Avtalsdelegationen har rätt att av kommuner och kommunalförbund få de uppgifter som fordras för att den skall kunna sköta sina uppgifter. Avtalsdelegationen har samma rätt att erhålla uppgifter av landskapsmyndigheter då fråga är om uppgifter som lämnats av kommuner och kommunalförbund.

Om det i lag har föreskrivits om sekretess eller tystnadsplikt för i 1 mom. avsedda uppgifter har avtalsdelegationens medlemmar, de personer som har rätt att närvara vid avtalsdelegationens sammanträden samt den personal som handhar avtalsdelegationens ärenden samma skyldighet att inte röja uppgifterna för utomstående som de kommunala myndigheter och landskapsmyndigheter som lämnat uppgifterna. (2021/90)

15 kap. Rättelseyrkande och kommunalbesvär**109 §. Tillämpning av kapitlets bestämmelser**

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på framställande av rättelseyrkande och sökande av ändring i beslut som fattats av en kommuns eller ett kommunalförbunds myndigheter, om inte något annat bestäms särskilt i lag.

Om ett beslut kan överklagas genom kommunalbesvär med stöd av någon annan lag, skall 110 § inte tillämpas.

110 §. Rättelseyrkande

Den som är missnöjd med ett beslut av kommunstyrelsen eller en nämnd eller en myndighet som lyder under dem kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande. Ändring i beslutet får inte sökas genom besvär.

Ett rättelseyrkande skall framställas till det organ som fattat beslutet. Organet skall utan dröjsmål behandla ärendet på nytt.

Om styrelsen med stöd av 55 § tagit upp ett ärende till behandling som ett annat kommunalt organ har behandlat, skall ett rättelseyrkande tas upp till behandling av styrelsen.

111 §. Kommunalbesvär

Beslut som fattats av fullmäktige eller det organ som utövar beslutanderätt i ett kommunalförbund

samt beslut som kommunstyrelsen eller en nämnd fattat med anledning av ett rättelseyrkande överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol genom kommunalbesvär.

Ett beslut får överklagas genom kommunalbesvär på den grunden att

- 1) beslutet tillkommit i felaktig ordning,
- 2) den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller
- 3) beslutet annars strider mot lag.

Mariehamns stadsstyrelsens beslut om teckning av aktier vid riktad emission i ett aktiebolag med bl.a. verksamhet att hyra ut affärlägenheter. Stadsstyrelsen borde i egenskap av statsstödsmyndighet före beslutet på ett tillförlitligt sätt ha utrett om Europeiska unionens rättsregler om statligt stöd skulle tillämpas i fråga om aktuell aktieteckning. Beslutet bedömdes tillkommit i fel ordning till följd av att rättsregler om statligt stöd inte iakttagits. Beslutet upphävdes. **HFD 6.4.2011 liggare 951 (2011:35).**

Kommunstyrelsen hade till en kommunal tjänst utsett A. B:s besvär över kommunstyrelsens beslut hade avslagits i Ålands förvaltningsdomstol. I HFD anförde B en ny besvärgrund. HFD avvisade besvären till den del som de grundade sig på den besvärgrund som B anförde först i HFD. Enligt långvarig rättspraxis och stabil rättsdoktrin har ett särdrag hos kommunalbesvär ansetts vara att nya besvärgrunder inte får anföras efter besvärstidens utgång. Med hänsyn till detta skulle det, när även förarbetena till kommunallagen för landskapet Åland beaktades, anses att när besvär anföras med stöd av 111 § 2 mom. i kommunallagen för landskapet Åland, kan nya besvärgrunder inte anföras efter utgången av den i 114 § i samma lag föreskrivna tiden för anförande av kommunalbesvär. **HFD 1.10.2013 liggare 3118.**

112 §. Besvärstid

Rättelse får inte yrkas i och kommunalbesvär får inte anföras över beslut som endast gäller beredning eller verkställighet.

Kommunalbesvär får inte anföras över fullmäktiges beslut om huruvida en rådgivande kommunal folkomröstning skall ordnas.

113 §. Rätt att framställa rättelseyrkande och besvärstid

Rättelseyrkande får framställas och kommunalbesvär anföras av

- 1) den som ett beslut avser eller den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt
- 2) kommunmedlemmarna.

Över beslut av ett kommunalförbunds myndigheter får rättelseyrkande framställas och kommunalbesvär anföras även av kommunalförbundets medlemskommuner och deras kommunmedlemmar. Över beslut av kommunernas gemensamma organ får rättelseyrkande framställas och besvär anföras även av kommuner som är parter i avtalet och deras kommunmedlemmar.

Ändring i ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande får sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställt rättelseyrkandet. Om beslutet har ändrats med anledning av rättelseyrkandet kan besvär anföras även av den som enligt 1 eller 2 mom. har besvärstid.

114 §. Rättelseyrkande- och besvärstid

Ett rättelseyrkande skall framställas inom 14 dagar och ett kommunalbesvär anföras inom 30 dagar från dagen för delfäendet av beslutet.

115 §. Besväransvisning och anvisning om rättelseyrkande

Till ett beslut som får överklagas skall fogas en besväransvisning.

Till ett beslut i vilket rättelseyrkande får framställas skall fogas anvisningar om rättelseyrkande.

Till ett beslut som inte får överklagas och i vilket rättelseyrkande inte får framställas skall fogas ett meddelande om besvärsförbud. Om besvärsförbud gäller i övrigt vad som stadgas i [förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996)].

Förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996) har ersatts av L om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019)

116 §. (2017/86) Delgivning av beslut

Parterna ska delges ett protokollsutdrag samt en besväransvisning, en anvisning om rättelseyrkande eller ett meddelande om besvärsförbud genom vanlig delgivning eller vanlig elektronisk delgivning enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland.

En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att ett meddelande om att beslutet finns tillgängligt på kommunens webbplats publicerades på kommunens elektroniska anslagstavla.

117 §. Information om beslut

Protokollsutdrag samt en besväransvisning, en anvisning om rättelseyrkande eller ett meddelande om besvärsförbud skall sändas till den som begärt det.

118 §. (2017/86) Fullföljande av besvär

Ålands förvaltningsdomstols utslag kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Utslaget ska utan dröjsmål tillkännages på kommunens, kommunalförbundets eller behöriga kommuners elektroniska anslagstavlor.

Besvärstiden räknas från den tidpunkt då tillkännagivandet om utslaget har publicerats på den elektroniska anslagstavlan. Om utslaget har delgivits personerna i fråga särskilt, räknas besvärstiden dock från delfäendet.

119 §. Verkställbarhet av beslut

Ett beslut kan verkställas innan det vunnit laga kraft. Verkställigheten får dock inte inledas om rättelseyrkande eller ändringssökande skulle förlora sitt syfte till följd av verkställigheten eller om det organ som behandlar rättelseyrkanden eller besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten.

120 §. Övriga bestämmelser om kommunalbesvär

På kommunalbesvär tillämpas i övrigt vad som stadgas i förvaltningsprocesslagen.

Mariehamns stadsstyrelsens beslut om teckning av aktier vid riktad emission i ett aktiebolag med bl.a. verksamhet att hyra ut affärslägenheter. Stadsstyrelsen borde i egenskap av statsstödsmyndighet före beslutet på ett tillförlitligt sätt ha utrett om Europeiska unionens rättsregler om statligt stöd skulle tillämpas i fråga om aktuell aktieteckning. Beslutet bedömdes tillkommet i fel ordning till följd av att rättsregler om statligt stöd inte iakttagits. Beslutet upphävdes. **HFD 11.5.2010 lig-gare 1112 (2010:30).**

16 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser**121 §. Ikraftträdelse**

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998 med undantag av 10 kap. som träder i kraft den 1 januari 1999.

Genom denna lag upphävs kommunallagen (1980:5) för landskapet Åland av den 19 februari 1980, nedan den gamla lagen, och landskapslagen (1978:24) den 19 april 1978 om kommunala avtalsdelegationen. Bestämmelserna i 7 kap. den gamla lagen tillämpas dock ännu under år 1998.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

122 §. Giltigheten av beslut inom frikommunförsök

Beslut som landskapsregeringen fattat enligt 4 § 2 mom., 5 § 2 mom. och 6 § 3 mom. landskapslagen (1990:44) om försök med frikommuner skall förbli gällande när denna lag träder i kraft.

123 §. Tillämpningen av 38 §

Bestämmelserna i 38 § om antalet fullmäktigeledamöter tillämpas första gången vid fullmäktigevalet år 1999.

124 §. Tillämpning av bestämmelser i andra lagar

Om det i annan lagstiftning hänvisas till den gamla lagen skall hänvisningarna i tillämpliga delar avse bestämmelserna i denna lag.

Vad som i denna lag bestäms om kommunens inkomstskatt gäller i tillämpliga delar vad som i andra lagar är bestämt om kommunalskatt.

125 §. Instruktioner och stadgor

En instruktion eller stadga som är i kraft i kommunen när denna lag träder i kraft skall iaktas till dess kommunen beslutar annat med stöd av denna lag. Om en bestämmelse i en instruktion eller en stadga strider mot denna lag, iaktas denna lag.

126 §. Förtroendevalda

Om valbarhet för förtroendevalda som utsetts innan denna lag träder i kraft gäller vad som bestämts i den gamla lagen.

127 §. Kommundirektören

Anställningsförhållandet för en kommundirektör som anställts före denna lag träder i kraft kan inte ändras till viss tids anställning utan kommundirektörens samtycke.

128 §. Tjänstledighet enligt 62 §

Bestämmelserna i 62 § om begränsningar i rätten till tjänstledighet tillämpas efter det att val till riksdagen, lagtinget eller landskapsregeringen första gången förrättats sedan denna lag trätt i kraft.

129 §. Kommunalförbund

Om i ett kommunalförbunds grundstadga inte ingår alla de bestämmelser som enligt 84 § skall ingå i grundavtalet iaktas i tillämpliga delar bestämmelserna om kommunalförbund i den gamla lagen.

Kommunalförbundens grundavtal skall senast den 1 januari 2000 överensstämma med bestämmelserna i denna lag.

E 2 LL (1997:63) om rösträtt och valbarhet

Bestämmelser i annan lagstiftning om kommunalförbund tillämpas fortfarande med undantag för bestämmelser om samarbetsformer.

130 §. Ändringssökande och underställning

Beslut som en kommunal myndighet har fattat innan denna lag träder i kraft skall överklagas och underställas i enlighet med bestämmelserna i den gamla lagen.

Vid underställning av kommunala myndigheters beslut enligt annan lagstiftning gäller bestämmelserna i den gamla lagen om förfarandet vid underställning i tillämpliga delar.

E 2 Landskapslag (1997:63) om rösträtt och valbarhet i kommunalval för personer som saknar åländsk hembygdsrätt

1 §. (2007/10) Rösträtt och valbarhet i kommunalval i landskapet Åland har, med avvikelse från bestämmelserna i 9 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland, även den som inte har åländsk hembygdsrätt men som under ett år närmast före valdagen utan avbrott haft en kommun i landskapet som sin hemkommun och som uppfyller de övriga allmänna krav som gäller för rösträtt och valbarhet i kommunalval.

2 §. Denna lag träder i kraft den 1 september 1997.

E 3 Kommunstrukturlag (2019:29) för Åland

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Kommunindelning

För invånarnas självstyrelse, ordnandet av servicen och för den allmänna förvaltningen är Åland indelat i kommuner.

Ändringar av kommunindelningen görs genom lag eller, enligt bestämmelserna i denna lag, genom beslut av landskapsregeringen.

2 §. Mål för ändringar av kommunindelningen

När kommunindelningen ändras är målet en kommunstruktur som är livskraftig, som är enhetlig och har en fungerande samhällsstruktur och som stärker förutsättningarna för kommuninvånarnas självstyrelse.

Målet är att kommunen ska ha tillräckliga ekonomiska förutsättningar och personresurser för att ordna, producera och finansiera servicen för kommuninvånarna.

3 §. Definitioner

I denna lag avses med en ändring av kommunindelningen

- 1) samgång av kommuner eller
- 2) överföring av en del av en kommun till en annan kommun.

Med samgång av kommuner avses en ändring av kommunindelningen så att

- 1) en eller flera kommuner upplöses och går samman med en existerande kommun,

- 2) samtliga kommuner upplöses och går samman genom bildandet av en ny kommun eller

- 3) en kommun upplöses och dess område delas mellan två eller flera kommuner.

En kommun som uppkommit som resultat av en samgång av kommuner kallas i denna lag den nya kommunen.

Med överföring av en del av en kommun till en annan kommun avses en ändring av kommunindelningen där antalet kommuner inte ändras.

4 §. Förutsättningar för en ändring av kommunindelningen

Kommunindelningen kan ändras om ändringen främjar de mål för ändringar av kommunindelningen som avses i 2 § samt förbättrar

- 1) kommunens funktionsförmåga i övrigt,
- 2) servicen och levnadsförhållandena för invånarna i området,
- 3) verksamhetsmöjligheterna för näringarna i området eller
- 4) samhällsstrukturens funktionsduglighet i området.

En kommun ska bestå av ett enda område som bildar en funktionell helhet. Landskapsregeringen kan besluta om avvikelser från detta utgående från en sådan särskild kommunindelningsutredning som avses i 4 kap.

Med område i 1 mom. avses ett område som består av en eller flera kommuner eller en del av dem och som påverkas av ändringen av kommunindelningen. Då förutsättningarna för en ändring av kommunindelningen bedöms ska också områdets framtida utveckling beaktas.

2 kap. Inledande och beredning av samgång av kommuner

5 §. Inledande

Fullmäktige i de kommuner som berörs av ändringen gör en gemensam framställning till landskapsregeringen om samgång av kommuner.

Landskapsregeringen kan inleda en samgång av kommuner genom att bestämma att en sådan särskild kommunindelningsutredning som avses i 4 kap. ska genomföras.

6 §. Samgångsframställningens innehåll

Kommunernas framställning ska innehålla

- 1) en motivering till behovet av att ändra kommunindelningen,
- 2) en utredning som visar att de förutsättningar som anges i 4 § uppfylls,
- 3) fullmäktiges beslut om samgångsframställning samt
- 4) det samgångsavtal som avses i 8 §.

Framställningen ska visa på vilket sätt kommuninvånarna och andra som anser att saken berör dem har haft en sådan möjlighet att delta och påverka som avses i 7 §.

Om framställningen gäller en delning av kommunens område ska utlåtande av fastighetsregisterföraren och magistraten fogas till framställningen. Till fastighetsregisterförarens utlåtande ska fogas en förteckning över de registerenheter som ingår i fast-

ighetsregistret och som helt eller delvis föreslås bli överförda till respektive kommun samt, vid behov, ett förslag till sträckning av gränsen mellan kommunerna. Av magistratens utlåtande ska invånarantalet i de områden som föreslås bli överförda till respektive kommun framgå.

7 §. Beredning av samgångsframställningen i kommunen

Bestämmelser om kommunens skyldighet att under beredningen av samgångsframställningen se till att kommuninvånarna har möjlighet att delta och påverka finns i 5 kap. i kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland.

Bestämmelser om inflytande för de personer vars livsmiljö, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas på ett betydande sätt av att kommuner går samman finns i 36 § förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

Kommunstyrelsen ska ge kommuninvånarna och andra som anser att saken berör dem möjlighet att göra anmärkningar över förslaget till samgångsframställning. Anmärkningarna ska göras inom 30 dagar från det att möjligheten att göra anmärkningar har kungjorts på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen. Kommunstyrelsen ska ge ett utlåtande över anmärkningarna.

Kommunstyrelsen ska lägga fram förslaget om samgång av kommunerna för fullmäktige.

8 §. Samgångsavtal

De kommuner som ska gå samman ska gemensamt utarbeta ett samgångsavtal.

I samgångsavtalet ska kommunerna åtminstone vara överens om följande punkter:

1) om frågan är om en samgång av kommuner eller en överföring av en del av en kommun till en annan kommun,

2) tidpunkten för samgången,

3) namn på den nya kommunen,

4) principerna för ordnandet av den nya kommunens förvaltning,

5) antalet ledamöter och ersättare i samgångsstyrelsen och fördelningen av platser mellan de kommuner som går samman samt mellan de olika grupper som är företrädare i fullmäktige i de kommuner som berörs,

6) samgångsstyrelsens behörighet,

7) samgångsstyrelsens samarbete med myndigheterna i de kommuner som går samman innan landskapsregeringens beslut om ändring av kommunindelningen,

8) antalet fullmäktigeledamöter i den nya kommunen i enlighet med bestämmelserna i 24 §,

9) principerna för samordningen av servicesystemen och ordnandet av närservicen i de kommuner som går samman,

10) ställningen i den nya kommunen för kommundirektörerna i de kommuner som går samman,

11) de allmänna principerna för skötseln av ekonomin i den nya kommunen samt

12) hur invånarnas möjligheter att påverka och delta samt närdemokratien ska förverkligas i den nya kommunen.

Om den nya kommunen ska få ett namn som inte tidigare varit namn på någon kommun på Åland ska landskapsregeringen godkänna namnet. Samgångsavtalet bereds i samarbete med företrädare för kommunernas personal.

9 §. Samgångsavtalets giltighet och ändring av avtalet

Samgångsavtalet ska följas från det datum då fullmäktige i alla de kommuner som går samman har godkänt avtalet. Avtalet ska följas i tre år från den tidpunkt då ändringen av kommunindelningen trädde i kraft, om kommunerna inte kommit överens om en kortare tid eller om det redan tidigare blir omöjligt att följa någon av avtalsbestämmelserna.

Samgångsavtalet kan ändras genom överensstämmande beslut av kommunernas fullmäktige tills ändringen av kommunindelningen träder i kraft om förhållandena ändras så att det skulle vara uppenbart oändamålsenligt att följa någon av avtalsbestämmelserna.

10 §. Samgångsstyrelse

Fullmäktige i de kommuner som går samman väljer en samgångsstyrelse på det sätt som man kommit överens om i samgångsavtalet. Samgångsstyrelsen ansvarar för att samgångsavtalet verkställs och förbereder ordnandet av den nya kommunens verksamhet och förvaltning.

Samgångsstyrelsens mandatid börjar efter beslutet om kommunernas samgångsframställning när fullmäktige i de kommuner som går samman har valt ledamöter och ersättare i samgångsstyrelsen. Samgångsstyrelsen väljer inom sig en ordförande och två viceordförande. Samgångsstyrelsens mandatid upphör när den nya kommunens kommunstyrelse har valts.

Om landskapsregeringen har fattat beslut om en ändring av kommunindelningen med stöd av 19 § 2 mom. ska kommunerna välja ledamöter och ersättare till samgångsstyrelsen omedelbart efter att landskapsregeringen fattat sitt beslut.

Om samgångsstyrelsen gäller i övrigt i tillämpliga delar det som bestäms om kommunstyrelsen.

3 kap. Inledande och beredning då en kommun överförs till en annan kommun

11 §. Inledande

En framställning om att en del av en kommun ska överföras till en annan kommun kan göras av fullmäktige i en kommun som berörs av ändringen, av kommunernas fullmäktige gemensamt, av en kommunmedlem eller av landskapsregeringen.

Kommunens eller kommunernas framställning ska lämnas till landskapsregeringen.

En kommunmedlem lämnar sin framställning till kommunstyrelsen i den egna kommunen. Kommunstyrelsen ska sedan inhämta utlåtande om framställningen av fullmäktige i de kommuner som berörs. Kommunstyrelsen ska lämna framställningen och kommunernas utlåtanden till landskapsregeringen inom sex månader från det att framställningen togs emot. Om en kommunmedlems framställning är väsentligt likadan som en framställning som nyligen

E 3 Kommunstrukturlag (2019:29) för Åland

behandlats i kommunen kan kommunstyrelsen lämna framställningen direkt till landskapsregeringen utan utlåtande från de andra kommunerna.

Landskapsregeringen kan inleda överföringen av en del av en kommun till en annan kommun genom att bestämma att en särskild kommunindelingsutredning som avses i 4 kap. ska genomföras.

12 §. *Innehållet i en gemensam framställning av flera kommuner*

En gemensam framställning av flera kommuner om överföring av en del av en kommun till en annan ska innehålla

1) en motivering till behovet av att ändra kommunindelningen och

2) en utredning som visar att de förutsättningar som anges i 4 § uppfylls.

Framställningen ska visa på vilket sätt kommuninvånarna och andra som anser att saken berör dem har haft en sådan möjlighet att delta och påverka som avses i 7 §.

Utlåtande av fastighetsregisterföraren och magistraten ska fogas till framställningen. Till fastighetsregisterförarens utlåtande ska fogas en förteckning över de registerenheter som ingår i fastighetsregistret och som helt eller delvis föreslås bli överförda från en kommun till en annan samt, vid behov, ett förslag till sträckning av gränsen mellan kommunerna. Av magistratens utlåtande ska invånarantalet i de områden som föreslås bli överförda till respektive kommun framgå.

13 §. *Innehållet i en kommuns eller kommunmedlems framställning*

En kommuns eller kommunmedlems framställning om överföring av en del av en kommun till en annan ska innehålla

1) en motivering till behovet av att ändra kommunindelningen,

2) en utredning som visar att de förutsättningar som anges i 4 § uppfylls samt

3) en beskrivning av de berörda områdena med tillräcklig noggrannhet.

En kommuns framställning ska även innehålla en utredning över hur saken beretts gemensamt med de andra kommuner som berörs av ändringen.

14 §. *Förberedande behandling*

Landskapsregeringen kan förkasta framställningen om man anser att det inte finns tillräckliga förutsättningar för en ändring av kommunindelningen.

Om landskapsregeringen inte förkastar framställningen ska landskapsregeringen bestämma om den förberedande behandlingen av en enskild kommuns eller kommunmedlems framställning. Om det finns en motiverad anledning kan landskapsregeringen skjuta fram inledandet av den förberedande behandlingen.

Landskapsregeringen ska inhämta utlåtande av fastighetsregisterföraren och magistraten. Till fastighetsregisterförarens utlåtande ska fogas en förteckning över de registerenheter som ingår i fastighetsregistret och som helt eller delvis föreslås bli överförda från en kommun till en annan samt, vid behov, ett förslag till sträckning för gränsen mellan kommunerna. Av magi-

stratens utlåtande ska invånarantalet i de områden som föreslås bli överförda till respektive kommun framgå.

De kommuner som berörs av ändringen ska ge sina invånare och andra som anser att saken berör dem möjlighet att framställa anmärkningar mot framställningen. Anmärkningarna ska framställas inom 30 dagar från det att möjligheten att framställa anmärkningar har kungjorts på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen. Anmärkningarna ska lämnas till kommunstyrelsen i den kommun som den som framställer anmärkningen har sin hemort eller med avseende på vilken den som framställer anmärkningen i övrigt anser sig vara part.

Fullmäktige i de kommuner som berörs av ändringen ska ge sitt utlåtande om framställningen och anmärkningarna om den. Kommunens utlåtande och anmärkningarna ska lämnas till landskapsregeringen.

4 kap. Särskild kommunindelingsutredning

15 §. *Beslut om en särskild kommunindelingsutredning*

Om ett ärendes omfattning, svårighetsgrad eller någon annan väsentlig orsak motiverar det kan landskapsregeringen besluta att det ska genomföras en särskild kommunindelingsutredning.

En särskild kommunindelingsutredning kan genomföras

1) på initiativ av landskapsregeringen,

2) på framställning av en kommun eller

3) om minst 20 procent av de röstberättigade invånarna i en kommun gör en framställning om detta.

Efter att ha hört de berörda kommunerna tillsätter landskapsregeringen en eller flera kommunindelingsutredare.

16 §. *Genomförande*

Kommunerna ska medverka i en särskild kommunindelingsutredning och i beredningen av kommunindelingsutredarens förslag. Om en särskild utredning gäller anslutning av en del av en kommun till en annan kommun ska utredaren vid behov också göra upp ett förslag till en sådan ekonomisk uppgörelse som avses i 36 §.

Om kommunindelingsutredaren utgående från utredningen anser att det är nödvändigt att ändra kommunindelningen ska utredaren lägga fram ett förslag om ändring av kommunindelningen för fullmäktige i de kommuner som berörs av ändringen. På innehållet i utredarens förslag ska bestämmelserna i 6 och 12 §§ tillämpas i tillämpliga delar.

Om fullmäktige i samtliga kommuner som berörs av ändringen godkänner kommunindelingsutredarens förslag ska kommunerna göra en gemensam framställning till landskapsregeringen om en ändring av kommunindelningen i enlighet med utredarens förslag. I annat fall ska utredaren ge sitt förslag till landskapsregeringen tillsammans med kommunernas utlåtanden.

17 §. *Kommunindelingsutredarens ställning*

Den som utses till kommunindelingsutredare ska ha tillräcklig sakkunskap och erfarenhet för att sköta uppgiften.

Kommunindelningsutredaren kan anställas i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande. På en kommunindelningsutredare som inte är anställd i ett offentligrättsligt anställningsförhållande tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar och bestämmelserna i skadeståndslagen (FFS 412/1974) om offentligt samfunds och tjänstemans skadeståndsansvar när utredaren sköter uppgifter enligt denna lag.

Kommunindelningsutredaren har, trots bestämmelserna om tystnadsplikt, rätt att av myndigheterna få de uppgifter som behövs för uppdraget om ekonomi och förvaltning i kommunerna och de sammanslutningar som hör till kommunkoncernen.

Ersättningen till kommunindelningsutredaren ska vara skäligen med beaktande av den tid som uppdraget kräver, ärendets svårighetsgrad och andra relevanta omständigheter.

5 kap. Beslut om ändring av kommunindelningen

18 §. Förutsättningar för beslutsfattande när kommuner går samman

Landskapsregeringen kan besluta om en samgång av kommuner på gemensam framställning från fullmäktige i de kommuner som går samman. Kommunernas framställning om samgången av kommunerna kan förkastas om ändringen i kommunindelningen uppenbarligen skulle strida mot förutsättningarna för en ändring enligt 4 §.

19 §. Förutsättningar för beslutsfattande när en del av en kommun överförs till en annan kommun

Om inte fullmäktige i någon kommun motsätter sig ändringen kan landskapsregeringen besluta att en del av en kommun ska överföras till en annan kommun.

Trots att en kommun motsätter sig det kan beslut om att en del av en kommun ska överföras till en annan kommun fattas

1) om ändringens konsekvenser för en kommun som motsätter sig ändringen är små med beaktande av kommunens invånarantal, landarealen, den kommunala servicen, ekonomin, näringsverksamheten, samhällsstrukturens utveckling eller andra liknande omständigheter eller

2) om ändringen är en förutsättning för den utveckling av området som avses i 4 § 3 mom. och ändringen inte avsevärt försämrar funktionsförmågan hos en kommun som motsätter sig ändringen och kommunens förutsättningar att ansvara för ordnandet eller finansieringen av servicen.

20 §. Beslut om ändring av kommunindelningen

Beslut om ändring av kommunindelningen ska fattas före utgången av juni månad året före det år då ändringen träder i kraft. En ändring av kommunindelningen ska alltid träda i kraft den 1 januari.

Beslut om ändring av kommunindelningen ska publiceras i Ålands författningssamling och skickas för kungörelse i den kommun som berörs av ändringen. Ett beslut om godkännande eller förkastande av en framställning om ändring av kommunindelningen som gjorts av en kommunmedlem ska delges kommunmedlemmen.

6 kap. Förrättande av val och ordnande av förvaltningen i en ny kommun

21 §. Beaktande av en ändring av kommunindelningen vid val

Om ett kommunalval förrättas under året före det år då en ändring av kommunindelningen träder i kraft, ska valet förrättas i de kommuner som berörs av ändringen med iakttagande av den nya kommunindelningen.

När kommuner går samman beslutar den nya kommunens samgångsstyrelse om indelningen i röstningsområden samt tillsätter centralvalnämnd, valnämnder och valbestyrelser.

Om en del av en kommun överförs till en annan kommun ska fullmäktige i den mottagande kommunen välja en eller flera medlemmar och ersättare till kommunens centralvalnämnd från det område som ska överföras, om förhållandet mellan områdets invånarantal och kommunens invånarantal motiverar detta.

Om det till följd av överföringen av en del av en kommun bildas ett nytt röstningsområde, som omfattar det område som ska överföras till kommunen, ska kommunstyrelsen i kommunen välja in extra medlemmar i valnämnden på det sätt som avses i 3 mom.

22 §. Bildande av fullmäktige under valperioden

För bildande av den nya kommunens fullmäktige förrättas nya kommunalval i de kommuner som berörs av ändringen. I samgångsavalet kan kommunerna komma överens om att val ska förrättas under året före det år samgången träder i kraft, vid en tidpunkt som avviker från bestämmelserna i 38 § 1 mom. i landskapslagen (1970:39) om lagtingsval och kommunalval. Val kan inte förrättas förrän landskapsregeringen har beslutat om ändring av kommunindelningen. Kommunerna ska meddela landskapsregeringen om tidpunkten för valet. Vid valet ska det som bestäms om ordinarie kommunalval följas. Fullmäktigeledamöternas mandattid pågår till den kommunala valperiodens slut. Om val förrättas under den kommunala valperiodens sista år pågår fullmäktigeledamöternas mandattid till slutet av den följande valperioden.

De kommuner som går samman kan, trots bestämmelserna i 1 mom., i samgångsavalet komma överens om att deras fullmäktige ska utgöra fullmäktige i den nya kommunen eller att deras fullmäktige delvis sammanslås till fullmäktige i den nya kommunen för den mandattid som pågår till den kommunala valperiodens slut. Om fullmäktige delvis sammanslås ska kommunernas fullmäktige besluta hur många fullmäktigeplatser varje kommun ska få i den nya kommunens fullmäktige. I den nya kommunens fullmäktige ska alltid ingå minst en fjärdedel av varje kommuns fullmäktigeledamöter. I fråga om varje kommun bestäms de fullmäktigeledamöter och ersättare som ska ingå i den nya kommunens fullmäktige i den ordningsföljd som följer av de jämförelsetal som tilldelats dem i föregående kommunalval i enlighet med 62 § i landskapslagen om lagtingsval och kommunalval.

E 3 Kommunstrukturlag (2019:29) för Åland

23 §. Antal fullmäktigeledamöter

De kommuner som går samman ska i samgångsavtalet komma överens om antalet fullmäktigeledamöter i den nya kommunen på det sätt som anges i 38 § kommunallagen för landskapet Åland. Kommunerna ska meddela landskapsregeringen antalet fullmäktigeledamöter före utgången av året före valåret eller senast i samband med den anmälan som avses i 22 § 1 mom. i denna lag.

24 §. Förberedande åtgärder

Registerförvaltningsmyndigheterna och valmyndigheterna ska vidta behövliga åtgärder så att det val som avses i 21 och 22 §§ kan förrättas, och myndigheterna ska ge varandra handräckning i det syftet.

25 §. Inledande av fullmäktiges verksamhet

Fullmäktige i den nya kommunen ska omedelbart vidta de åtgärder som behövs för att ordna kommunens verksamhet och förvaltning. Om de kommuner som går samman har kommit överens om att fullmäktige ska bildas i enlighet med 22 § 2 mom. börjar fullmäktiges mandattid när landskapsregeringen har beslutat om ändringen i kommunindelningen.

Ordförande för samgångsstyrelsen utfärdar möteskallelse till fullmäktiges första sammanträde. Den fullmäktigeledamot som längst innehaft ett kommunfullmäktigeuppdrag för ordet vid sammanträdet tills fullmäktige valt ett presidium.

26 §. Mandattiden för andra förtroendevalda och inledande av tjänsteinnehavarnas tjänsteutövning

Uppdragen för de förtroendevalda i de kommuner som går samman upphör när ändringen av kommunindelningen träder i kraft.

Mandattiden för kommunstyrelsen i den nya kommunen börjar genast när det nya fullmäktige har valt styrelsen.

Andra förtroendevalda och tjänsteinnehavare i den nya kommunen börjar sköta sina uppdrag från och med den tidpunkt som det nya fullmäktige beslutar, men senast när ändringen av kommunindelningen träder i kraft.

27 §. Mandattiden för revisorerna

Mandattiden för revisorerna i de kommuner som upplöses pågår med avvikelse från vad som bestäms i 26 § efter att kommunindelningen trätt i kraft och revisorerna ska på det sätt som bestäms i 11 kap. i kommunallagen för landskapet Åland bereda granskningen av förvaltningen och ekonomin i kommunen för det år som föregick ändringen i kommunindelningen.

Revisorerna för den nya kommunen granskar på det sätt som bestäms i 11 kap. i kommunallagen för landskapet Åland, och utgående från den beredning som revisorerna i de kommuner som upplösts gjort, förvaltningen och ekonomin i de kommuner som upplösts för det år som föregick ändringen i kommunindelningen. Granskningen ska även gälla beredningen av ändringen av kommunindelningen.

28 §. Personalens ställning

En sådan ändring av kommunindelningen som leder till att personalen byter arbetsgivare betraktas som överlåtelse av rörelse.

29 §. Kommundirektör

Blir kommundirektören i en kommun som går samman inte kommundirektör i den nya kommunen, ska han eller hon erbjudas en för honom eller henne lämplig tjänst i den nya kommunen under två år efter att samgångsavtalet godkänts. Tjänsten ska vara knuten till bildandet av den nya kommunen.

Om kommundirektörens ställning och rättigheter i övrigt gäller vad som bestäms i 28 §.

7 kap. Verkan av ändringar i kommunindelningen i vissa fall**30 §. Behörighetsfördelning mellan myndigheterna i kommuner som går samman**

Efter att landskapsregeringen fattat beslut om ändring av kommunindelningen får myndigheterna i de kommuner som går samman inte besluta i ärenden som skulle ha betydande verkningar och som är bindande för den nya kommunen och i vilka ett beslut skulle strida mot sammanslagningsavtalets syfte.

Trots bestämmelserna i 1 mom. får myndigheterna fatta beslut om beslutsfattandet inte kan skjutas fram på grund av ärendets brådskande natur.

31 §. Behörighetsfördelning mellan myndigheterna vid överlåtelse av en del av en kommun

Efter att landskapsregeringen fattat beslut om ändring av kommunindelningen får myndigheterna i den överlåtande kommunen inte utan samtycke av den mottagande kommunen besluta i ärenden som har betydande verkningar som är bindande för den mottagande kommunen.

Trots bestämmelserna i 1 mom. får myndigheterna fatta beslut om beslutsfattandet inte kan skjutas fram på grund av ärendets brådskande natur.

Innan ändringen av kommunindelningen träder i kraft får myndigheterna i den mottagande kommunen vidta de åtgärder som behövs för verkställigheten av ändringen.

32 §. Kommunala avgifter och stadgor

De kommunala avgifterna ska förenhetligas inom hela den nya kommunens område eller inom kommunen och det område som överförs till den från det att ändringen av kommunindelningen träder i kraft, om det inte finns någon orsak som är baserad på lag för att avvika från den tidpunkten.

Kommunala stadgor som utfärdats med stöd av lag ska senast inom ett år efter det att ändringen av kommunindelningen trätt ikraft ändras så att de motsvarar den nya kommunindelningen. Före det gäller stadgorna i tillämpliga delar i överensstämmelse med den tidigare kommunindelningen.

33 §. Sammanslutningars och stiftelsers hemort

Om en kommun, som i bolagsordning eller stadgar anges som hemort för en sammanslutning, firma eller stiftelse som antecknats i ett register, upplöses blir den

nya kommunen hemort för sammanslutningen, firman eller stiftelsen då ändringen av kommunindelningen genomförs.

Om en kommuns område delas mellan två eller flera kommuner blir hemorten för en sammanslutning, firma eller stiftelse den kommun där den upplösta kommunens förvaltningscentrum finns.

Anteckning om den nya hemorten som bestäms enligt 1 och 2 mom. görs i registret på tjänstens vägnar.

8 kap. Övergång av egendom och ekonomisk uppgörelse

34 §. Övergång av egendom och skulder vid upplösning av en kommun

När kommuner går samman övergår rättigheter, tillstånd, egendomar, skulder och förpliktelser för en kommun som upplöses till den nya kommunen.

Om området för en kommun som upplöses delas mellan två eller flera kommuner ska bestämmelserna om ekonomisk uppgörelse i 16 § 1 mom. och i detta kapitel i tillämpliga delar tillämpas på fördelningen av egendomen.

35 §. Verkställande av ekonomisk uppgörelse

Om en del av en kommun förs över till en annan kommun ska de kommuner som berörs av ändringen verkställa en ekonomisk uppgörelse som gäller kommunernas egendom på det område som ändringen gäller, om det inte med hänsyn till ändringens små konsekvenser eller någon annan anledning är onödigt.

Fast egendom och arrenderätt eller någon annan nyttjanderätt i anknytning till den och lös egendom med anknytning till den fasta egendomen som uteslutande eller huvudsakligen används för kommunens service för invånare som bor på området, övergår till den kommun som området förs över till.

Kommunen ska ersätta den kommun som överlåter området för sådan egendom som avses i 2 mom. I ersättningsbeloppet ska de förpliktelser och ekonomiska konsekvenser som ändringen medför för kommunerna beaktas på det sätt som kommunerna kommer överens om.

Annan egendom samt tillgångar och skulder för en kommun som berörs av ändringen övergår till en annan kommun endast om kommunerna kommer överens om det.

Delningen av egendom samt skulder och förpliktelser mellan de kommuner som berörs av ändringen får inte äventyra borgenärernas eller andra rättsinnehavares ställning. Om inte landskapet är rättsinnehavare får ansvaret för förbindelsen endast föras över på en annan kommun med borgenärens eller någon annan rättsinnehavares samtycke.

36 §. Medlingsförfarande

Om de kommuner som berörs av en ändring av kommunindelningen inte kan enas om den ekonomiska uppgörelsen eller kommunindelningsutredarens förslag enligt 16 § 1 mom. ska ärendet på yrkande av en kommun avgöras genom medlingsförfarande enligt bestämmelserna i denna paragraf.

Kommunerna utser en eller flera medlare som ska verkställa den ekonomiska uppgörelsen. Om kommu-

terna inte är eniga om vem som ska utses till medlare utser varje kommun en medlare och medlarna tillsammans utser en medlare som ska vara opartisk ordförande. Om medlarna är oeniga om en fråga som gäller den ekonomiska uppgörelsen gäller majoritetens åsikt.

På medlarna tillämpas bestämmelserna i 17 § om kommunindelningsutredarens straffrättsliga ansvar, skadeståndsansvar, rätt att få uppgifter och behörighet.

Utöver de förutsättningar som beskrivs i 35 § kan medlarna beakta sådana ekonomiska konsekvenser av ändringen av kommunindelningen som är skäliga med tanke på kommunernas ekonomi och ett rättvist bemötande.

Kommunerna svarar solidariskt för kostnaderna för medlingsförfarandet. Ersättningen till medlarna ska vara skälig med beaktande av den tid som uppdraget kräver, ärendets svårighetsgrad och andra relevanta omständigheter.

Medlarna ska fatta ett beslut om den ekonomiska uppgörelsen. Beslutet ska delges kommunerna i enlighet med bestämmelserna i 9 kap. i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

Kommunerna kan överklaga medlarnas beslut om den ekonomiska uppgörelsen hos Ålands förvaltningsdomstol.

37 §. Avgörande av tvist om avtala

Om de kommuner som berörs av en ändring är oeniga om tolkningen av de avtal som gäller den ekonomiska uppgörelsen avgörs ärendet som förvaltningsstvemål i Ålands förvaltningsdomstol.

38 §. Förvärv av egendom

En bestämmelse i den ekonomiska uppgörelsen om att en kommun ska tilldelas fast egendom motsvarar en åtkomsthandling.

9 kap. Stöd vid ändringar av kommunindelningen

39 §. Kostnader för samgångsutredning

Till en kommun betalas understöd för kostnaderna för en samgångsutredning.

Beslut om understöd ska användas av landskapsregeringen. Kostnaderna för en särskild kommunindelningssutredning som landskapsregeringen fattat beslut om betalas av landskapets medel.

40 §. Samgångsunderstöd

De nya kommuner som bildas med stöd av denna lag har rätt till ett samgångsunderstöd.

Samgångsunderstödet ska användas till nödvändiga kostnader för bildandet av den nya kommunen, utvecklandet av servicesystem i den nya kommunen och förbättrande av servicens produktivitet eller för att stärka ekonomin i den nya kommunen.

41 §. (2021/52) Samgångsunderstödet belopp

Samgångsunderstödet belopp bestäms utgående från kommunens invånarantal den 1 januari det år då ändringen av kommunindelningen träder i kraft enligt följande:

E 3 Kommunstrukturlag (2019:29) för Åland

Invånarantal	Samgångsunderstöd, euro/invånare
högst 2 000	405
2 001–3 000	383
3 001–4 000	350
4 001–5 000	320
5 001–6 000	293
6 001–7 000	269
7 001–8 000	248
8 001–9 000	230
9 001–10 000	215

Om kommunens invånarantal överstiger 10 000 bestäms samgångsstödets belopp utgående från ett invånarantal om 10 000 invånare.

Samgångsunderstödet belopp är alltid minst det belopp som kommunen skulle få enligt det maximala invånarantalet i föregående intervall.

41a §. (2021/52) *Skärgårdstillägg*

En ny kommun som bildas med stöd av denna lag av två eller flera skärgårdskommuner har rätt till ett skärgårdstillägg till samgångsunderstödet.

Skärgårdstilläggets belopp är 60 procent av det samgångsunderstöd som kommunen har rätt till under det första året efter att ändringen av kommunindelningen trätt i kraft. Tillägget betalas ut tillsammans med samgångsunderstödet.

Med skärgårdskommuner avses kommunerna Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö.

41b §. (2021/52) *Särskilt understöd enligt prövning*

En ny kommun som bildas med stöd av denna lag kan av landskapsregeringen beviljas ett särskilt understöd enligt prövning om de faktiska kostnaderna för bildandet av den nya kommunen väsentligt överstiger den totala summan av stöd som kommunen erhåller enligt 41 och 41a §§ i denna lag.

Sådana kostnader som avses i 1 mom. är relevanta kostnader som kommunen inte kunnat undgå i samband med bildandet av den nya kommunen och som uppstått under de första fem åren efter att ändringen trätt i kraft.

Ansökan om ett särskilt understöd enligt prövning ska göras före utgången av mars månad det sjätte året efter att ändringen av kommunindelningen trätt i kraft.

41c §. (2021/52) *Samgång med en kommun som redan erhåller samgångsunderstöd*

Om någon av de kommuner som ingår i en ny kommun får samgångsunderstöd på grund av en tidigare ändring av kommunindelningen, har den nya kommunen inte rätt till sådant samgångsunderstöd, skärgårdstillägg eller särskilt understöd enligt prövning som avses i 40 §, 41a § och 41b §.

42 §. (2021/52) *Utbetalning av samgångsunderstöd*

Samgångsunderstödet betalas under fem år.

Av understödet betalas det första året efter att ändringen av kommunindelningen trätt i kraft 100 pro-

cent av samgångsunderstödet belopp, det andra året 80 procent av beloppet, det tredje året 60 procent av beloppet, det fjärde året 40 procent av beloppet och det femte året 20 procent av beloppet.

Samgångsunderstödet betalas en gång per år, före utgången av juni månad.

43 §. *Ersättning för minskning av landskapsandelar*

Om ändringen av kommunindelningen minskar landskapsandelarna till en ny kommun som bildas jämfört med de sammanräknade landskapsandelarna till de kommuner som bildar den nya kommunen, beviljar landskapsregeringen den nya kommunen en ersättning för minskningen av landskapsandelar. Ersättningen betalas ut under fem år från det att ändringen i kommunindelningen trätt i kraft.

Beloppet av det årliga ersättningsbeloppet utgörs av skillnaden mellan de beräknade landskapsandelarna för de gamla kommunerna och landskapsandelen för den nya kommunen. Skillnaden beräknas för det år då ändringen av kommunindelningen träder i kraft.

Då ersättningen räknas ut ska även landskapslagen (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna beaktas.

44 §. *Redovisning över hur samgångsunderstödet använts*

Kommunerna ska senast den 31 december året efter det sista året då samgångsersättning delades ut lämna in en redogörelse till landskapsregeringen över hur sammanslagningsstödet använts. Ett utlåtande av kommunens revisor ska fogas till redogörelsen.

45 §. *Återbetalning av samgångsunderstöd*

På återkrav av samgångsunderstöd tillämpas landskapslagen (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapet medel.

10 kap. Förhållandet mellan kommunindelning och kameral indelning**46 §.** *Anpassning av den kamerala indelningen till kommunindelningen*

Fastighetsregisterföraren ska se till att ändringar av kommunindelningen eller sträckningen för gränsen mellan kommuner förs in i den kommunindelning som följs i fastighetsregistret (kameral indelning).

47 §. *Rå mellan kommuner*

Om det är nödvändigt att bestämma sträckningen för en kommungräns och märka ut den i terrängen på grund av fastställandet av gränsen mellan kommuner, ska lantmäteribråns sköta verkställandet av en sådan förrättning efter att beslutet om gränsen vunnit laga kraft. Om kommungränsens sträckning är oklar på grund av att rån vuxit igen eller av någon annan sådan orsak och ett allmänt behov kräver att rån sträckning klarläggs, kan lantmäteribråns på eget initiativ besluta om en uppgång av rån mellan kommunerna.

I en förrättning av rån mellan kommuner är även berörda kommuner sakägare.

11 kap. Ändringssökande samt rättelseyrkanden

48 §. Fullmäktiges beslut

Fullmäktiges beslut om ändring av kommunindelningen kan överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol enligt bestämmelserna i kommunallagen för landskapet Åland. Ett beslut som gäller förutsättningarna för ändring av kommunindelningen enligt 4 § kan upphävas endast om ändringen uppenbarligen skulle strida mot förutsättningarna.

Fullmäktiges framställning om en ändring av kommunindelningen får verkställas innan beslutet om ändringen har vunnit laga kraft, om inte förvaltningsdomstolen förbjuder verkställigheten. Under tiden för verkställighetsförbudet kan landskapsregeringen inte besluta om ändring av kommunindelningen.

49 §. Landskapsregeringens beslut

Landskapsregeringens beslut om förkastande av en framställning om samgång av kommuner kan överklagas av en kommun som berörs av ändringen, en kommunmedlem eller den samgångsstyrelse som berörs.

Landskapsregeringens beslut om ändring av kommunindelningen kan överklagas av en kommun som berörs av ändringen eller en kommunmedlem.

Landskapsregeringens beslut om överföring av en del av en kommun till en annan kommun kan överklagas av en kommun som berörs av ändringen eller en kommunmedlem. Ett beslut om förkastande av en framställning om ändring kan överklagas av den som gjort framställningen.

Landskapsregeringens beslut om överföring av en del av en kommun till en annan kommun med stöd av 19 § 2 mom. kan överklagas av en kommun som berörs av ändringen eller en kommunmedlem.

Besvären ska lämnas till högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från det att ett beslut som gäller ändring av kommunindelning publicerats i Ålands författningssamling eller ett beslut som gäller förkastande av en framställning om ändring har meddelats dem som gjort framställningen.

50 §. Särskild besvärsmät i fråga om beslut av en kommunal myndighet

Beslut som har fattats av en kommunal myndighet efter att landskapsregeringen fattat ett beslut om ändring av kommunindelningen men innan ändringen av kommunindelningen trätt i kraft får överklagas på det sätt som bestäms i kommunallagen också på den grund att beslutet strider mot grunderna för ändring av kommunindelning eller mot bestämmelserna i 30 eller 31 §§ i denna lag.

Även en samgångsstyrelse som avses i 10 § har besvärsmät.

51 §. Förbud mot ändringssökande

Ett beslut om ändring av kommunindelningen som landskapsregeringen fattat på kommunernas gemensamma framställning får inte överklagas.

Ett beslut om förordnande av särskild kommunindelningsutredning som landskapsregeringen fattat enligt 15 § får inte överklagas.

52 §. Ändring av rättelsenatur

Utöver det som bestäms i 8 kap. i förvaltningslagen för landskapet Åland om rättelse av fel i beslut kan landskapsregeringen verkställa ändringar av rättelsenatur i beslut om ändringar av kommunindelningen som fattats med stöd av denna lag.

12 kap. Ikraftträdande

53 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

54 §. Bestämmelser som upphävs

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1997:76) om tillämpning i landskapet Åland av vissa lagar om kommunindelning. Om det någon annanstans i lag hänvisas till den lagen, ska denna lag tillämpas istället.

55 §. Upphävd (2021/52).

E 4 Landskapslag (1998:20) om förfarandet vid rådgivande kommunala folkomröstningar

1 §. Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om det förfarande som skall iaktas när rådgivande kommunala folkomröstningar enligt 34 och 35 §§ kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland ordnas.

2 §. (2019/47) Tidpunkt och plats för folkomröstning

En folkomröstning ordnas den söndag som kommunfullmäktige bestämmer. En folkomröstning får dock inte ordnas samma dag som ett val eller en statlig folkomröstning förrättas.

Om indelningen i röstningsområden bestäms i 4 § vallagen (2019:45) för Åland. Fullmäktige kan dock besluta att flera röstningsområden ska ha ett gemensamt röstningsställe.

3 §. Beslut om att ordna folkomröstning

Beslut om att ordna folkomröstning skall fattas minst 60 dagar före den dag omröstningen skall ske.

Av kommunfullmäktiges beslut skall framgå tidpunkten för omröstningen, den fråga omröstningen avser samt de alternativ som föreläggs väljarna. I beslutet skall röstsedlarnas innehåll och utseende fastställas.

De alternativ som föreläggs väljarna anges på samma röstsedel. Den röstande skall alltid ha möjlighet att ge uttryck för att han eller hon inte stöder något av alternativen.

4 §. (2019/47) Initiativ till folkomröstning

Ett initiativ till folkomröstning enligt 35 § kommunallagen ska individualisera den fråga i vilken folkomröstning önskas. Initiativtagarna ska i initiativet försäkra att de är bosatta i kommunen och har fyllt 15 år.

Under personernas egenhändiga underskrifter ska deras namn, titel, yrke eller syssla och adress antecknas tydligt.

Ett initiativ kan också undertecknas på ett tillförlitligt elektroniskt sätt.

E 4 LL (1998:20) om förfarandet vid rådgivande kommunala folkomröstningar

5 §. (2019/47) *Röstningsmyndigheter*

Röstningsmyndigheter vid folkomröstningar är den kommunala centralvalnämnden, om vilken det finns bestämmelser i 9 § vallagen för Åland, samt röstningsnämnden. Kommunstyrelsen ska i god tid före folkomröstningen för varje röstningsområde tillsätta en röstningsnämnd. När röstningsnämnden utses ska i tillämpliga delar 10 § vallagen för Åland om tillsättande av valnämnder iakttas.

6 §. (2019/47) *Kommunala centralvalnämndens sammanträden*

Kommunala centralvalnämnden sammanträder på kallelse av ordföranden för att handlägga i denna lag föreskrivna uppgifter senast en månad före röstningsdagen, fredagen före röstningsdagen, röstningsdagen och dagen efter röstningsdagen samt i övrigt vid behov.

7 §. *Meddelande om folkomröstning*

Kommunala centralnämnden skall i god tid före omröstningen tillkänna den fråga folkomröstningen avser och tiden för folkomröstningen, röstningsområdenas röstningsställen, förfarandet vid folkomröstningen samt de alternativ som folkomröstningen gäller på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen samt genom annonsering på det sätt som centralnämnden beslutar.

Kommunstyrelsen skall utan dröjsmål underrätta landskapsregeringen om att en folkomröstning kommer att ordnas.

8 §. (2019/47) *Rösträttsregister*

För folkomröstningen låter den kommunala centralvalnämnden upprätta ett rösträttsregister över de röstberättigade. Om rösträttsregistret gäller i tillämpliga delar 17 § vallagen för Åland. Röstkort uppgörs inte.

Kommunstyrelsen ska senast den 55 dagen före röstningsdagen meddela den valregistermyndighet som avses i 16 § vallagen för Åland att den önskar få de uppgifter som tas in i rösträttsregistret i maskinläsbar form eller som pappersutskrift. Om pappersutskriften gäller i tillämpliga delar det som bestäms om vållängder i 30 § vallagen för Åland.

Valregistermyndigheten ska senast den 30 dagen före röstningsdagen tillställa den kommunala centralnämnden de uppgifter som ska tas in i rösträttsregistret.

9 §. *Brevröstningshandlingar*

Brevröstningshandlingar skall finnas tillgängliga hos kommunala centralnämnden eller på ett annat ställe som denna har angett senast från och med den 20 dagen före röstningsdagen. Med brevrestningshandlingar avses fastställda röstsedlar samt valkuvert, följbrev, ytterkuvert samt röstningsanvisningar som centralnämnden har utarbetat. Kommunala centralnämnden skall sända brevrestningshandlingar till en röstberättigad som begär det.

Kommunala centralnämnden skall tillkänna möjligheten att få brevrestningshandlingar och förfarandet för att få dem enligt bestämmelserna i 7 §.

10 §. (2019/47) *Brevröstning*

Vid brevrestning ska brevrestningshandlingarna användas.

Efter att den röstberättigade gjort sin röstningsanteckning ska röstsedeln eller, om flera röstsedlar står till buds, varje röstsedel som valts inneslutas i ett valkuvert. Därefter ska den röstberättigade fylla i och egenhändigt underteckna följbrevet, innesluta valkuvertet och följbrevet i ytterkuvertet och returnera detta under den adress som kommunala centralvalnämnden har angett så att det kommer fram senast klockan 19 fredagen före röstningsdagen.

11 §. (2019/47) *Räkning av brevrest*

Kommunala centralvalnämndens sammanträde där de röster som har avgetts vid brevrestningen räknas ska påbörjas röstningsdagen, dock tidigast klockan 15.

Vid sammanträdet ska de röstsedlar som har tagits ur valkuverten stämpas med valstämpeln. Om högst 25 personer har brevrestat i kommunen, ska kommunala centralvalnämnden besluta att rösterna ska granskas och räknas av kommunala centralvalnämnden tillsammans med röstsedlarna från ett av kommunens röstningsområden. Den berörda röstningsnämnden ska omedelbart informeras om beslutet.

11a §. Upphävd (2022:86).**12 §.** *Röstsedels ogiltighet*

En röstsedel är ogiltig

- 1) om valkuvertet innehåller flera än en röstsedel,
- 2) (2019/47) om valkuvertet upptar en obehörig anteckning om den röstande eller något annat obehörigt,
- 3) om på röstsedeln gjorts anteckningar vid flera än ett av alternativen så att det inte fullt tydligt framgår vilket av alternativen som avses,
- 4) om röstsedeln försetts med särskilt kännetecken eller om däri gjorts annan obehörig anteckning,
- 5) om såsom röstsedel har använts något annat än en röstsedel som erhållits av kommunen samt
- 6) om den inte är stämplad.

Såsom obehörig anses inte sådan anteckning på röstsedel, som endast förtydligar vad den röstande har avsett.

Om ett valkuvert är öppet ska den kommunala centralvalnämnden med bevarande av valhemligheten tillsluta det. (2019/47)

13 §. *Fastställande av resultatet*

Kommunala centralnämnden fastställer resultatet av folkomröstningen. I beslutet om fastställande av resultatet får ändring inte sökas genom besvär.

14 §. *Tilkännagivande av resultat*

Kommunala centralnämnden skall tillkänna resultatet av folkomröstningen på det sätt kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen.

15 §. *Förvaring av röstsedlarna*

Kommunala centralnämnden skall spara röstsedlarna i fem år efter att resultatet av folkomröstningen har fastställts.

16 §. (2019/47) *Tryckning av röstsedlar och brevröstningshandlingar*

Kommunen låter trycka de röstsedlar samt tillverka de brevröstningshandlingar som används vid en folkomröstning. Av röstsedeln ska framgå hur den ska vikas ihop och den ska vara sådan att rösthemligheten trygkas. Röstsedeln ska tryckas på gult papper.

17 §. (2019/47) *Kostnader för folkomröstning*

Kommunen står för kostnaderna för en kommunal folkomröstning.

18 §. (2019/47) *Övriga bestämmelser*

Vid folkomröstningar ska utöver denna lag i tillämpliga delar iakttagas 4 §, 9 §, 17 §, 30–31 §§, 53 §, 56 §, 63 §, 65 §, 70 §, 88–90 §§, 92 §, 94 §, 96 §, 100 § 5 mom., 105 §, 118 §, 119 § och 120 § 2 mom. vallagen för Åland. Bestämmelserna i 120 § 2 mom. vallagen för Åland gäller dock inte tiden för returnering av brevröstningshandlingar enligt 10 § 2 mom.

19 §. Upphävd (2019/47).**20 §.** *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 15 mars 1998.

E 5 Landskapslag (2004:24) om tillämpning i landskapet Åland av lagstiftning om kommunala tjänstemän

1 §. *Tillämpning av lagen om kommunala tjänsteinnehavare*

Lagen den 11 april 2003 om kommunala tjänsteinnehavare (FFS 304/2003) skall med nedan angivna avvikelser tillämpas i landskapet.

Ändringar av lagen om kommunala tjänsteinnehavare skall tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket.

Beträffande kommunala tjänstemän, se även LL (1998:44) om tillämpning i landskapet Åland av arbetstidslagen, LL (2013:43) om tillämpning av semesterlagen på landskapets och kommunernas tjänstemän och LL (1978:22) om tjänstekollektivavtal.

2 §. *Avvikande terminologi*

I landskapet skall regler om samkommuner tillämpas på kommunalförbund och regler om kommunala tjänsteinnehavare tillämpas på kommunala tjänstemän.

3 §. *Hänvisningar*

Hänvisningen i 1 § till lagen om kommunala tjänstekollektivavtal (FFS 669/1970) skall i landskapet avse landskapslagen (1978:22) om tjänstekollektivavtal.

Hänvisningen i 2 § [till 44 § 2 mom. kommunallagen (FFS 365/1995)] skall i landskapet avse 57 § 2 mom. kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland.

Hänvisningen i 4 § [till 64 § kommunallagen] skall i landskapet avse 12 § kommunallagen för landskapet Åland.

Hänvisningen i 12 § till bestämmelser i diskrimineringslagen (FFS 1325/2014) om vad som avses med likabehandling och förbud mot diskriminering ska på Åland avse motsvarande bestämmelser i landskaps-

LL (2004:24) om lagstiftning om kommunala tjänstemän

E 5

lagen (2022:43) om tillämpning av diskrimineringslagen. (2022/44)

Hänvisningen i 50 § [till 81 § 1 mom. kommunallagen] skall i landskapet avse 86 § 1 mom. kommunallagen för landskapet Åland.

Tidigare 4 mom. har blivit blir 5 mom. genom (2005/74).

I 2, 4 och 50 §§ L om kommunala tjänsteinnehavare hänvisas numera till kommunallag (FFS 410/2015) och L om välfärdsområden (FFS 611/2021).

4 §. *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2004.

Lagen skall tillämpas på ärenden som är anhängiga vid lagens ikraftträdande.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1998:76) den 6 augusti 1998 om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet.

E 6 Landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna

1 kap. *Allmänna bestämmelser***1 §.** *Tillämpningsområde*

Landskapet deltar i finansieringen av kommunernas lagstadgade uppgifter genom att kommunerna tilldelas landskapsandelar och komplettering av skatteinkomster enligt denna lag. Dessutom kan kommunerna enligt denna lag beviljas stöd för anläggningsprojekt och för att underlätta samarbete.

2 §. *Definitioner*

I denna lag avses med

1) *landskapsandelar* landskapsandelar som är kostnadsbaserade och landskapsandelar som inte är kostnadsbaserade,

2) *landskapsandelsuppgifter* uppgifter som åläggs en kommun med stöd av lag och vars nettodriftskostnader utgör grund för en kostnadsbaserad landskapsandel eller som stöds finansiellt genom en landskapsandel som inte är kostnadsbaserad,

3) *kostnadsbaserad landskapsandel* en landskapsandel som fastställs med normkostnaden som grund,

4) *normkostnad* en för varje kommun kalkylerad kostnad som har sin grund i kommunernas sammanlagda nettodriftskostnader för ett verksamhetsområde,

5) *basbelopp* en kalkylerad kostnad per invånare,

6) *nettodriftskostnader* kostnader för driften efter att driftsintäkterna beaktats, enligt uppgifter i ekonomi- och verksamhetsstatistiken,

7) *finansår* det kalenderår för vilket landskapsandelar och komplettering av skatteinkomsterna tilldelas,

8) *skärgårdskommuner* Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö samt

9) *ytterskärgården* Brändö, Kumlinge, Kökar och Sottunga.

3 §. *Mottagare*

Kommunen är mottagare av landskapsandelar, komplettering av skatteinkomsterna och stöd enligt denna lag om inget annat anges i denna eller någon annan lag.

E 6 LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna

2 kap. Kostnadsbaserade landskapsandelar på socialvårdsområdet

4 §. (2020/129) Normkostnad för äldreomsorgen

Normkostnaden för äldreomsorgen beräknas med antalet invånare i kommunen i följande åldersgrupper som grund: 65–74 år, 75–84 år samt 85 år och äldre.

För varje åldersgrupp fastställs ett basbelopp. Antalet invånare i varje åldersgrupp multipliceras med basbeloppet för åldersgruppen i fråga. Det sammanlagda beloppet för åldersgrupperna utgör kommunens normkostnad för äldreomsorgen.

5 §. Landskapsandel för äldreomsorgen (2020/129)

Landskapsandelen för äldreomsorgen är 12,5 procent av normkostnaden för äldreomsorgen. (2020/129)

I tillägg till den landskapsandel som avses i 1 mom. får en skärgårdskommun ytterligare 15 procent av normkostnaden för äldreomsorgen. En kommun i yterskärgården får därutöver ett tillägg motsvarande 5 procent av normkostnaden. (2022/67)

5a §. (2020/129) Normkostnad för den samordnade socialtjänsten

Normkostnaden för den samordnade socialtjänsten beräknas med antalet invånare i kommunen som grund. För att beräkna normkostnaden fastställs ett basbelopp för den samordnade socialtjänsten. Antalet invånare i kommunen multiplicerat med basbeloppet utgör kommunens normkostnad för den samordnade socialtjänsten.

Med avvikelse från 1 mom. beräknas inte normkostnaden särskilt för varje kommun om det inte är nödvändigt för fördelningen av kostnaderna för den samordnade socialtjänsten mellan kommunerna.

Med den samordnade socialtjänsten avses den verksamhet som enligt landskapslagen (2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst ska samordnas.

6 §. (2020/129) Landskapsandel för den samordnade socialtjänsten

Landskapsandelen för den samordnade socialtjänsten är 12,8 procent av normkostnaden för den samordnade socialtjänsten. Om normkostnaden med stöd av 5a § 2 mom. inte har beräknats är landskapsandelen 12,8 procent av det belopp som beräknas genom att basbeloppet multipliceras med antalet invånare i landskapet.

6a §. (2021/136) Landskapsandel för den samordnade socialtjänsten finansåren 2021–2024

Med avvikelse från bestämmelserna i 6 § är landskapsandelen för den samordnade socialtjänsten under finansåret 2021 14,8 procent och under finansåren 2022–2024 13,2 procent av normkostnaden eller av det belopp som beräknas genom att basbeloppet multipliceras med antalet invånare i landskapet.

7 §. Upphävd (2020/129).

8 §. Mottagare av landskapsandel för den samordnade socialtjänsten

Huvudmannen för den samordnade socialtjänsten i det socialvårdsområde som kommunen hör till är mottagare av den landskapsandel som avses i 6 §.

3 kap. Kostnadsbaserade landskapsandelar inom utbildningsverksamheten (2020/129)

8a §. (2020/129) Normkostnad för barnomsorgen

Normkostnaden för barnomsorgen beräknas med antalet invånare i kommunen i åldern 0–6 år. För att beräkna normkostnaden fastställs ett basbelopp för barnomsorgen. Antalet invånare i kommunen i åldern 0–6 år multiplicerat med basbeloppet utgör kommunens normkostnad för barnomsorgen.

8b §. (2020/129) Landskapsandel för barnomsorgen

Landskapsandelen för barnomsorgen är 16,6 procent av normkostnaden för barnomsorgen.

I tillägg till den landskapsandel som avses i 1 mom. får en skärgårdskommun ytterligare 15 procent av normkostnaden för barnomsorgen. En kommun i yterskärgården får därutöver ett tillägg motsvarande 5 procent av normkostnaden.

8c §. (2020/129) Landskapsandel för specialfritidshemsverksamheten

Om det i kommunen finns barn eller studerande som deltar i fritidshemsverksamhet som avses i 15 § 2 mom. i del II i landskapslagen (2020:32) om barnomsorg och grundskola får kommunen en landskapsandel för specialfritidshemsverksamheten.

För att beräkna normkostnaden för specialfritidshemsverksamheten fastställs ett basbelopp. Antalet barn och studerande i kommunen som deltar i verksamheten multiplicerat med basbeloppet utgör kommunens normkostnad för specialfritidshemsverksamheten. Landskapsandelen för specialfritidshemsverksamheten motsvarar normkostnaden.

Antalet deltagare i specialfritidshemsverksamheten fastställs vid inledningen av höstterminen året före finansåret. Om det förändras under finansåret justeras landskapsandelen för specialfritidshemsverksamheten i förhållande till förändringen av kommunens normkostnad.

9 §. Normkostnad för grundskolan

Normkostnaden för grundskolan beräknas med kommunens elevunderlag som grund. Med elevunderlag avses antalet invånare i åldern 6–15 år.

För att beräkna normkostnaden fördelas kommunens elevunderlag i följande intervall, med början i det första intervallet:

- 1) 1–40 invånare,
- 2) 41–60 invånare,
- 3) 61–80 invånare,
- 4) 81–100 invånare,
- 5) 101–150 invånare och
- 6) 151 eller fler invånare.

För varje intervall fastställs ett basbelopp. Antalet invånare i varje intervall multipliceras med basbeloppet för intervallet i fråga och det sammanlagda beloppet för alla intervall utgör kommunens normkostnad för grundskolan.

10 §. Landskapsandel för grundskolan

Landskapsandelen för grundskolan är 20,2 procent av normkostnaden för grundskolan. (2020/129)

I tillägg till den landskapsandel som avses i 1 mom. får en skärgårdskommun ytterligare 14 procent av normkostnaden för grundskolan. En kommun i ytterskärgården får därutöver ett tillägg motsvarande 5 procent av normkostnaden.

11 §. Landskapsandel för träningsundervisning

Om det i kommunens elevunderlag ingår elever som får träningsundervisning får kommunen utöver landskapsandelen för grundskolan en landskapsandel för träningsundervisningen. Med träningsundervisning avses sådan undervisning som avses i 22 § i del III i landskapslagen om barnomsorg och grundskola. (2020/129)

För att beräkna normkostnaden för träningsundervisningen fastställs ett basbelopp. Antalet elever i kommunen som får träningsundervisning multiplicerat med basbeloppet utgör kommunens normkostnad för träningsundervisningen. Landskapsandelen för träningsundervisningen motsvarar normkostnaden för träningsundervisningen.

Relevantalet fastställs vid inledningen av höstterminen året före finansåret. Om det förändras under finansåret justeras landskapsandelen för träningsundervisningen i förhållande till förändringen av kommunens normkostnad.

11a §. (2020/129) Landskapsandel för den förberedande undervisningen

Om det i kommunens elevunderlag ingår elever som får förberedande undervisning för nyanlända elever med ett annat modersmål än svenska får kommunen utöver landskapsandelen för grundskolan en landskapsandel för den förberedande undervisningen. Med förberedande undervisning avses undervisning enligt 6 § 3 mom. i del III i landskapslagen om barnomsorg och grundskola.

För att beräkna normkostnaden för den förberedande undervisningen fastställs ett basbelopp. Antalet elever i kommunen som får förberedande undervisning multiplicerat med basbeloppet utgör kommunens normkostnad för den förberedande undervisningen. Landskapsandelen för den förberedande undervisningen motsvarar normkostnaden.

Relevantalet fastställs vid inledningen av höstterminen året före finansåret. Om det förändras under finansåret justeras landskapsandelen för den förberedande undervisningen i förhållande till förändringen av kommunens normkostnad.

11b §. (2020/129) Landskapsandel för grundskoleutbildningen för andra än läropliktiga

Om det i kommunen finns personer som får grundskoleutbildning med stöd av 39 § i del III i landskapslagen om barnomsorg och grundskola, får kommunen en landskapsandel för grundskoleutbildningen för andra än läropliktiga.

För att beräkna normkostnaden för grundskoleutbildningen för andra än läropliktiga fastställs ett basbelopp. Antalet personer i kommunen som får sådan utbildning multiplicerat med basbeloppet utgör kommunens normkostnad för grundskoleutbildningen för

LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna

E 6

andra än läropliktiga. Landskapsandelen för grundskoleutbildningen för andra än läropliktiga motsvarar normkostnaden.

Antalet personer som får grundskoleutbildning för andra än läropliktiga fastställs vid inledningen av höstterminen året före finansåret. Om det förändras under finansåret justeras landskapsandelen för grundskoleutbildningen för andra än läropliktiga i förhållande till förändringen av kommunens normkostnad.

4 kap. Landskapsandelar för kulturverksamhet (2022/97)

12 §. Upphävd (2022/97).

13 §. Landskapsandel för kulturverksamhet

Med kulturverksamhet avses i denna lag verksamhet vid allmänna bibliotek samt kommunernas kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete.

För att beräkna landskapsandelen för kulturverksamhet fastställs ett basbelopp. Kommunens landskapsandel är 10 procent av det belopp som beräknas genom att basbeloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

5 kap. Justering och uppföljning

14 §. Fastställelse av basbelopp

Landskapsregeringen fastställer senast den 15 oktober varje år basbeloppen för det följande finansåret. Om inget annat följer av 17 § fastställs basbeloppen med det innevarande finansårets basbelopp som grund. Vid fastställelsen beaktas:

1) förändringen i kostnadsnivån det år fastställelsen sker och

2) de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under finansåret.

15 §. Förändring i kostnadsnivån och landskapsandelsuppgifterna

Förändringen i kostnadsnivån bestäms enligt prisindex för den kommunala basservicen på Åland. Indexet grundar sig på förändringen i kostnadsnivån viktad med driftskostnaderna för socialvården samt för undervisnings- och kulturverksamheten.

En förändring i omfattningen eller arten av landskapsandelsuppgifterna beaktas om den följer av en landskapslag eller landskapsförordning som gäller landskapsandelsuppgiften i fråga, av föreskrifter som grundar sig på landskapslag eller landskapsförordning eller av landskapets budget.

16 §. Justering av basbeloppen under finansåret

Basbeloppen justeras under finansåret om kostnadsnivån förändras med mer än fem procent. Förändringen mäts genom en jämförelse mellan prisindex för den kommunala basservicen året före finansåret och finansåret.

Justeringen görs i förhållande till den förändring som överstiger fem procent.

Landskapsregeringen fattar beslut om en justering av basbeloppen under finansåret senast den 15 oktober.

E 6 LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna

17 §. Uppföljning av basbeloppen (2018/102)

Vart fjärde år (uppföljningsår) utreds basbeloppen för de kostnadsbaserade landskapsandelarna i förhållande till nettodriftskostnaderna. (2018/102)

Uppföljningen sker genom att basbeloppen justeras på basen av kommunernas sammanlagda nettodriftskostnader på respektive verksamhetsområde det finansår som infaller två år före uppföljningsåret. Om inte annat följer av 3 mom. utgör de justerade basbeloppen grund för fastställelse av basbeloppen för finansåret efter uppföljningsåret. (2018/102)

Landskapsregeringen ansvarar för uppföljningen som ska ske i samråd med kommunerna. Vid samrådet kan man komma överens om att förändringar i landskapsandelsuppgifterna som skett efter det finansår som avses i 1 mom. och som påverkat nettodriftskostnaderna ska beaktas vid uppföljningen.

17a §. (2020/129) Fastställande av basbelopp för finansåret 2023

Med avvikelser från 14 § och 17 § 1 och 2 mom. ska basbeloppen för de kostnadsbaserade landskapsandelarna för finansåret 2023 fastställas genom en extrauppföljning. Extrauppföljningen sker genom att basbeloppen justeras på basen av kommunernas sammanlagda nettodriftskostnader på respektive verksamhetsområde finansåret 2021. När det gäller den förberedande undervisningen för nyanlända elever med annat modersmål än svenska samt grundskoleutbildningen för andra än läropliktiga beräknas ett belopp för hela finansåret genom att nettodriftskostnaderna för dessa verksamheter ökas till det dubbla.

Basbeloppen för finansåret 2023 ska fastställas så snart uppgifter om nettodriftskostnaderna för 2021 finns tillgängliga. Vid fastställandet tillämpas 17 § 3 mom. samt 18 och 19 §§.

Extrauppföljningen enligt denna paragraf påverkar inte tidsintervallen för den regelmässiga uppföljningen av basbeloppen som sker vart fjärde år. De basbelopp som fastställs med nettodriftskostnaderna för finansåret 2021 som grund utgör dock jämförelse vid nästa regelmässiga uppföljning.

18 §. Kostnader som beaktas vid uppföljningen

Vid uppföljningen enligt 17 § beaktas kommunernas och kommunalförbundens nettodriftskostnader för följande verksamhetsområden:

- 1) äldreomsorg,
- 2) samordnad socialtjänst,
- 3) barnomsorg, där nettodriftskostnaderna för specialfritidshemsverksamhet beaktas separat,
- 4) grundskola, där nettodriftskostnaderna för träningsundervisning och förberedande undervisning för nyanlända elever med annat modersmål än svenska beaktas separat,
- 5) grundskoleutbildning för andra än läropliktiga. (2020/129)

Följande kostnader betraktas inte som driftskostnader för de verksamheter som avses i 1 mom.:

- 1) kostnader för anläggningsprojekt som avses i denna lag,
- 2) kostnader för förvärv av markområden,

3) kostnader för skötsel av lån eller kalkylerade räntor eller

4) kostnader som landskapet finansierar enligt någon annan lag på annat sätt.

19 §. (2020/129) Justering av basbeloppen vid uppföljningen

Vid uppföljningen enligt 17 § beräknas de olika basbeloppen på det sätt som anges nedan. De beräknade basbeloppen justeras därefter med förändringen i kostnadsnivån enligt prisindex för den kommunala basservicen på Åland till uppföljningsårets nivå.

Basbeloppen för äldreomsorgen beräknas genom att nettodriftskostnaderna för äldreomsorgen först fördelas på de åldersgrupper som anges i 4 § 1 mom. Därefter divideras beloppet för vardera åldersgruppen med antalet invånare i landskapet i respektive åldersgrupp.

Basbeloppet för den samordnade socialtjänsten beräknas genom att nettodriftskostnaderna för den samordnade socialtjänsten divideras med antalet invånare i landskapet.

Basbeloppet för barnomsorgen beräknas genom att nettodriftskostnaderna för barnomsorgen divideras med antalet invånare i landskapet i åldersgruppen 0–6 år.

Basbeloppet för specialfritidshemsverksamheten beräknas genom att nettodriftskostnaderna för verksamheten divideras med antalet personer i landskapet som har deltagit i specialfritidshemsverksamhet.

Basbeloppen för grundskolan beräknas genom att nettodriftskostnaderna för grundskolan först divideras med antalet invånare i landskapet i åldern 6–15 år. Basbeloppen för de intervall som anges i 9 § 2 mom. beräknas därefter genom att kvoten multipliceras med en koefficient enligt följande tabell:

Intervall	Koefficient
1) 1–40 invånare	2,250
2) 41–60 invånare	1,400
3) 61–80 invånare	1,000
4) 81–100 invånare	0,400
5) 101–150 invånare	0,200
6) 151 eller fler invånare	0,125

Basbeloppet för träningsundervisningen beräknas genom att nettodriftskostnaderna för träningsundervisningen först divideras med antalet elever i landskapet som fått träningsundervisning. Basbeloppet för träningsundervisningen beräknas därefter genom att kvoten minskas med det belopp som enligt 6 mom. har beräknats som basbelopp för det tredje intervallet.

Basbeloppet för den förberedande undervisningen för nyanlända elever med annat modersmål än svenska beräknas genom att nettodriftskostnaderna för den förberedande undervisningen divideras med antalet elever i landskapet som har fått sådan undervisning.

Basbeloppet för grundskoleutbildningen för andra än läropliktiga beräknas genom att nettodriftskostnaderna för utbildningen divideras med antalet personer i landskapet som har fått grundskoleutbildning för andra än läropliktiga.

Med antalet invånare i landskapet avses i denna paragraf antalet invånare vid ingången av det finansår som infaller två år före uppföljningsåret. När det gäller beräkningsgrunden för basbeloppen i 5, 7, 8 och 9 mom. avses ett medeltal av antalet individer som deltagit i respektive verksamhet vid inledningen av vårterminen och vid inledningen av höstterminen det nämnda finansåret.

6 kap. Komplettering av skatteinkomsterna och samarbetsstöd

20 §. Komplettering av skatteinkomsterna

En kommun har rätt till komplettering av skatteinkomsterna om kommunens skattekraft i medeltal för de fem senast slutförda beskattningarna (*kompletteringstalet*) underskrider den kompletteringsgräns som fastställts enligt 21 §.

Med kommunens skattekraft avses den beskattningsbara inkomsten vid kommunens inkomstbeskattning per invånare i kommunen. Den beskattningsbara inkomsten beräknas genom att kommunens skatteinkomster från förvärvsinkomst- och samfundsbeskattningen divideras med en inkomstskattesats. Kommunens skatteinkomster från förvärvsinkomstbeskattningen divideras med kommunens inkomstskattesats, medan kommunens skatteinkomster från samfundsbeskattningen divideras med den genomsnittliga inkomstskattesatsen för kommunerna i landskapet. Vid beräkningen beaktas inkomsterna från förvärvsinkomst- och samfundsbeskattningen sådana de redovisas till kommunen i samband med debiteringsredovisningen.

21 §. Kompletteringsgräns

Kompletteringsgränsen beräknas genom att medeltalet av kommunernas sammanlagda skattekraft vid de fem senast slutförda beskattningarna multipliceras med en uppräkningsfaktor.

Kompletteringsgränsen ska ha en nivå som innebär att totalbeloppet för kompletteringen av skatteinkomsterna för finansåret utgör en andel (*kompletteringsandelen*) som är minst 33 procent och högst 50 procent av landskapsandelssystemets totalvolym. Med landskapsandelssystemets totalvolym avses summan av totalbeloppet för kompletteringen av skatteinkomsterna för finansåret och det sammanlagda beloppet av landskapsandelarna samma finansår. Om kompletteringsandelen är mindre än 33 procent eller större än 50 procent justeras uppräkningsfaktorn för det finansåret i enlighet med bestämmelserna i 23 §.

Uppräkningsfaktorn är 1,17 om den inte har justerats.

22 §. Kompletteringsbelopp

För att beräkna kommunens kompletteringsbelopp multipliceras skillnaden mellan kommunens kompletteringstal och kompletteringsgränsen med kommunens inkomstskattesats. Om kommunens inkomstskattesats är högre än den genomsnittliga inkomstskattesatsen för kommunerna i landskapet används den senare.

Kommunens kompletteringsbelopp fastställs som 95 procent av det belopp som beräknats enligt 1 mom. per invånare i kommunen.

23 §. Justering av uppräkningsfaktorn

Om kompletteringsandelen enligt 21 § 2 mom. understiger 33 procent av landskapsandelssystemets totalvolym ska uppräkningsfaktorn höjas till det närmaste värde som innebär att kompletteringsandelen är 33 procent eller större.

Om kompletteringsandelen överstiger 50 procent av totalvolymen ska uppräkningsfaktorn sänkas till det närmaste värde som innebär att kompletteringsandelen är 50 procent eller mindre.

Trots 21 § 2 mom. justeras uppräkningsfaktorn också om kompletteringsgränsen överstiger samtliga kommuners kompletteringstal. Uppräkningsfaktorn sänks i det fallet till det närmaste värde som innebär att kompletteringsgränsen understiger kompletteringstalet för den kommun som har det högsta kompletteringstalet.

Uppräkningsfaktorn justeras av landskapsregeringen i samband med beräkningen av kompletteringen av skatteinkomsterna för det följande finansåret. Uppräkningsfaktorn justeras inte under finansåret. Både kompletteringsandelen och uppräkningsfaktorn anges med två decimalers noggrannhet.

24 §. (2019/59) Samarbetsstöd

Samarbetsstöd kan enligt prövning beviljas en kommun som tillsammans med en eller flera andra kommuner inleder ett samarbetsutvecklande projekt som bedöms leda till effektivare produktion av kommunal service.

Trots bestämmelserna i 1 mom. kan samarbetsstöd också beviljas

1) en kommun som på egen hand inleder ett projekt inom it-området, om det bedöms öka möjligheten till it-samordning inom den offentliga sektorn på Åland, samt

2) en kommun som ansluter sig till ett pågående projekt, en befintlig tjänst eller investering inom it-området, och anslutningen bedöms öka graden av it-samordning inom den offentliga sektorn på Åland.

Samarbetsstöd kan också beviljas för en förstudie till ett projekt som avses i denna paragraf. Ett kommunalförbund kan beviljas samarbetsstöd enligt samma villkor som en kommun.

Samarbetsstöd kan inte beviljas till ett belopp som motsvarar eller överstiger de totala godtagbara kostnaderna för ett projekt.

7 kap. Stöd för anläggningsprojekt i ytterskärgrården

25 §. Anläggningsstöd

Stöd för anläggningsprojekt i ytterskärgrården som är nödvändiga för utförande av landskapsandelsuppgifterna kan på ansökan beviljas kommuner och kommunalförbund. Anläggningsstödet utgör 20 procent av kommunens eller kommunalförbundets kostnader för anläggningsprojektet, med beaktande av vad som anges i 32 §.

26 §. Anläggningsprojekt

Med anläggningsprojekt avses byggande, anskaffning, grundlig reparation eller motsvarande åtgärder i fråga om lokaler som utgör en funktionell helhet samt anskaffning av lös egendom i samband med sådana åtgärder, om åtgärdens beräknade totalkostnader upp-

E 6 LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna

går till minst det belopp som fastställts i en plan som avses i 27 eller 28 §. Anskaffning av markområde ska inte betraktas som ett anläggningsprojekt.

Som ett anläggningsprojekt kan även anses en åtgärd enligt 1 mom., om de beräknade kostnaderna underskrider det belopp som fastställts i planen i fråga och om finansieringen av projektet skulle bli synnerligen betungande för kommunen eller kommunalförbundet.

27 §. Socialvårdsplan

Anläggningsprojekt inom socialvården, de högsta kostnaderna för de projekt som berättigar till stöd och projektens inledningsår godkänns i socialvårdsplanen enligt landskapslagen (1993:71) om planering av socialvården.

28 §. Finansieringsplan

Landskapsregeringen ska årligen i samband med avgivandet av förslaget till budget anta en finansieringsplan för anläggningsprojekt inom utbildningsverksamhet och kulturverksamhet under de fem följande finansåren. (2022/97)

Finansieringsplanen ska innehålla:

1) de projekt som ska förverkligas under planperioden i prioritetsordning finansårsvis,

2) en beräkning av de projektkostnader som berättigar till stöd och

3) en beräkning av det anläggningsstöd som ska betalas för projekten.

Kommuner och kommunalförbund ska årligen senast vid den tidpunkt som landskapsregeringen bestämt lämna in ett förslag till landskapsregeringen med de anläggningsprojekt som kommunen har för avsikt att förverkliga under de fem följande åren.

29 §. Projektplan

Den som ansöker om anläggningsstöd ska lämna in en projektplan över anläggningsprojektet till landskapsregeringen i god tid året innan projektet är avsett att inledas.

Projektplanen ska innehålla följande:

1) en allmän beskrivning av projektet,

2) en redogörelse för behovet av att genomföra projektet,

3) en beskrivning av tomten om det är frågan om en ny inrättning eller utvidgning av en tidigare inrättning,

4) huvudritningar i skala 1:100 och en kortfattad byggnadsbeskrivning,

5) en tidtabell för projektets genomförande samt

6) en kostnadsberäkning för projektet.

30 §. Fastställelse av anläggningsprojekt

Landskapsregeringen fastställer på basen av projektplanen de anläggningsprojekt som ska inledas under finansåret.

Samtidigt som ett anläggningsprojekt fastställs kan landskapsregeringen meddela sökanden ett förhandsbesked om de projekt som kan inledas året efter finansåret. Förhandsbeskedet är bindande för landskapsregeringen då de projekt som ska inledas följande år fastställs, om inte annat följer av landskapets budget eller av en plan som avses i 27 eller 28 §.

31 §. Förverkligande av anläggningsprojekt

Ett anläggningsprojekt ska påbörjas det år då fastställelsebeslutet enligt 30 § 1 mom. har fattats eller året därpå.

Landskapsregeringen kan av särskilda skäl på ansökan besluta att ett anläggningsprojekt får påbörjas innan det har fastställts.

32 §. Stödbelopp

För anläggningsprojekt betalas stöd högst för de kostnader landskapsregeringen har fastställt. Om de faktiska kostnaderna för ett anläggningsprojekt är mindre än de kostnader som godkänts i en plan som avses i 27 eller 28 § och som landskapsregeringen fastställt, betalas stöd för de faktiska kostnaderna.

Anläggningsstöd betalas inte för anläggningsprojekt vars kostnader är mindre än det belopp som fastställts i planen, om det inte är fråga om ett anläggningsprojekt som avses i 26 § 2 mom.

8 kap. Administration och utbetalning**33 §. Beslut om landskapsandelar och komplettering av skatteinkomsterna**

Landskapsregeringen beslutar om landskapsandelar och kompletteringen av skatteinkomsterna senast den 11 januari varje år.

34 §. Utbetalning

Landskapsandelarna och kompletteringen av skatteinkomsterna utbetalas månatligen från ingången av finansåret i lika stora poster senast den 11 varje månad.

En justering av basbeloppen enligt 16 § beaktas vid utbetalningen av landskapsandelar från och med november månad och ska vara slutförd inom finansåret.

35 §. (2019/59) Beslut om och utbetalning av samarbetsstöd

Beslut om beviljande av samarbetsstöd fattas av landskapsregeringen efter ansökan av en kommun eller ett kommunalförbund.

Landskapsregeringen fattar beslut om ansökningsperioderna samt andra bestämmelser om beviljande och utbetalning av samarbetsstödet.

36 §. Utbetalning av anläggningsstöd

Stöd för anläggningsprojekt i ytterskärgården utbetalas månatligen senast den 20 varje månad i lika stora poster under den tid projektet beräknas pågå. Den första posten ska betalas ut månaden efter den månad då meddelande har inkommit om att projektet har inletts. Om projektet på det sätt som avses i 31 § 2 mom. har inletts innan det har fastställts, ska dock den första posten betalas ut senast månaden efter den månad då fastställelsebeslutet fattades.

37 §. Projektredovisning och stödbeslut

För fastställelse av det slutliga stödet för ett anläggningsprojekt i ytterskärgården ska den som beviljats stöd redovisa de faktiska kostnaderna för genomförandet av projektet för landskapsregeringen. Projektredovisningen ska lämnas in till landskapsregeringen senast den 31 augusti året efter att anläggningsprojektet blev färdigt.

Landskapsregeringen fattar beslut om det slutliga stödet för anläggningsprojektet inom två månader efter att projektredovisningen har lämnats in.

38 §. Rättelse av räknefel

Landskapsregeringen kan på eget initiativ eller på begäran rätta räknefel i beslut och uppgifter som avses i denna lag.

39 §. Betalning av utebliven förmån

Om det efter att den i 43 § angivna tiden för fastställande av rättelseyrkande framkommer uppgifter som inte tidigare har varit kända, och om kommunen eller någon annan mottagare av landskapsandel på grund av detta inte har fått sådan landskapsandel eller komplettering av skatteinkomsterna som den enligt lag hade haft rätt till, ska det uteblivna beloppet betalas till mottagaren. På beloppet ska betalas en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. räntelagen (FFS 633/1982) räknat från ingången av den månad då landskapsandelen eller kompletteringen av skatteinkomsterna borde ha betalats.

Om den uteblivna förmånen har liten betydelse och utgifterna för utbetalning av den inte skulle stå i proportion till sakens ekonomiska betydelse, betalas dock inte förmånen.

Landskapsregeringen får besluta att en utebliven förmån betalas senare i samband med utbetalningen av följande landskapsandelar eller komplettering av skatteinkomsterna.

40 §. Återbetalning av grundlös förmån

Om en kommun eller någon annan mottagare av landskapsandel utan grund har fått landskapsandel eller komplettering av skatteinkomsterna, ska landskapsregeringen bestämma att det överbetalda beloppet ska återbetalas. På det belopp som återbetalas tas en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. räntelagen ut, räknat från ingången av den månad under vilken landskapsandelen eller kompletteringen av skatteinkomsterna har betalats.

Om den förmån som ska återbetalas är liten eller om det ska anses vara oskäligt att kräva återbetalning eller ta ut ränta, behöver det inte bestämmas att förmånen ska återbetalas.

Landskapsregeringen får besluta att en förmån som ska återbetalas dras av senare i samband med utbetalning av följande landskapsandelar eller komplettering av skatteinkomsterna.

41 §. När betalningsskyldigheten upphör

Skyldighet att betala en utebliven förmån eller att återbetala en grundlös förmån upphör inom fem år från utgången av det finansår då förmånen borde ha betalats eller betalades.

41a §. (2019/59) Upphörande och återbetalning av samarbetsstöd

Landskapsregeringen kan besluta att utbetalningen av samarbetsstödet ska upphöra samt att ett redan utbetalt samarbetsstöd eller en del av det ska återbetalas, om

1) stödet har använts i annat ett syfte än de som beskrivs i ansökan,

LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna

E 6

2) projektet i fråga har avbrutits eller

3) slutrapport och bokslut för projektet inte har lämnats in inom utsatt tid.

42 §. Återbetalning av anläggningsstöd

Landskapsregeringen kan besluta att den del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar stödet för ett anläggningsprojekt i ytterskärgården helt eller delvis ska återbetalas till landskapet, om egendomen överläts till någon annan, om verksamheten upphör eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kan användas för någon annan verksamhet som hör till landskapsandelsuppgifterna.

Om den egendom för vilken anläggningsstöd har mottagits blir förstörd eller skadad, kan landskapsregeringen besluta att en motsvarande del av försäkrings- eller annan skadeersättning helt eller delvis ska betalas till landskapet eller dras av från stödet för ett nytt anläggningsprojekt i ytterskärgården.

Den som får anläggningsstöd ska inom sex månader efter det att de förändringar som avses i 1 och 2 mom. inträffat göra en anmälan till landskapsregeringen. Om det senare framgår att någon anmälan inte gjorts inom utsatt tid, ska en mot stödet svarande del av egendomens gängse värde betalas till landskapet med en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. räntelagen, om inte landskapsregeringen av särskilda skäl beslutar något annat.

9 kap. Överklagande

43 §. Rättelseförfarande

En kommun eller ett kommunalförbund som inte godtar ett beslut om landskapsandel, komplettering av skatteinkomsterna eller beviljande av stöd enligt denna lag har rätt att inom trettio dagar efter att ha fått del av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos landskapsregeringen.

44 §. Överklagande

Landskapsregeringens beslut med anledning av ett rättelseyrkande får i fråga om lagligheten överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019). (2020/129)

Andra beslut som fattats med stöd av denna lag än de som anges i 1 mom. får inte överklagas.

10 kap. Särskilda bestämmelser

45 §. Kommuninvånare

Med invånare i kommunen avses den som har hemkommun i kommunen enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994).

Med kommunens invånarantal avses om inget annat anges antalet invånare i kommunen vid ingången av året före finansåret.

46 §. Skyldighet att lämna information

Kommuner och kommunalförbund ska ge landskapsregeringen den information som behövs för att fastställa landskapsandelar och komplettering av skatteinkomsterna enligt denna lag.

E 6 LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna

47 §. Vite

Om en kommun eller ett kommunalförbund vid ordnandet av landskapsandelsuppgifterna vägrar uppfylla en lagstadgad förpliktelse eller en förpliktelse om vilken föreskrivs med stöd av lag, kan landskapsregeringen vid vite tvinga kommunen eller kommunalförbundet att uppfylla förpliktelsen.

11 kap. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser**48 §. Ikraftträdande**

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas från och med finansåret 2018. Lagens 8 § ska dock tillämpas först från och med den tidpunkt som avses i 3 § 3 mom. landskapslagen om en kommunalt samordnad socialtjänst.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

49 §. Bestämmelser som upphävs

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1993:70) om landskapsandelar till kommunerna, landskapslagen (1993:72) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten samt landskapslagen (1993:73) om bosättningsstrukturgrupper.

Bestämmelserna om landskapsandel för anläggningsprojekt i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten ska dock tillämpas på anläggningsprojekt för vilka beslut om fastställelse eller om förhandsbesked har fattats före den 1 januari 2018.

50 §. Basbelopp för finansåret 2018

Basbeloppen som avses i 4, 9 och 11 §§ fastställs för finansåret 2018 med nettodriftskostnaderna finansåret 2015 som grund. Basbeloppen beräknas på det sätt som föreskrivs i 18 och 19 §§ och justeras därefter med förändringen i kostnadsnivån enligt prisindex för den kommunala basservicen på Åland.

För finansåret 2018 fastställs basbeloppet för beräkning av landskapsandelen för medborgarinstitut till 34,70 euro och basbeloppet för beräkning av landskapsandelen för kulturverksamhet till 153,00 euro.

Landskapsregeringen fattar beslut om basbeloppen enligt 1 mom. senast den 11 januari 2018.

51 §. Landskapsandelar på socialvårdsområdet finansåret 2018

Trots 5 § 1 mom. och 6 § 1 mom. är landskapsandelarna för socialvården och för den samordnade socialtjänsten 14 procent av respektive normkostnad finansåret 2018.

52 §. Övergångsperiod

De ekonomiska effekterna för kommunerna av denna lags ikraftträdande utjämnas under finansåren 2018–2020. Utjämnningen sker på basen av en jämförelse mellan kommunens totalbelopp för finansåret 2017 och motsvarande belopp för finansåret 2018.

Med kommunens totalbelopp för finansåret 2017 avses det sammanlagda beloppet av landskapsandelar för driftskostnaderna och komplettering av skatteinkomsterna som enligt landskapslagen om landskaps-

andelar till kommunerna, landskapslagen om planering av socialvården samt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten, i deras lydelse vid tidpunkten för denna lags ikraftträdande, betalas till kommunen för finansåret 2017.

Med kommunens totalbelopp för finansåret 2018 avses det sammanlagda beloppet av landskapsandelar och komplettering av skatteinkomsterna som med stöd av 33 § denna lag fastställs för kommunen för finansåret 2018.

För övergångsperioden beräknas en koefficient genom att summan av alla kommuners totalbelopp för finansåret 2017 divideras med motsvarande summa för finansåret 2018. Därefter multipliceras varje kommuns totalbelopp för finansåret 2018 med koefficienten och från produkten subtraheras kommunens totalbelopp för finansåret 2017. Om differensen är negativ får kommunen ett tillägg till landskapsandelen för socialvården under övergångsperioden och om differensen är positiv görs ett avdrag från landskapsandelen för socialvården. Tillägg och avdrag beräknas enligt följande tabell:

Finansår	Andel av differensen
2018	75 %
2019	50 %
2020	25 %

Ikraftträdandebestämmelse (2020/129):

Lagtinget bemyndigar landskapsregeringen att bestämma att denna lag helt eller delvis ska träda i kraft i den ordning som föreskrivs i 20 § 3 mom. självstyrelselag (1991:71) för Åland.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021. Lagens 6a § tillämpas vid beslut om landskapsandel för den samordnade socialtjänsten för finansåren 2021–2024. Lagens 17a § tillämpas vid fastställande av basbeloppen för de kostnadsbaserade landskapsandelarna för finansåret 2023.

Genom denna lag upphävs landskapsregeringens beslut om basbelopp för finansåret 2021 till den del de gäller fastställande av basbelopp för de kostnadsbaserade landskapsandelarna. Basbeloppen som avses i 4, 5a, 8a, 8c, 9 och 11 §§ fastställs för finansåret 2021 med nettodriftskostnaderna finansåret 2018 som grund. Basbeloppen beräknas på det sätt som föreskrivs i 18 och 19 §§ och justeras därefter med förändringen i kostnadsnivån enligt prisindex för den kommunala basservicen på Åland. Landskapsregeringen fattar beslut om basbeloppen senast den 11 januari 2021.

Landskapsandelar enligt lagens 11a och 11b §§ tilldelas kommunerna först från och med finansåret 2022. De basbelopp som avses i de nämnda paragraferna fastställs dock för finansåret 2021 med en beräknad kostnad som grund. Dessa basbelopp utgör sedan grund för fastställande av basbeloppen för finansåret 2022. För att kompensera kommunen för de kostnader som uppstår under finansåret 2021 för den verksamhet

som avses i 11a och 11b §§ beviljas kommunen en ersättning som motsvarar 50 procent av normkostnaden för vardera verksamheten.

Fastställande av basbeloppen enligt denna lag ska betraktas som en uppföljning enligt 17 §.

Inkraftträdandebestämmelse (2021/136):

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2021. Lagens 5 och 10 §§ gäller till och med den 31 december 2021, och lagens 6a § gäller till och med den 31 december 2024.

Lagens 5 och 10 §§ tillämpas på de kostnadsbaserade landskapsandelarna för äldreomsorgen och grundskolan för finansåret 2021. Lagens 6a § tillämpas på den kostnadsbaserade landskapsandelen för den samordnade socialtjänsten för finansåren 2021–2024. Genom denna lag upphävs landskapsregeringens beslut om fastställande av de nämnda landskapsandelarna för 2021. Landskapsregeringen fastställer landskapsandelarna för 2021 enligt denna lag så fort som möjligt efter att den har trätt i kraft.

E 7 Landskapslag (1993:71) om planering av socialvården (2017/121)

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. (2017/121) Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på planering av socialvården om det föreskrivs i någon annan landskapslag (*speciallag*).

Med landskapsandel avses i denna lag landskapsandel för socialvård och för samordnad socialtjänst enligt landskapslagen (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna (*landskapsandelslagen*).

2 §. (2017/121) Socialvårdens resurser

Varje kommun ska anvisa resurser för den socialvård som enligt landskapsandelslagen hör till landskapsandelsuppgifterna.

3 §. Verksamhetsmöjligheter

Kommun skall, om inte annat är stadgat i speciallag, ordna de uppgifter som hör till socialvården

- 1) genom att själv ombesörja verksamheten,
- 2) genom att med stöd av avtal tillsammans med en annan kommun eller andra kommuner ombesörja verksamheten,
- 3) (2016/16) genom att låta kommunalförbund där kommunen är medlem ombesörja verksamheten,
- 4) (2016/16) genom att köpa tjänster av landskapet, av annan kommun, av kommunalförbund eller av annan som tillhandahåller socialvårdstjänster eller
- 5) (2016/16) genom att en serviceanvändare ges en servicesedel, med vilken kommunen förbinder sig att, upp till det värde som fastställts för sedeln enligt kommunens beslut, betala de tjänster som serviceanvändaren köper av en privat serviceproducent som kommunen godkänner.

Vad som i 1 mom. 4 punkten är stadgat om kommuns möjligheter att köpa tjänster gäller även kommunalförbund som handhar uppgifter inom socialvården.

Om en kommun eller ett kommunalförbund väljer ett privat alternativ för ombesörjandet av de uppgifter som hör till socialvården skall kommunen eller kommunalförbundet försäkra sig om att den privata socialvårdstjänsten motsvarar den nivå som krävs av motsvarande kommunala verksamhet.

Om en kommun eller ett kommunalförbund väljer ett privat alternativ för ombesörjandet av de uppgifter som hör till socialvården skall kommunen eller kommunalförbundet försäkra sig om att den privata socialvårdstjänsten motsvarar den nivå som krävs av motsvarande kommunala verksamhet.

2 kap. Planering

4 §. Socialvårdsplanen

Landskapsregeringen skall årligen i samband med avgivandet av förslaget till budget anta en plan för ordnande av socialvården i landskapet under de fem följande kalenderåren (*socialvårdsplanen*).

5 §. Socialvårdsplanens innehåll

Socialvårdsplanen ska innehålla: (2017/121)

- 1) målen och anvisningarna för ordnandet av socialvården,
 - 2) de föreskrifter som meddelas med stöd av myndigande i speciallag,
 - 3) (2020/75) de landskapsandelar som ska erläggas för socialvården och för den samordnade socialtjänsten, basbelopp enligt åldersgrupp per invånare samt en uppskattning av det sammanlagda beloppet av driftskostnaderna för den socialvård som kommunerna ordnar,
 - 4) antalet anställda inom den socialvård som ligger till grund för fastställande av landskapsandelen samt
 - 5) (2017/121) en förteckning över anläggningsprojekt, de högsta kostnaderna för de projekt som berättigar till stöd och projektens inledningsår.
- Dessutom ska planen innehålla beloppet av minimikostnaderna för att ett projekt ska betraktas som ett anläggningsprojekt samt en uppskattning av det stöd som betalas för anläggningsprojekt. (2017/121)

6 §. Förslag över anläggningsprojekt

Kommun skall årligen senast vid den tidpunkt som landskapsregeringen bestämt tillställa landskapsregeringen ett förslag över de anläggningsprojekt som det är meningen att förverkliga inom kommunen under de fem följande åren.

Vad i 1 mom. är föreskrivet om kommun gäller även kommunalförbund som ombesörjer i denna lag avsedd verksamhet.

Kapitelrubrik upphävd (2017/121)

7-14a §§. Upphävda (2017/121).

14b-14i §§. Upphävda (2020/75).

Kapitelrubrik upphävd (2017/121)

15-21 §§. Upphävda (2017/121).

22 §. Upphävd (2007/69).

23-25 §§. Upphävda (2017/121).

E 7 LL (1993:71) om planering av socialvården

5 kap. Sökande av ändring**26 §.** Upphävd (2017/121).**27 §.** (2017/121) *Överklagande*

Landskapsregeringens beslut som avses i 29 § 3 mom. får i fråga om lagligheten överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen enligt [förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996)].

Förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996) har ersatts av L om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019)

Kapitelrubrik upphävd (2017/121)**28 §.** Upphävd (2017/121).**7 kap. Särskilda bestämmelser****29 §.** *Servicesystemets ändamålsenlighet*

Om kommunen inte har ordnat sådan service för sina invånare som avses i speciallagarna och den nödvändiga basservicen inte motsvarar allmänt godkänd nivå i landskapet, kan landskapsregeringen pröva ändamålsenligheten i kommunens servicesystem.

Om landskapsregeringen konstaterar att servicesystemet har allvarliga brister av orsaker som beror på kommunen, kan landskapsregeringen ge kommunen rekommendationer om hur och inom vilken tid bristerna i servicesystemet skall korrigeras.

Om kommunen inte har korrigerat bristerna i servicesystemet inom den tid som landskapsregeringen fastställt i sin rekommendation, kan landskapsregeringen helt eller delvis återkräva kommunens landskapsandel till landskapet för den tid och till den del servicesystemet har konstaterats vara bristfälligt på det sätt som landskapsregeringen avser.

Återkrav av en kommuns landskapsandel kan förnyas sedan landskapsregeringen på nytt har behandlat bristerna i servicesystemet på det sätt som stadgas i 1 och 2 mom. Återkravet av landskapsandel får härvid inte beröra en sådan tidsperiod för vilken landskapsandel redan tidigare har återkrävts.

30 §. (2017/121) *Skyldighet att lämna upplysningar*

Kommunerna eller kommunalförbunden ska ge landskapsregeringen de upplysningar som behövs för att pröva ändamålsenligheten i kommunens servicesystem.

31-32 §§. Upphävda (2017/121).**33 §.** *Formulär*

Verksamhetsberättelse, projektplan samt projektrelevans skall uppgöras på formulär som fastställs av landskapsregeringen.

34 §. *Landskapsförordning*

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag kan utfärdas genom landskapsförordning.

8 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser**35 §.** *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994. Bestämmelserna i 2 och 3 kap. tillämpas första gången redan år 1993 vid antagande av socialvårdsplanen för åren 1994-1998.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1983:63) den 22 november 1983 om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

36 §. *De kalkylerade markbeloppen det år då lagen träder i kraft*

De kalkylerade markbeloppen per invånare som skall tillämpas det år då lagen träder i kraft godkänns i socialvårdsplanen.

37 §. *Tillämpning av tidigare gällande bestämmelser*

Landskapsstöd för kostnader som uppkommit före lagens ikraftträdelse betalas enligt de tidigare gällande bestämmelserna, såvida inte något annat stadgas i denna paragraf.

På anläggnings- och driftskostnadsprojekt som har påbörjats innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet till den del projektets genomförande fortsätter medan denna lag gäller. På alla egendomsöverlåtelse och ändringar av användningssyften som har skett efter ikraftträdandet tillämpas 25 §.

Ett ärende som är anhängigt vid [landskapsstyrelsen] när denna lag träder i kraft skall slutbehandlas enligt de bestämmelser som har gällt tidigare, om det inte är fråga om överlåtelse och ändringar av användningsändamål som avses i 2 mom.

38 §. *Pensionsskyddet för personalen vid en privat verksamhetsenhet*

Den som då denna lag träder i kraft är anställd hos en privat arbetsgivare som tillhandahåller kommun eller kommunalförbund tjänster som avses i 3 § 1 mom. 4 punkten har, såvida landskapslagen (1971:51) om vissa pensioner, som skall betalas av landskapsmedel tillämpades på ifrågavarande verksamhet före den 1 januari 1984, rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension ur landskapets medel enligt de regler som gäller för personer som är anställda hos landskapet.

Sedan i 1 mom. avsedd person avlidit betalas familjepension efter honom enligt samma regler som efter person som varit anställd hos landskapet.

En arbetsgivare som avses i 1 mom. är skyldig att till landskapet Ålands pensionsfond för varje kvartal betala en andel av pensionskostnaderna för personer som avses i sagda moment. Andelen utgör 25 procent av ifrågavarande personers lön. Andelen för visst kvartal skall betalas under den första månaden i följande kvartal. Med avvikelse från vad som nu sagts är andelen av pensionskostnaderna under ikraftträdelseåret dock 15 procent samt under det andra giltighetsåret 17,5 procent, under det tredje 20 procent och under det fjärde 22,5 procent. (1995/73)

En pensionskostnadsandel enligt denna lag jämte en årlig ränta av 16 procent för den tid som betalningen har försenats får indrivras utan dom eller utslag på det sätt som föreskrivs i [lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (FFS 367/1961)].

Om arbetsgivaren är ett samfund eller en sammanlutning för vars förpliktelser en delägare eller en bolagsman svarar såsom för egen skuld, kan en pensionskostnadsandel enligt denna lag jämte dröjsmålsränta sökas ut hos delägaren eller bolagsmannen enligt 4 mom.

Sedan denna lag trätt i kraft gäller om pensionskyddet för dem som anställs av en privat arbetsgivare som avses i 1 mom. bestämmelserna i lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/1961).

L om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg (FFS 367/1961) har ersatts av L om verkställighet av skatter och avgifter (FFS 706/2007).

I kraftträdandebestämmelse (2017/121):

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018. Lagen ska dock tillämpas i sin tidigare lydelse när det gäller anläggningsprojekt för vilka beslut om fastställelse eller om förhandsbesked har fattats före detta datum.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

E 8 Landskapslag (2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst

1 §. Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på organiseringen av samarbetet mellan kommunerna vad gäller tillhandahållandet av all den socialvård som enligt lag ankommer på kommunerna förutom barn- och äldreomsorg (samordnad socialtjänst).

2 §. Samordningens syfte

Syftet med en samordnad socialtjänst enligt denna lag är att främja en likvärdig service, en effektiv användning av resurserna, en samlad kompetens och en ökad specialisering inom personalen, en större integritet, en stärkt anonymitet och ett gott rättsskydd.

3 §. Samarbetsform

För organiseringen av det samarbete som avses i denna lag utgör landskapet Åland ett socialvårdsområde. (2019/30)

2 mom. upphävt (2019/30).

De kommuner som hör till ett socialvårdsområde ska ingå ett avtal om organiseringen av samarbetet enligt denna lag senast den 1 april 2019. Avtalet ska träda i kraft senast den 1 januari 2020. Kommunerna ska senast fjorton dagar efter det att ett avtal har slutits mellan kommunerna underrätta landskapsregeringen om avtalets innehåll och omfattning. På avtalet tillämpas i övrigt vad som föreskrivs om samarbete mellan kommuner i 12 kap. i kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland. (2017/74)

Om kommunerna inte inom den i 3 mom. föreskrivna tiden kan komma överens om hur samarbetet ska organiseras ska samarbetet förvaltas av ett kommunalförbund med samtliga kommuner som medlemmar. (2019/30)

4 §. Socialvårdstjänster i landskapet

De socialvårdstjänster som den kommunala myndigheten som avses i 3 § ska tillhandahålla ska ordnas på lika villkor. Myndigheten ska säkerställa att de

LL (2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst

E 8

socialvårdstjänster som var och en har rätt till finns att tillgå för samtliga invånare i socialvårdsområdet, inom de gränser som står till socialvårdens förfogande vid respektive tidpunkt.

5 §. (2019/30) Förvaltning

På förvaltningen av det samarbete som avses i denna lag ska även iakttas vad som föreskrivs i 12 kap. i kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland, om inte annat föreskrivs genom lag.

6 §. (2019/30) Röstetal och beslutsfattande

I kommunalförbundets högsta beslutande organ har varje kommun en röst per påbörjat femhundralet invånare i respektive kommun på årets första dag.

Kommunalförbundets högsta beslutande organ är beslutfört när minst två tredjedelar av medlemskommunerna är representerade vid mötet och invånarantalet i de kommuner som är representerade vid mötet är minst hälften av det sammanlagda invånarantalet i kommunalförbundets medlemskommuner.

Om kommunerna inte har avtalat om någonting annat, krävs det för att kommunalförbundets budget ska kunna godkännas i kommunalförbundets högsta beslutande organ att förslaget understöds av en majoritet av rösterna och dessutom av minst en tredjedel av medlemskommunerna och mer än hälften av dessa medlemskommuners representanter om medlemskommunerna har fler än en representant per kommun. Övriga ärenden avgörs i kommunalförbundets högsta beslutande organ med enkel majoritet.

6a §. (2019/30) Personal

I fråga om den omorganisation som sker enligt denna lag och som leder till att personalen byter arbetsgivare i form av överlåtelse av rörelse finns särskilda bestämmelser.

Den omorganisation som avses i denna lag genomförs i samarbete med representanter för berörd myndighets personal i enlighet med vad som är särskilt föreskrivet.

6b §. (2019/30) Överföring av handlingar

När det kommunalförbund som avses i 3 § inleder sin verksamhet ska handlingar som berörs av den samordnade socialtjänsten och som har upprättats och förvaras vid kommunerna eller kommunalförbundet för det åländska specialomsorgsdistriktet utan hinder av sekretessbestämmelserna överföras till det kommunalförbund som avses i 3 § för att användas och förvaras av det.

6c §. (2019/30) Landskapsregeringens delaktighet i processen

Landskapsregeringen ska bistå kommunerna vid planeringen och förverkligandet av samarbetet enligt denna lag.

Landskapsregeringen utövar tillsyn över kommunernas tillämpning av denna lag.

6d §. (2019/36) Finansiering

Kommunalförbundets medlemmar svarar för finansieringen av den samordnade socialtjänsten i enlighet med vad som avtalas i grundavtalet för kommunalförbundet.

E 9 LL (2023:5) om kompensation ... för sänkta samfundsskatteintäkter

På den verksamhet som omfattas av den samordnade socialtjänsten tillämpas landskapslagen (1993:71) om planering av socialvården. Kommunen tilldelas landskapsandel enligt landskapslagen (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna. Enligt 8 § i den nämnda lagen är kommunalförbundet mottagare av landskapsandelen.

7 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

E 9 Landskapslag (2023:5) om kompensation till kommunerna för sänkta samfundsskatteintäkter**1 §. Kompensation för sänkta skatteintäkter**

Landskapsregeringen betalar kompensation till kommunerna för den sänkning av intäkterna från beskattningen av samfund och samfällda förmåner som orsakas av social- och hälsovårdsreformen i riket.

2 §. Kompensationsbelopp

Kompensationen betalas skatteårsvis och beloppet motsvarar 11,25 procentenheter av den andel av den debiterade samfundsskatten som för respektive skatteår återförs till Åland i form av skatteavräkning enligt 49 § i självstyrelselagen (1991:71) för Åland.

Kompensationsbeloppet fastställs så snart som möjligt efter att skatteavräkningen har verkställts och fördelas mellan kommunerna enligt de andelar som med stöd av 32 § i kommunalskattelagen (2011:119) för landskapet Åland har fastställts för det skatteår till vilket kompensationen hänför sig.

3 §. Förskott

Under skatteåret betalas kompensationen till kommunerna månatligen i förskott. Förskottsbeloppet beräknas utgående från det förskott på skatteavräkningen som betalas med stöd av 49 § i självstyrelselagen.

Förskottsbeloppet fördelas mellan kommunerna enligt de andelar som med stöd av kommunalskattelagen för landskapet Åland tillämpas för det aktuella skatteåret. Om kommunernas andelar fastställs på nytt under skatteåret beaktas detta dock inte vid fördelningen av förskottsbeloppet.

4 §. Avräkning

Skillnaden mellan förskottsbelopp och kompensationsbelopp avräknas i samband med nästa förskotts betalning efter att kompensationsbeloppet har fastställts. Om skillnaden är stor kan avräkningen fördelas över flera månader.

5 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2023 och tillämpas från och med skatteåret 2023. De månatliga förskott som inte har betalats ut till kommunerna när lagen träder i kraft ska betalas ut så snart som möjligt.

E 10 Landskapslag (2023:12) om kompensation till kommunerna för förlust av skatteintäkter på grund av vissa avdrag**1 §. Kompensation för förlust av skatteintäkter**

Landskapsregeringen betalar kompensation till kommunerna för den förlust av skatteintäkter som orsakas av följande avdrag i kommunalskattelagen (2011:119) för landskapet Åland:

- 1) resekostnadsavdraget från förvärvsinkomsten enligt 10 §
- 2) grundavdraget enligt 23 §.

2 §. Kompensationsbelopp

Kompensationsbeloppet utgör 70 procent av kommunens förlust av skatteintäkter enligt 1 §.

Kompensationen betalas skatteårsvis och beloppet bestäms med uppgifterna om debiterad skatt som grund. Kompensationsbeloppet fastställs så snart som möjligt efter att beskattningen har slutförts.

3 §. Förskott

Under skatteåret betalas kompensationen för förlust av skatteintäkter i förskott. Kommunens förskottsbelopp beräknas med utfallet av tidigare beskattning som grund, samt med beaktande av förändringar som skett därefter och som kan anses ha betydelse för den slutliga kompensationens storlek.

4 §. Avräkning

Skillnaden mellan förskottsbeloppet och kompensationsbeloppet avräknas i samband med nästa förskotts betalning efter att kompensationsbeloppet har fastställts.

5 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 april 2023 och tillämpas från och med skatteåret 2023. Förskottet för skatteåret 2023 betalas ut så snart som möjligt efter att lagen har trätt i kraft.

E 11 Landskapslag (1972:50) om räntestöd till kommuner för anskaffande av områden för bostadsproduktion

1 §. Räntestöd för lån, som kommun upptar för anskaffande av områden för bostadsproduktion och därtill anslutna behov, kan av [landskapsstyrelsen] beviljas på sätt i denna lag stadgas.

Lån, för vilket räntestöd erlägges, benämnes i denna lag räntestödskredit.

2 §. Räntestöd har till ändamål att förbättra kommunernas möjligheter att anskaffa lämpliga områden för bostadsproduktion och att därigenom främja en fortlöpande tillgång på områden för bostadsbyggnader av olika slag och därtill anslutna behov.

Förvärv av områden skall ske med särskilt beaktande av kommande års behov av bostadsproduktion.

3 §. I [ordinarie] årsstaten fastställs det högsta belopp vartill räntestödscrediterna i stöd av denna lag varje år får uppgå.

4 §. [Landskapsstyrelsen] beslutar om den kredit som skall godkännas såsom räntestödscredit. Räntestödscredit får icke uppgå till högre belopp än områdets anskaffningspris.

Såsom räntestödscredit kan godkännas kredit som för i denna lag avsedda ändamål beviljas av kreditanstalt, som står under offentlig tillsyn.

5 §. Förutsättning för godkännande av räntestödscredit är att priset på det förvärvade eller för förvärv avsedda området med beaktande av läget och omständigheterna i övrigt är skäligt och att området med hänsyn till läge, mark och övriga förhållanden kan anses lämpligt att användas för bostadsproduktion och därtill anslutna behov.

6 §. Lånetiden för i denna lag avsedd räntestödscredit får vara högst 20 år.

7 §. Angående den ränta kreditanstalt högst får uppbära på räntestödscrediter, som beviljats i stöd av denna lag, gäller vad därom i riket är stadgat.

8 §. Den till kommun av landskapsmedel utgående andelen av räntan på räntestödscredit fastställs årligen i [ordinarie] årsstaten.

9 §. Räntestöd utbetalas till kreditanstalterna av landskapsmedel.

10 §. Tillsynen över användningen av räntestödscrediter enligt denna lag utövas av [landskapsstyrelsen].

Kreditanstalt skall övervaka, att räntestödscredit användes för det ändamål som förutsättes i beslutet om dess beviljande och i enlighet med stadgandena i denna lag och med stöd därav utfärdade bestämmelser. Den som erhållit räntestödscredit är skyldig att lämna kreditanstalten för tillsynen nödiga uppgifter.

Kreditanstalt och den som erhållit räntestödscredit är skyldig att lämna [landskapsstyrelsen] de uppgifter som erfordras för konstaterande av att kreditvillkoren iakttagits.

11 §. Har kommun använt medel av räntestödscredit för annat ändamål än vad som avses i denna lag, lämnat väsentligt vilseledande uppgifter vid ansökingen om kredit eller hemlighållit omständighet av väsentlig betydelse för kreditens beviljande eller vägrat lämna i 10 § avsedda uppgifter, kan [landskapsstyrelsen] förklara det beviljade räntestödet förverkat.

Kommunen kan härvid förpliktas att helt eller delvis till landskapet återbetala den av landskapsmedel erlagda räntegottgörelsen samt dessutom i årlig straffränta erlagga två procent på kreditbelopp från den dag det lyfts.

12 §. Har med räntestödscredit anskaffat område i sin helhet eller till största delen sålts eller har området tagits i bruk för annat än bostadsproduktionsändamål och därtill anslutna behov eller har omständigheterna förändrats så, att de villkor som gäller för räntestödscredit icke längre uppfylles, eller föreligger eljest

skäl därtill, kan [landskapsstyrelsen] helt eller delvis inställa utbetalningen av räntestöd från och med den tidpunkt, då ovan avsedd förändring i förhållandena inträtt eller området begynt nyttjas i strid med bestämmelserna.

Har räntestöd redan erlagts efter den i 1 mom. avsedda tidpunkten, kan kommunen åläggas att återbetala denna del av räntestödet i dess helhet eller till någon del.

13 §. I beslut som givits med stöd av denna lag, med undantag av beslut som avses i 11 och 12 §§, får ändring ej sökas genom besvär. Oaktat besvär anförts, kan i 11 och 12 §§ avsett beslut omedelbart verkställas.

14 §. Vad [i 94 § 1 mom. landskapslagen om kommunalförvaltning i landskommunerna i landskapet Åland och 96 § 1 mom. 2 punkten landskapslagen om kommunalförvaltning i Mariehamns stad] är stadgat angående underställning av kommuns fullmäktiges beslut om upptagande av lån tillämpas icke på räntestödscredit.

15 §. Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

Se LF (1973:47) om räntestöd till kommuner för anskaffande av områden för bostadsproduktion.

E 12 Landskapsförordning (1973:47) om räntestöd till kommuner för anskaffande av områden för bostadsproduktion

1 §. Ansökan om räntestödscredit skall göras i den ordning [landskapsstyrelsen] föreskriver. Till ansökan skall fogas av [landskapsstyrelsen] föreskriven utredning.

2 §. Kredit får godkännas såsom räntestödscredit för anskaffning av bostadsområde endast om ansökan därom har tillställts [landskapsstyrelsen] senast inom tre månader från den tidpunkt, då vederbörande kommunala myndighets beslut om förvärv av området har vunnit laga kraft.

3 §. Kreditanstalt skall hos [landskapsstyrelsen] särskilt för varje halvår ansöka om räntegottgörelse för räntestödscredit. Ansökan skall innehålla de uppgifter som erfordras för beräkning av räntegottgörelsen och övrig av [landskapsstyrelsen] föreskriven utredning.

4 §. Av skuldebrev som upprättas för räntestödscredit skall framgå vad i 11 och 12 §§ landskapslagen om räntestöd till kommuner för anskaffande av områden för bostadsproduktion är stadgat om förlust av räntestöd och därmed förenade följder.

5 §. Kommun skall i enlighet med de närmare bestämmelser [landskapsstyrelsen] utfärdar lämna denna uppgifter om hur områden som har förvärvats med räntestödscredit utnyttjas.

E 13 LL (1977:77) om räntestöds-krediter ... för främjande av företagsverksamheten

E 13 Landskapslag (1977:77) om räntestöds-krediter till kommuner för främjande av företagsverksamheten

1 §. Ur landskapets medel kan erläggas räntestöd för krediter vilka beviljats landskapets kommuner för byggande av produktionsbyggnader och -konstruktioner för industriföretags, arbetsrörelser och turistföretags verksamhet.

Kredit, för vilken räntestöd erlægges, benämnes i denna lag räntestöds-kredit för kommuns produktionsbyggnader.

2 §. Då kommun erhåller i denna lag avsett räntestöd skall kommunen vid uppbärande av hyra eller annat vederlag bevilja företag som avses i 1 § en lättnad som motsvarar räntestödets storlek.

3 §. [Landskapsstyrelsen] besluter vilka krediter som skall godkännas såsom räntestöds-krediter för kommuns produktionsbyggnader.

Såsom räntestöds-krediter för kommuns produktionsbyggnader kan godkännas krediter som för i denna lag avsedda ändamål beviljas av banker, kreditaktiebolag, Postbanken eller försäkringsanstalter, för vilka i denna lag användes den gemensamma benämningen kreditinrättning.

4 §. Överlåtes i denna lag avsedd produktionsbyggnad eller -konstruktion för vilken räntestöds-kredit för kommuns produktionsbyggnader beviljats, helt eller delvis, kan kreditinrättningen överföra krediten helt eller delvis såsom i denna lag avsedd räntestöds-kredit på mottagaren, om denne är i 1 § nämnt företag och [landskapsstyrelsen] godkänt överlåtelser.

5 §. Räntestöds-krediter för kommuns produktionsbyggnader inom tilläggsstödsområde som avses i [landskapslagen (1976:10) den 2 mars 1976 om produktionsstöd] kan uppgå till högst 80 procent och inom andra områden till högst 50 procent av det totalbelopp, som upptagits i en godtagbar kostnadskalkyl för investering i sådan anläggningstillgång som avses i 1 §.

6 §. Den årliga ränta som gäldenär skall erlægga på räntestöds-krediten för kommuns produktionsbyggnader är, efter i denna lag avsedd räntegottgörelse, inom tilläggsstödsområde fem procent och inom andra områden i landskapet sex procent.

Återbetalningstiden för räntestöds-krediter för kommuns produktionsbyggnader får vara högst 20 år.

7 §. Användes för uppförandet av kommuns produktionsbyggnader eller -konstruktioner landskapslån eller -understöd eller sådana av kreditanstalt beviljade lån för vilka landskapet erlägger räntestöd, får det sammanlagda beloppet av dessa lån och räntestöds-krediten för kommuns produktionsbyggnader, räknat i procent av det i godtagbar kostnadskalkyl upptagna totalbeloppet, icke överstiga de i 5 § nämnda procent-satserna.

8 §. [Landskapsstyrelsen] fastställer storleken av den ränta, som uppbäres för räntestöds-kredit för kommuns produktionsbyggnader, samt övriga lånevillkor.

9 §. Räntestödet gives kommunerna så att till kreditinrättningarna ur landskapets medel erlægges skillnaden mellan ovan i 8 § avsedd ränta och den ränta kommunerna enligt 6 § är skyldiga att erlægga.

Räntestöd betalas efter det att produktionsbyggnad eller -konstruktion färdigställts.

10 §. Tillsynen över räntestöds-kredit för kommuns produktionsbyggnader utövas av [landskapsstyrelsen].

Kreditinrättning skall övervaka att räntestöds-kredit för kommuns produktionsbyggnader användes för det ändamål som förutsättes i det beslut genom vilket den beviljats och enligt stadgandena i denna lag och enligt med stöd därav utfärdade bestämmelser. Den som erhållit räntestöds-kredit är skyldig att lämna kreditinrättningen för övervakningen behövliga uppgifter.

Kreditinrättningarna och den som erhållit räntestöds-kredit för kommuns produktionsbyggnader är skyldiga att lämna [landskapsstyrelsen] de uppgifter som erfordras för konstaterande av huruvida kreditvillkoren iakttagits. [Landskapsstyrelsen] äger även rätt att företaga granskningar hos kredittagaren.

11 §. De allmänna bestämmelser, vilka utfärdats angående sysselsättningsvillkoren i fråga om landskapets understöd och lån, tillämpas icke på räntestöds-kredit för kommuns produktionsbyggnader.

12 §. Har den, som emottagit räntestöds-kredit för kommuns produktionsbyggnader använt kreditmedel för annat ändamål än det för vilket medlen beviljats eller vid ansöknings om kredit lämnat väsentligen oriktig uppgift eller hemlighållit omständighet av väsentlig betydelse för kreditens beviljande eller vägrat lämna i 10 § avsedd uppgift, kan [landskapsstyrelsen] förklara det beviljade räntestödet förverkat. Kredittagaren kan härvid förpliktas att helt eller delvis till landskapet betala den ur landskapets medel erlagda räntegottgörelsen samt dessutom en årlig straffränta på två procent av det vid varje tidpunkt lyftade kreditbeloppet.

13 §. Uthyres produktionsbyggnad eller -konstruktion, som uppförts med räntestöds-kredit för kommuns produktionsbyggnader, till annat än i 1 § avsett företag eller har förhållandena eljest blivit sådana, att kredittagaren icke längre uppfyller de för räntestöds-kredit för kommuns produktionsbyggnader stadgade eller föreskrivna villkoren, kan [landskapsstyrelsen] besluta att räntestöd icke längre skall erläggas ur landskapets medel, räknat från den tidpunkt då ovan avsedd uthyrning eller förändring av förhållandena bör anses ha ägt rum.

Har ur landskapets medel redan erlagts räntestöd efter den i 1 mom. avsedda tidpunkten, äger vad i 12 § är stadgat motsvarande tillämpning.

14 §. I beslut som fattats med stöd av denna lag, med undantag av beslut som avses i 12 och 13 §§, får ändring icke sökas genom besvär.

Oaktat besvär anförts kan i 12 och 13 §§ avsett beslut omedelbart gå i verkställighet.

15 §. Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

16 §. (1979/54) Denna lag tillämpas på beviljade räntestöds-krediter för kommuns produktionsbyggnader för vilka ansökningar inkommit till [landskapsstyrelsen] under åren 1977-1981 och som används för finansiering av investeringar vilka inleds under åren 1977-1982.

E 14 Landskapslag (1989:60) om landskapsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna

1 §. Kommun skall inom sitt område dra försorg om de uppgifter som hänför sig till främjande av näringar. För dessa uppgifter kan i kommunen finnas en tjänst som näringsombudsman.

2 §. Upphävd (2017:140).

3 §. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1989, varvid landskapslagen (1975:34) om landskapsstöd för avlöande av kommunala näringsombudsmän upphävs. Bestämmelserna i 2 § tillämpas dock från den 1 januari 1989 i stället för motsvarande bestämmelser i den upphävda lagen.

E 15 Landskapslag (1977:10) om reglering av personalens ställning vid privat institution, då institutionens verksamhet övertages av kommun eller kommunalförbund

1 §. Då i landskapslagen (1971:51) om vissa pensioner som skall betalas med landskapsmedel avsedd privat landskapsunderstödd institutionsverksamhet på grund av avtal övertages av kommun eller kommunalförbund, förflyttas den som är anställd hos institutionen om han samtycker därtill till motsvarande uppgift hos kommunen eller kommunalförbundet, såvida icke kommunens fullmäktige eller förbundsfullmäktige av vägande skäl besluter annorlunda.

2 §. Den som förflyttas till anställning hos kommun eller kommunalförbund äger rätt att komma i åtnjutande av de förmåner vederbörande tjänste- eller arbetskollektivavtal förutsätter.

3-4 §§. Upphävda (1987/18)

5 §. Har vid ovan i 1 § avsedd institutions pensionsregleringar även tillämpats lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/1961), kan kommunala pensionsanstalten och i lagen om pension för arbetstagare avsedd pensionsanstalt överenskomma om överförande av pensionsansvar såsom därom är stadgat i rikslag.

6 §. Har den som förflyttats till anställning hos kommun eller kommunalförbund det år, varunder eller vid vars utgång förflyttning skett, och därpå följande

LL (1989:60) om stöd för främjande av näringar.

E 14

kalenderår med stöd av tjänste- eller arbetskollektivavtal erhållit sådan semester eller semesterersättning som intjänats i privat institutions tjänst, tillkommer kommunen eller kommunalförbundet av landskapets medel ersättning för en så stor del av utgifterna för semesterlönen, semesterersättningen och semesterpremierna, som av den till semester berättigande tjänstgöringen motsvarar tjänstgöringen vid den privata institutionen.

7 §. Närmare stadganden om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

E 16 Landskapslag (1979:29) om allmänna vatten- och avloppsverk

1 §. Med allmänt vatten- och avloppsverk avses i denna lag inrättning, som äges av kommun eller kommunalförbund eller godkänts såsom kommuns allmänna vatten- och avloppsverk och vars uppgift är att ombesörja vattenanskaffning och avloppsreglering i ett eller flera samhällen.

Vad i denna lag stadgas om allmänt vatten- och avloppsverk gäller i tillämpliga delar även inrättning, vars uppgift är att ombesörja antingen vattenanskaffning eller avloppsreglering i ett eller flera samhällen.

Ett allmänt vattenverk anses som litet om dess vattenanskaffning är mindre än 10 kubikmeter hushållsvatten per dygn eller betjänar färre än 50 personer. Ett allmänt vattenverk anses som medelstort om dess vattenanskaffning är mellan 10 och 10 000 kubikmeter hushållsvatten per dygn eller betjänar mellan 50 och 50 000 personer. Ett allmänt vattenverk anses som stort om dess vattenanskaffning är minst 10 000 kubikmeter hushållsvatten per dygn eller betjänar minst 50 000 personer. (2023/79)

2 §. Med vattenanskaffning avses i denna lag leverans av vatten, främst för hushållsändamål, samt med avloppsreglering avledande och rening av avfalls-, regn- och dräneringsvatten.

3 §. Med allmänt vatten- och avloppsverks verksamhetsområde avses det område, inom vilket verket har ordnat eller skall ordna vattenanskaffning och avloppsreglering. Verksamhetsområdet bestäms av kommunens fullmäktige. Verksamhetsområdet skall vara ändamålsenligt och sådant, att vattenanskaffning och avloppsreglering inom detta kan ordnas och skötas ekonomiskt tillfredsställande.

4 §. Vatten- och avloppsverk, som icke äges av kommun eller kommunalförbund, godkännes såsom allmänt vatten- och avloppsverk av fullmäktige i den kommun, där det har sitt verksamhetsområde.

I 1 mom. avsett godkännande förutsätter att verket tillgodoser behovet hos en större grupp av konsumenter och att det kan anses förmå sköta sina uppgifter på vederbörligt sätt.

5 §. Allmänt vatten- och avloppsverk skall i den mån de ekonomiska förutsättningarna det medger utveckla

E 16 LL (1979:29) om allmänna vatten- och avloppsverk

vattenanskaffningen och avloppsregleringen inom sitt verksamhetsområde i enlighet med de krav som ställs av samhällets utveckling.

Om sanitära skäl eller behovet hos en större grupp av konsumenter eljest så kräver, skall kommunen ansvara för att åtgärder vidtages för ordnande av vattenanskaffning och avloppsreglering antingen på åtgärd av allmänt vatten- och avloppsverk, som är verksam inom kommunen, eller på annat lämpligt sätt.

6 §. Allmänt vatten- och avloppsverk är skyldigt att tillåta att fastighet, som är belägen inom dess verksamhetsområde, anslutes till verkets vattenledning och avlopp i enlighet med i 11 § avsedda allmänna anslutningsbestämmelser.

Vad i 1 mom. är stadgat om anslutning av fastighet gäller icke fastighet för industri, hotell eller andra därmed jämförbara inrättningar som i fråga om sin vattenförbrukning eller beskaffenheten eller mängden av det avfallsvatten, som skulle ledas i avloppen, skulle komma att försvåra det allmänna vatten- och avloppsverkets verksamhet eller dess möjligheter att på ett tillfredsställande sätt sköta sina uppgifter beträffande andra till verket anslutna fastigheter.

3 mom. upphävt (2016/85)

7 §. På område, för vilket i byggnadslagen avsedd plan har fastställts eller håller på att utarbetas, får allmänt vatten- och avloppsverk icke anläggas så, att genomförandet av planen försvåras.

8 §. Till allmänt vatten- och avloppsverk hör alla för dess verksamhet erforderliga anläggningar och konstruktioner, såsom vattentäcker, vattenreningsverk, pumpstationer, vattencisterner och vattenledningar samt rör-, tunnel- och öppna avlopp, inspektions- och regnvattensbrunnar och andra med dessa jämförbara anläggningar samt pumpstationer och reningsverk för avfallsvatten. Till allmänt vatten- och avloppsverk hör likväl icke i 9 § avsedda vatten- och avloppsanordningar på fastighet.

9 §. Allmänt vatten- och avloppsverk skall för varje fastighet, som anslutes till verkets vatten- och avloppsledningsnät, bestämma särskilda förbindelsepunkter, vilka skall vara belägna i fastighetens omedelbara närhet, om ej synnerligt skäl föranleder annat. På område, för vilket stads- eller byggnadsplan icke har fastställts, får förbindelsepunkt icke förläggas längre bort än etthundra meter från närmaste byggnad som skall anslutas till ledningsnätet.

Med vatten- och avloppsanordningar på fastighet avses i denna lag till fastighet hörande vatten- och avloppsledningar, avsedda att anslutas till allmänt vatten- och avloppsverkets vattenledning och avlopp, samt tillbehör och anläggningar fram till förbindelsepunkten.

10 §. Vatten- och avloppsanordningar på fastigheter som är anslutna till allmänt vatten- och avloppsverk skall hållas i sådant skick att de ej medför olägenhet för verket.

Vid behov får allmänt vatten- och avloppsverk granska beskaffenhet, skick och funktion hos vatten-

och avloppsanordningar på fastigheter som har anslutits eller anslutes till verkets ledningsnät.

11 §. Ägare av allmänt vatten- och avloppsverk kan utfärda allmänna bestämmelser såväl om anslutningen till verket som om villkoren för rätten att utnyttja den service verket erbjuder. Bestämmelserna skall utformas så, att de är opartiska i fråga om dem som ansluter sig till verket och så, att dessas möjligheter att tillgodogöra sig de tjänster som verket tillhandahåller icke oskäligt begränsas eller försvåras.

12 §. Om anslutning till allmänt vatten- och avloppsverk samt anslutningsvillkoren ingås avtal mellan verket och den som ansluter sig till detta. Avtalet får icke strida mot de allmänna bestämmelser som avses i 11 §. Om det inbördes förhållandet mellan verket och den som ansluter sig till detta gäller dessutom vad därom är särskilt stadgat.

13 §. (2005/55) Priset på hushållsvatten som distribueras från vattenverk mot betalning i enlighet med landskapslagen (2016:84) om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen ska bestämmas så att det täcker kostnaderna för vattentjänsten. Avgifter ska bestämmas för förbrukningskategorierna industri, jordbruk och hushåll. Vid beräkningen beaktas miljö- och resurskostnader. Landskapsregeringen kan i landskapsförordning inta särskilda bestämmelser om ekonomisk analys av verksamhetens vattenanvändning. (2016/85)

Med undantag av kravet på beaktande av principen om kostnadstäckning i 1 mom. får gällande avgifter fortsättningsvis tillämpas om de inte äventyrar syftena och möjligheten att uppnå de mål för vattenkvalitet som följer av bestämmelserna i 4 kap. 1 § och 5 kap. 1 och 2 §§ i vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland.

Närmare bestämmelser om avloppsvattenavgift finns i landskapslagen (1974:23) om avloppsvattenavgift.

13a §. (2023/79) Ett allmänt vattenverk ska ge information om kvaliteten på det hushållsvatten som det levererar och om grunderna för hur avgifterna för tjänsterna bildas.

Ett allmänt vattenverk som levererar hushållsvatten ska minst en gång om året i samband med fakturan eller annars i lättillgänglig form ge kunderna information om kvaliteten och priset på och förbrukningen av det hushållsvatten som verket levererar.

Ett allmänt vattenverks kunder ska förmedla den information som avses i 2 mom. till slutförbrukarna av hushållsvatten.

Bestämmelserna i 2 och 3 mom. om allmänna vattenverk och kunder gäller också i landskapslagen om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen avsedda anläggningar som levererar hushållsvatten för användning till en volym av minst 10 kubikmeter per dygn eller motsvarande minst 50 personers behov.

Närmare bestämmelser om den information om kvaliteten, priset och konsumtionen i fråga om hushållsvatten som avses i 2 och 3 mom. och om lämnandet och vidareförmedlingen av informationen får utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2023:85) om informationssystemet för vattentjänster.

14 §. Om vatten- och avloppsanordningar i fastighet och deras beskaffenhet samt om utförande av installationsarbete gäller vad därom är särskilt stadgat.

15 §. Den som är anställd i allmänt vatten- och avloppsverks tjänst eller som verket särskilt har befullmäktigat därtill är berättigad att i den omfattning som verkets planering, skötsel, drift och underhåll förutsätter röra sig på annan tillhörigt område och där vidtaga de åtgärder dessa syften betingar.

Innan i 1 mom. avsedda åtgärder vidtages, skall markägaren såvitt möjligt underrättas om dem och vederbörande ersättas för den olägenhet och skada som åtgärderna vållar.

16 §. (2023/79) Ett medelstort och stort allmänt vattenverk ska hålla sig informerat om dels de risker som hänförs till kvantiteten av eller kvaliteten på det råvatten som det använder, dels i vilket skick verkets anordningar är. I detta syfte ska verket kontrollera kvantiteten av och kvaliteten på det råvatten som det använder och anordningarnas skick. Uppgifterna om ledningsnätets placering ska omvandlas till elektronisk form. Ett stort allmänt vattenverk ska informera Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet om mängden läckvatten i verkets vattenledningsnät, ägarstrukturen och klagomål från konsumenter.

Ett medelstort eller stort allmänt vattenverk ska kontrollera de parametrar utifrån den riskbaserade metod och den riskhantering i fråga om råvatten som avses i landskapslagen om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen. Vattenverket ser till att resultaten av den råvattenkontroll som utförts vid uttagspunkterna samt uppgifterna om placeringen av och egenskaper hos grundvattentäkten sänds till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet på det sätt myndigheten bestämmer.

Ett medelstort eller stort allmänt vattenverk ska, till den del det är ansvarigt för kontroll, underrätta Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet om sådana exceptionella förändringar som upptäckts i de parametrar som kontrolleras i fråga om råvatten och som avses i 2 mom.

Närmare bestämmelser om ett allmänt vattenverks skyldigheter att hålla sig informerat och om kontrollskyldigheten får utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2023:84) om riskhantering och egenkontroll för hushållsvatten.

16a §. (2023/79) Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet deltar vid behov och om det är ändamålsenligt i sammanställning av de miljöuppgifter som behövs för sådan riskhantering i fråga om råvatten som avses i landskapslagen om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen samt i identifiering av riskhanteringsåtgärder.

Landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska samarbeta med riksmyndigheterna i arbetet med så kallade dataset, som förutsätts i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten. Landskapsregeringen i samarbete med Ålands miljö- och hälso-

skyddsmyndighet ska svara för det tekniska genomförandet av informationstjänster för tillhandahållande av webbinformation till vattenanvändarna.

Medelstora och stora allmänna vattenverk är skyldiga att inlämna de uppgifter landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet behöver för att sammanställa miljöuppgifter och data enligt 1 och 2 mom.

16b §. (2023/79) Landskapsregeringen ska i samarbete med Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet förvalta ett informationssystem för vattentjänster med information om vattenanskaffning och avloppsreglering.

Medelstora och stora allmänna vattenverk ska till informationssystemet minst en gång om året lämna uppgifter om priserna på sina vattentjänster och grunderna för fastställande av dem samt de uppgifter som behövs för att beskriva vattentjänsternas effektivitet, kvalitet och lönsamhet. Det gäller också anläggningar som levererar vatten till ett vattenverk.

Närmare bestämmelser om informationssystemet för vattentjänster och de uppgifter som ska lämnas till det får utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2023:85) om informationssystemet för vattentjänster.

17 §. Underlåter allmänt vatten- och avloppsverk att iakttaga de bestämmelser som gäller dess verksamhet, kan landskapsregeringen vid vite eller vid äventyr att underlåtet arbete utföres på det allmänna vatten- och avloppsverkets bekostnad bestämma att det som orätmätigt har gjorts eller underlåtits skall rättas till.

Iakttar annat än kommun tillhörigt allmänt vatten- och avloppsverk icke de stadganden och bestämmelser som gäller verkets verksamhet, och upprepas försummelserna trots fullmäktiges anmärkningar, eller visar det sig att verket icke förmår sköta sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt, kan fullmäktige återkalla sitt godkännande av verket såsom allmänt vatten- och avloppsverk.

18 §. Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

19 §. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

Lagen tillämpas på vatten- och avloppsverk i kommuns eller kommunalförbunds ägo som är i bruk då lagen träder i kraft, räknat från dagen för ikraftträdandet, och på verk av annat slag, räknat från den tidpunkt då det godkännes såsom allmänt vatten- och avloppsverk.

E 17 Landskapsförordning (2023:85) om informationssystemet för vattentjänster

1 §. Tillämpningsområde

Denna förordning innehåller bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas till det informationssystem för vattentjänster som avses i 16b § i landskapslagen (1979:29) om allmänna vatten- och avloppsverk samt bestämmelser om upplysningsskyldigheten enligt 13a § 2 mom. i den lagen.

E 17 LF (2023:85) om informationssystemet för vattentjänster

Vad som föreskrivs om vattenverk och vattenverks kunder i 3 och 4 §§ i denna förordning gäller också i landskapslagen (2016:84) om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen avsedda anläggningar som levererar hushållsvatten för användning till en volym av minst 10 kubikmeter per dygn eller motsvarande minst 50 personers behov samt dessa anläggningars kunder.

2§. Uppgifter som ska lämnas till informationssystemet för vattentjänster

Vattenverk svarar för att de basuppgifter som avses i bilaga 1 meddelas till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet för att läggas in i informationssystemet för vattentjänster.

Dessutom ska vattenverk årligen till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet lämna de uppgifter som avses i bilaga 2 och som beskriver situationen den 1 februari innevarande år samt de uppgifter som avses i bilaga 3 och som gäller föregående år.

Ett stort allmänt vattenverk ska dessutom årligen till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet lämna uppgifter om de reklamationer som vattenverket tagit emot.

3§. Uppgifter som ska lämnas till kunden

De vattenverk som levererar hushållsvatten svarar för att det i ett datanät eller på något annat sätt utan begäran finns tillgängligt ett sammandrag av hur de kvalitetskrav och kvalitetsmål för hushållsvatten som föreskrivs med stöd av 17 § 5 mom. i rikets hälsoskyddslag (FFS 763/1994), vilken tillämpas med stöd av landskapslagen om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen, uppfyllts under det föregående kalenderåret.

De vattenverk som levererar hushållsvatten ska, utan begäran, i samband med fakturan eller på något annat sätt till kunden lämna information om

1) mängden hushållsvatten som levererats till kunden specificerat åtminstone per år och faktureringsperiod,

2) en uppskattning av kundens årliga förbrukning av hushållsvatten och en jämförelse med den genomsnittliga förbrukningen av hushållsvatten hos övriga motsvarande kunder, förutsatt att vattenverket har tillgång till dessa uppgifter,

3) bruksavgiften per kubikmeter för det hushållsvatten som levererats,

4) kundens grundavgift för levererat hushållsvatten per år eller faktureringsperiod och

5) länken till den webbplats där vattenförbrukare informeras.

4§. Förmedling av information till slutförbrukarna av hushållsvatten

Vattenverkets kunder ska förmedla den information som avses i 3 § vidare till slutförbrukarna av hushållsvatten på valfritt sätt.

5§. Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2023.

Bilaga 1

Basuppgifter om vattenverket

Namn
FO-nummer
Hemort
Verkets kontaktuppgifter
Kontaktpersonernas kontaktuppgifter
Verksamhetsform
Ägarandelar
Fastställt verksamhetsområdet
Aktuell beredskapsplan
Information om hur uppgifterna om ledningsnätet bevaras
Uppgifter om vattentäkter
Uppgifter om vattencisterner

Bilaga 2

Årlig rapport om avgifter

Bruksavgift för hushållsvatten, inklusive mervärdesskatt (€/m³)

Grundavgift för hushållsvatten enligt fastighetstyp, inklusive måtaravgifter och mervärdesskatt (€/år)

Anslutningsavgifter för hushållsvatten enligt fastighetstyp, inklusive eventuell mervärdesskatt (€)

Fastighetstyper

De uppskattade beloppen av anslutningsavgifterna och grundavgifterna anges för fastighetstyperna nedan. Mätarstorleken ska motsvara den mätare som typiskt används för fastighetstypen. Annan indelning får göras och i så fall ska rapporten innehålla beskrivning av den indelningen.

	Egnahems- hus	Radhus	Flervånings- hus
Lägenheter	1	5	15
Invånare	3	15	38
Vattenförbrukning (m ³ /år)	150	750	2 000

Bilaga 3

Årlig rapport om verksamhet

Vattenuttag per vattentäkt (m³/år)

Mängden hushållsvatten som pumpats till ledningsnätet (m³/år)

Mängden fakturerat hushållsvatten enligt konsumtionstyp (m³/år)

Mängden hushållsvatten som sålts till andra vattenverk (m³/år)

Mängden infiltrerat vatten vid tillverkning av konstgjort grundvatten (m³/år)

Vattenledningsnätets längd enligt material och dimensioner (m)

Längd på sanerat vattenledningsnät (m/år)

Antal oförutsedda rörbrott i vattenledningsnätet (st./år)

Antal fast bosatta invånare som är anslutna till vattenledningsnätet (enligt situationen 31.12) (st.)
 Antal anslutningar till vattenledningsnätet (st.)
 Metoder för vattenbehandling
 Omfattning (€/år)
 Nya investeringar specificerade enligt investerings-
 typ (€/år)
 Ersättande investeringar specificerade enligt investerings-
 typ (€/år)
 Räkenskapsperiodens överskott/underskott (€/år)
 Uppgifter om användning och produktion av energi

E 18 Landskapslag (1983:31) om understöd för vatten- och avloppsprojekt

1 §. För att främja vattenförsörjning, avloppsreglering och behandling av avloppsvatten samt användning av slam som uppstår i samband med behandlingen av avloppsvatten, kan understöd beviljas ur landskapets medel i enlighet med vad i denna lag stadgas.

2 §. (1990/43) Understöd kan beviljas kommun, kommunalförbund eller sammanslutning som bildats för vattenförsörjning eller avloppsreglering. Understöd kan även beviljas fastighetsägare eller med ägare jämförbar innehavare av fastighet.

3 §. (1990/43) Understöd kan beviljas för byggande av

- 1) anläggningar och konstruktioner som avses i 8 § landskapslagen (1979:29) om allmänna vatten- och avloppsverk,

- 2) slambehandlings- och komposteringsanläggningar,

- 3) vattenförsörjnings- och avloppsregleringsanläggningar samt anläggning för behandling av toalettavfall som behövs i projekt som gäller en viss fastighet eller i därmed jämförbara projekt samt vattenledningar och avlopp utanför byggnaden.

4 §. Förutsättning för att understöd skall kunna beviljas är:

- 1) att en godtagbar plan jämte kostnadsförslag uppgjorts;

- 2) att kostnaderna för projektet är skäligen;

- 3) att det av ekonomiska, sanitära, sociala, regionala eller därmed jämförbara skäl är ändamålsenligt att stödja projektet;

- 4) att, i fråga om projekt som gäller enbart vattenförsörjning, avledning och behandling av avloppsvattnet ordnats eller ordnas i samband med understödsprojektet;

- 5) att, i fråga om projekt som gäller enbart avledning av avloppsvatten, vattenförsörjning och behandling av avloppsvattnet ordnats eller ordnas i samband med understödsprojektet; samt

- 6) att, i fråga om projekt som gäller byggande av reningsverk för avloppsvatten, reningsnivån motsvarar de krav som [landskapsstyrelsen] uppställer.

Om särskilda skäl föreligger, kan understöd beviljas utan iakttagande av vad i 1 mom. 4 och 5 punkterna sägs.

5 §. Understöd beviljas på grundvalen av de godkända totala kostnaderna för planeringen och byggandet av anläggningen eller konstruktionen. Understödet får uppgå till högst 30 procent av kostnaderna. Har den som ansöker om understöd för samma projekt beviljats även lån ur landskapets medel eller lån för vilket räntestöd utges ur landskapets medel, får det sammanlagda beloppet av understödet och sådant lån uppgå till högst 60 procent av kostnaderna.

Utan hinder av vad som sägs i 1 mom. får understöd uppgå till högst 50 procent av kostnaderna, om det av vattenvårdsskäl ställs särskilt stränga krav på behandling och avledning av avloppsvatten eller om projektets huvudsakliga verkningsområde ligger i en glesbygd och det anses särskilt nödvändigt av sociala skäl eller hälsoskäl. Om lån som avses i 1 mom. beviljats får understödet tillsammans med sådant lån uppgå till högst 80 procent av kostnaderna. (1990/43)

6 §. (1990/43) Vid prövning av ansökan om understöd skall hänsyn tas till projektets betydelse för säkerställande av vattentillgången eller för vattenvården, kostnaderna för ordnande av vattenvården samt till sökandens möjligheter att för projektet erhålla annat stöd ur landskapets medel.

7 §. (1990/43) Understöd erläggs i en eller flera rater. Understöd som betalas i en rat erläggs när kostnaderna förfallit till betalning och arbetet avslutats så att anläggningen eller konstruktionen konstaterats fungera på ett godtagbart sätt. Den sista raten i fråga om understöd som betalas i flera rater skall utgöra minst 20 procent av det beviljade beloppet och erläggs efter att arbetet avslutats på ett godtagbart sätt och redovisningen granskats.

8 §. Ansökan om understöd prövas av [landskapsstyrelsen]. I samband med att beslut om beviljande av understöd fattas kan [landskapsstyrelsen] ställa villkor för projektets påbörjande, genomförande och slutförande. (1990/43)

[Landskapsstyrelsen] handhar övervakningen av hur understöd används. Den som har beviljats understöd är skyldig att lämna [landskapsstyrelsen] de uppgifter som erfordras för övervakningen.

9 §. [Landskapsstyrelsen] kan besluta att understöd eller del därav skall återbetalas till landskapet, om understödet erlagts på felaktiga grunder, om den som beviljats understödet lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter eller om han inte följer denna lag och med stöd därav lämnade direktiv. [Landskapsstyrelsen] kan besluta att det skall utgå en årlig ränta uppgående till högst 12 procent på det belopp som återkrävs, räknat från den dag understödet utbetalades.

10 §. Närmare föreskrifter angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

11 §. Denna lag träder i kraft den 1 september 1983.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1974:24) den 28 mars 1974 om understöd för vattenvård.

